

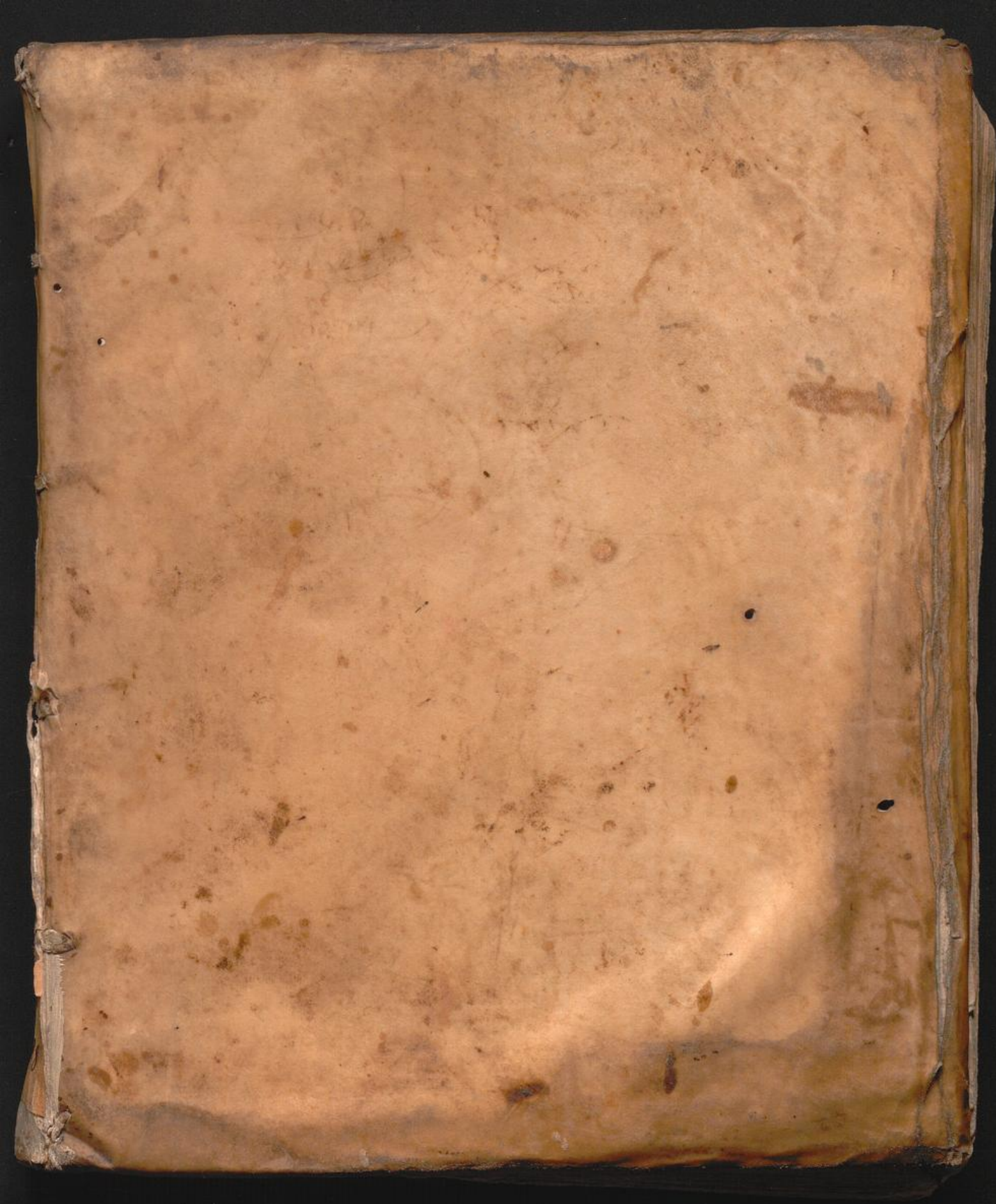
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Christophori || Helvici || In Academia Giessena Quondam
Do-||ctoris & Professoris, Theologi, Philo-||sophi, Historici,
Chronologi, Philologi || laudatissimi, Libri || Didactici,||
Grammaticæ || ...**

Helwig, Christoph

Giessae, 1619

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70031)

DESORZI. Aduro

C. 38

U III

Th. 5898.

H.

ne finis pallu

Quia humeros pallio inno. In univ. lib. univ.

CHRISTOPHORI
HELVICI
IN ACADEMIA GIESSENA QUONDAM DO-
CTORIS & PROFESSORIS, THEOLOGI, PHILO-
sophi, Historici, Chronologi, Philologi
laudatissimi,
LIBRI
DIDACTICI,

GRAMMATICÆ

*Universalis, Latina, Græcæ,
Hebraica, Chaldaica,*

Unà cum generalis Didacticæ delineatione, & Speciali ad
Colloquia familiaria applicatione.

HACTENUS à MULTIS DESIDERATI,

& nunc

In usum Scholarum editi.

Collegij Societ

Jesu. Paderborn:

Cum Privilegio Sacræ Cæsareæ Majestatis.

GIESSE

Typis & Impensis Casparis Chemlini.

M. DC. XIX.

HELVETI
IN ACADEMIA GISSIENSIS QUAERENDAM DO

DR. GEORGII
DIDACTICI

Gracia
Liber
Catholice

Gracia
Liber
Catholice

ILLVSTRISSIMO ET CELSISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO,

DN. GEORGIO,
HASSIÆ LANDGRAVIO, COMITI IN
CATZENELNBOGEN, DIETZ, ZIEGEN-
HAIN ET NIDDA &c.

Domino nostro Clementissimo.

In docendis literis haud postremum Pruden-
tia officium est, Illustrissime & Celsissime
Princeps, certum tenere ordinem, qui ad
Sapientiae arcem contendentibus cursum di-
rigat, quò & rectà & absq; viarum dispendio ad scopum
suum perventant. Quo in genere videmus hodiè non pa-
rùm opera posuisse multos eosq; præstantissimos viros, qui
tùm in linguis tum in aliis sive artibus sive scientiis metho-
dum certatim & enixè excoluerunt. Quibus omnibus in-
ter æquos rerum aestimatores sua constat laus, & immor-

X 2

rale

EPISTOLA

tale nominis decus ob præclaram de studiosa iuventute bene merendi voluntatem & promptitudinem. In primis vero hoc seculum sibi quasi proprium id vendicare videtur, quo conspiciamus multos brevi compendio adjutos in literis ad tantum Eruditionis fastigium ascendere, ut literatissimum quodq; seculum si non superent, certè quàm proximè videantur abesse. Atq; ut de Hebræa lingua dicamus, equis non intelligit eam brevi temporis spatio adeò feliciter excultam, quantum inter Christianos aliàs nunquam.

Quæ res sensus nostros paulò altiùs abducere debet ad divinam providentiam, quàm mirum in modum ita gubernari illa cognoscimus, ut cum accensa & per Dei gratiam luculènter inter nos splendente doctrinæ Evangelicæ lampade, linguarum studium post fœdissimam barbariem unà emergere, & incrementum sumere magis magisq; potuerit. Neq; verò silentio prætereunda nobis est immortalis gloria, quam Illustrissima & laudatissima vestra familia, utriusq;, Evangelii pariter & literarum propagatione jam pridem copiosè promeruit. Nam præterquàm quòd Celsissimus & Clementissimus Princeps ac Dominus, Dominus Ludovicus, Hassiæ Landgravius, & c. Celsitudinis

nis

DEDICATORIA.

nis Vestrae Pater, & Dominus noster Clementissimus, incorruptam divini verbi praedicationem sincero corde amplectatur, constanterq; propugnat, in eo etiam latissime patentem januam ad nominis immortalitatem, Fama aperuit, quod & Academiam Giffanam per singularem DEI gratiam excitavit, & magnificis sumptibus juxta ac amplissimis Privilegiis clementissime instruxit. In qua etiam nostro respectivè Marito ac Parenti D. Christophoro Helvico honorificum Professoris locum concessit. Et cum superioribus annis in vulgus percrebuisse, de nova quadam methodo, brevi compendio docendi linguas, Ipsius Celsitudo eidem negotium hoc dedit, ut de re ista plenius cognosceret, atque suam operam huc conferret, quò Compendia & Lexica, aliaq; huic Didacticae convenientia conficerentur. Quem laborem per se quidem magnum, atque unius hominis viribus propemodum superiorem ille in se, ita ut debuit, libentissime suscepit, certò sibi persuasum habens, studium hoc suum cessurum unicè in Dei gloriam, totiasq; Reipublicae literariae emolumentum longè maximum; tametsi Lexica & alia quaedam, quae in hunc usum animo moliebatur, non potuit, morte praeventus, ad umbi-

EPISTOLA

licum perducere. Quamobrem, cum Compendia hæc Didactica auspiciis & sumptibus haudquaquam exiguis Illustrissimi Vestrae Celsitudinis Domini Parentis eoque sint perfecta, atque ab Autore elaborata, ut publicè possint communicari cum Scholis, quarum salutem illi unam sibi habuit in exantlando immenso hoc labore, propositam; æquissimum nos facere arbitrati sumus, si ad ejus Illustrissimam Celsitudinem, cujus autoritate opus hoc esset susceptum, sumptibusq; liberalissimè promotum, primus redundaret fructus. Atque hæc una causa est, quare Tuam Celsitudinem, Illustrissime Princeps, Domine Clementissime, in divulgatione horum Compendiorum appellare visum fuit.

Alteram, eaq; non minus necessariam, ut iisdem sub Illustrissimo Celsitudinis Tuæ Nomine præsidium quaeremus adversus invidiam, & malevolorum hominum calumnias. Cum enim Autor haud parum multa ex antiqua docendi ratione sustulerit, substitutis nobis quibusdam & ad propositum suum magis accommodatis terminis, non dubitamus, quin futuri sint, qui hoc ejus institutum sint vel improbaturi, vel palam etiam reprehensuri, ita ut fieri
plerunq;

DEDICATORIA.

pterung, solet, ut ea quae à vulgaribus recedunt, vario hominum iudicio atque sermoni sint exposita. Quamquam & hunc fructum nobis videmur ex hac dedicatione consecuturi, ut si videant scholae Patriae Illustriss. Tuae Celsitudini libros hos cura esse, eosdem diligentius sibi habeant commendatos. Atque ita labor ille suum obtinebit finem, gloriam Dei, & Patriae utilitatem, ad quam promovendam cum omnes homines ex aequo sunt obligati, tum inprimis Principes, quorum hoc officium est, ut Ecclesiae & Scholarum curam agant.

Omninò igitur confidimus, Tuam Celsitudinem hanc nostram humilimam dedicationem clementissimo vultu esse suscepturam. Id quod devoto pectore obnixè petimus.

Deum autem oramus, ut, quam ille lucem singulari providentia nobis accendit in addiscendis bonis artibus & linguis, eam porro ad amplificandam Sacrosancti sui Nominis gloriam inter nos conservet, gratiamq; largiatur, qua sanctissima ipsius dona debita animorum gratitudine veneremur atque exosculemur. Idem Celsitudinem Tuam totamq; Illustrissimam ac laudatissimam Hassorum familiam quam diutissimè sospitet incolumem, quo omnes boni
 compo-

EPIST. DEDICAT.

completo stant voti atque uberrimæ spei, quam Illustrissi-
ma Tua Celsitudo universæ Patriæ de se jam concitavit.
Vale Inchyte Princeps, in magnum Patriæ commodum,
& nos humilimos clientes clementissimo tuo Patrocinio
dedignare. Giessa, Idibus Martii, Anno millesimo sex-
centesimo decimo nono.

Celsitudinẽ Vestram

humilimè colentes

D. Christoph. Helvici
Vidua & Liberi.

DELL.

DELINEATIO
DIDACTICÆ
GENERALIS.

Cum speciali applicatione in
LINGVA LATINA
Ad Colloquia ab Autore in hunc finem ante
hac adornata.

Cum gratia & Privilegio Casarea Majestatis.

G I E S S Æ,
Typis & Impensis Casparis Chemlini.

ANNO M. DC XIX.

DELINEATIO
DIDACTICÆ GENE-
RALIS.

Didactica est ars organica, dirigens intellectum in apprehensione faciliore rerum.

vel: Est habitus instrumentalis, efficiendi in intellectu facilitatem apprehensionem, & firmiorem impressionem.

vel: Est ars representandi aliquid intellectui, ut facilius id apprehendat, & firmiter retineat.

Itaque Præcepta tam Præceptori quam Discipulo præscribit.

Est vel

Generalis
generalia præcepta continens, spe-
ctantia ad res omnes docendas

Specialis
ad distinctas linguas ac disciplinas
accommodata. Itaque est

Linguarum

Disciplinarum.

GENERALIS

continet præcepta.

1. De ipsis rebus docendis ac discendis
2. De rerum signis, quæ sunt
3. De intellectu discantis
4. De externis quibusdam circumstantiis.

{ Sermo
{ Scriptura.

I. De ipsis rebus sunt hæc Axiomata.

1. Non nisi unum uno tempore.
2. Idque crebrò.
3. Nec dimittendum, priusquam solidè sit perceptum.

CON-

CONSECT. I. Non nisi unus autor in una re.

2. Non nisi una materia uno die.

3. In explicatione Præceptorum Grammaticorum, tentandus est discipulus, an affectus sit nec ne, priusquam ad alia procedatur.

4. Nihil discipulus legat extra autorem.

5. Præceptor non nisi exemplis ex autore petitis doceat.

6. Nomenclaturis igitur ediscendis locus non est.

4. Omnia docentor per notiora.

CONSECT. I. Itaq; nulla lingua docetor ex Grammatica ejusdem lingua, si ignota sit.

2. Omnia primum in lingua vernacula, post in linguis aliis.

5. Omnis superfluitas vitanda.

CONSECT. I. Igitur nihil peregrini in disciplinis admiscetor.

2. Ad quamvis linguam discendam sufficiunt 3. libri

3. Termini Grammaticales sint iidem in quibusvis Linguis.

4. Nihil de discendum docetor.

5. Nihil quod caret usu docetor.

6. Analysis Logica autoris in linguis & disciplinis est inutilis.

7. Analysis Oratorum in Classe Rhetorica ne sit nimis scrupulosa, sed principalia tantum argumenta & figuras amplificationum evidentiores attingat.

{ Autor.

{ Grammatic.

{ Lexicon.

6. Ne modus rei tractetur ante rem.

CONSECT. I. Ne Præcepta ante autorem seu materiam.

2. Nulla lingua docetor ex Grammatica, sed ex uno aliquo autore, cog. bono.

3. Præcepta non tam dirigunt, quam confirmant.

7. Omne studium in certa intervalla distribuitor.

[Intervalla autem in certos annos, quod facile fieri potest, quàm classium talis distributio instituat, ut singulis mensibus aliquid certi perpetuo absolvatur in singulis. Vnum igitur certum studium quovis semestri constituendum, nec alia conjungenda, nisi quopiam minus principale, quod tamen repetitioni potius rei prius cognita quàm noviter addiscenda assignetur.]

8. Notitia confusa præcedat distinctam.

9. Universalia docentor in singularibus, Totum in Partibus.

10. Omnia ad harmoniam.

11. Magis necessaria & faciliora prius docentor.

II. De signis rerum hæc sunt Axiomata.

12. Situs rei discendæ ornatè in libro dispositus esto.

) () (2

CON-

CONSECT. I. Igitur nova linea crebro usurpanda.

2. Diversa materia titulis dirimenda in medio pagina.
 3. Tituli rerum, quæ sunt sub eodem genere proximo, conformi typo exarentur.
 4. Tituli iidem in diversas paginas si inciderint situ paginarum, quantam fieri potest, conformentur.
 5. Qualibet pagina in frontispicio gerat titulum materia quam continet brevissime comprehensum.
 6. Diversitas typi mediocris adhibenda.
 7. Quæ eandem rationem habent, conformi typo perpetuo excudantur. [Itaque eadem voces in diversis regulis retinenda.]
12. Præcepta nervosa perspicuitate conscribantur.
 13. Charta sit munda, & typus elegans.
 14. Libri ne sint nimis prolixi.

III. De Intellectu discantis.

15. Omne tædium diligentissime evitandum.
 16. Prima repræsentatio quæ fit intellectui, sit accurata.
 17. Omnia absque violentia (salva disciplina morum administratione.)
- CONSECT. I. Localis memoria per imagines interdicta esto.
2. Recreatio honesta sit quotidiana.
 3. Repetitio solitaria discipuli in re non satis cognita, est prohibita.
 4. Verbera non tam ob studia, quàm ob mores infligenda.
 5. Autor in qualibet lingua sit jucundus & discipulo accommodatus.
 6. Omnia ita docenda, ut discipulus statim aliquem fructum percipiat.
 7. Non igitur semper sequendus ordo Præceptorum, prout in libro descriptus est.
18. Non omnia, quæ discenda sunt, simul objiciantur intellectui.
 19. Prima ætas solo auditu discat, confirmatio verò & visu & auditu.
 20. Repetitio crebra non tantum sit continua, sed etiam fiat per intervalla.

IV. De externis circumstantiis sunt hæc Postulata.

1. Uaiverfa juventus ad scholam mittitor.
2. Parentes ac Præceptores blandis verbis juventutem tractent; & præmiis ad discendum alliciant, ex axiom. 17.
3. Institutionis initium à sacris esto.
4. Nulla hora negligitor.
5. Prima ætas ultra quadrantem horæ, confirmatio verò ultra horam in lectione ne detinetor.

6. Quoti-

6. Quotidiè ultra 4. horas lectiones ne habentor.
7. Varia recreationum genera instituuntor.
8. Horæ duæ prælegendo ne continuantor (*præsertim à meridie*)
9. Præceptor doceat, Inspector disciplinam curet.
10. Eò annitendum, ut discipulus amet & revereatur Præceptorem, non metuat aut oderit.
11. In discipulo nullam sit præjudiciam.
12. Discipulus in silentio attendat.
13. Discipulus horam lectionis aduentu suo anticipet.
14. Locus scholæ sit amœnus, capax, & compitis instructus, pro recreationum horis.
15. Omnia præviis precibus, & pio proposito.
16. Experienciæ nulla autoritas præjudicet, nec consuetudo aut præconcepta opinio prævaleat.
17. Singulis linguis & disciplinis singulæ classes distinctim tribuendæ.
18. Discipulus tardioris ingenii, diuùs in una classe relinquitur, donec ad aliam cum fructu transire queat.
[*Id non erit tam molestum quàm hæctenus solitum fuit, cum liberalis & nullo modo plaga-
sa sit institutio.*]
19. In Classe Linguarum & Artium, semper una hora quotidiè extraordinariè assumatur, pro Repetitione linguæ aut disciplinæ ejus quæ proxima classis edocta fuit.
[*Id in Lingua Latina non opus est, quia nulla lingua peregrina ante Latinam docetur. Sed in Græca, Hebræa, Chaldæa opus est. Ac in iis quidem tres tantùm horæ quotidiè abundè sufficiunt quia faciliùs quàm Latina addiscuntur, ob Autoris ut & Grammaticæ conformitatem.*]

XX 3

DELI.

D E L I N E A T I O
 UBERIOR APPLICATIONIS DIDACTICÆ,
 In Lingua Latina.

Pro pueris, qui jam legere & scribere nōrunt.

I. I N I N T E R P R E T A T I O N E .

In Interpretatione autoris, quotidie dua pagina absolvuntur, (in die repetitionis, quatuor) ut prima colloquiorum pars, quatuor septimanis absolvatur. Altero semestri quotidie quatuor pagina absolvuntur (in die repetitionis octo.)

In prima interpretatione, lectio textus tardiuscula esse potest, ut discipulus pralegentem possit assequi. Primis diei cuiusq; horis, Præceptor imprimis sensum autoris reddit, potius quàm voces singulas, ut discipulus intelligat, quid autor tractet. Sed horis sequentibus, duplicem interpretationem, ubicunq; fieri potest, affert, unam ad sensum, alteram ad voces, & si phrasis longius receperit à vocibus separatim consideratis, moneat hanc diversitatem. Planius hoc ostendet Germanica versio totius autoris, seorsum in hunc præceptoris usum adornanda.

In cæteris interpretationibus, semper hunc posteriorem modum observat.

II. I N A P P L I C A T I O N E E X C E R P T O R U M .

In prima interpretatione, Applicatio fit hoc modo: Præceptor ait, voces flexibiles in toto textu, (ex Grammatica generali discipulus jam novit, quid sunt voces flexibiles) separatim è regione excerptas esse, & in suo primitivo scriptas, id quod per aliquot lineas è regione sibi correspondentes, ostendit. Dehinc incipit Verba ordine exponere, ita ut singulis significationem suam addat eamq; bis tēve pronunciet, aut Synonymis Germanicis declaret; ac è vestigio idem discipulos ordine imitari jubet. Nam significatio auditu & propriâ pronuntiatione subsequente, altius memoria infigitur. Quid si verò discipulorum numerus nimis magnus sit, poterit sufficere repetitio aliquot decadum. Vbi ad finem pervenit unius columna, festinanter repetit, interpretationem textus ejusdem columna, & singula verba, prout in textu occurrunt, denud ad suum Præfens revocat: Quæ est repetitio ex abundantia, & præparatio quadam ad Grammaticam.

Hoc

Hoc modo procedit in columnis seu paginis reliquis, quousq; lectio ejus diei se extendit. Nomina in hac prima interpretatione non attingit.

In secunda verò interpretatione, Excerpta Verba non horâ quartâ (nam illa conjugationibus destinata est) sed particula tertia tractantur, & quidem gemino modo, uno, ut Latine interrogetur, respondeatur Germanicè; altero, vice versa. Quæ alternatio magnoperè necessaria est. Distinctè autem fit, nempe ut columna integra Latine interrogetur, deinceps eadem columna Germanicè interrogetur. Et sic in columnis sequentibus, per totam istius diei lectionem.

In tertia interpretatione, quarta hora Nominibus Excerptis tribuitur, & Substantiva seorsum, Adjectiva similiter seorsum planè eodem, ut Verba supra, modo tractantur.

In quarta interpretatione, particula tertia horâ repetendis Excerptis Nominibus debetur, (nam quarta hora Declinationibus destinata est) & quidem gemino modo, uti factum in Verbis.

In quinta interpretatione, tum Verba tum Nomina conjunctim repetuntur, particula tertia horâ; Vbi non opus est præire Præceptorum: neq; discipulos Latinas voces cum significatione conjunctim pronunciare, sed Præceptor Latine interroget, discipulus Germanicè responder: Post vice versa, Præceptor Germanicè interroget, discipulus Latine responder. Vt hoc non sit nisi Examen discipuli, in Excerptis vocabulis.

III. IN APPLICATIONE PRÆCEPTORUM. ^B

IN II. INTERPRETATIONE fit Applicatio Conjugationum.

Hora quarta tribuitur Conjugationibus. Quotidiè una conjugatio Activa perducitur usque ad Subjunctivum: Tali modo Præceptor prælegit Indicativi Præsens bis terte cum interpretatione singularum personarum amo ich lieb / amas du &c. attendentibus in suis libris discipulis. (Tempora & Modos jam discipulus novit ex Generali Grammatica, nisi quoddam monetur, Latinos in numero Modorum & Temporum cum Germanis congruere) & è vestigio ex autoris præsentis textu plurima exempla eodem modo conjugat, monens, tantum terminationes esse attendendas. Ita enim discipulus detentus in uno Tempore sæpius repetito, firmius personarum terminationes apprehendit, cum alioquin terminationum multitudine facile turbari & obryposset. Dehinc ipse discipulus ad praxin producitur, Quisque ad exemplum præceptoris Verbum unum aut plura è textu injuncta in Præsenti conjugare, prout discipulus in numero magis vel exiguis fuerit, eaque non nisi ex libro aperto sunt conjuganda (nequam memoriter, similiter adjecta singulis personis significatione. Præsenti inculcato, succedunt cætera tempora, ad eundem modum prælegenda & repetenda. Sic autem cavendum, ne Verba irregularia in præterito arripiantur. Oportet enim hæc discipulo ideam simul

imprimi, formandi Præteriti in quavis conjugatione. Propterea ubi ad Perfectum Præceptor pervenit, monebit, tria tempora in quovis Verbo esse primaria, è quibus cætera omnia formentur. Altero die Subjunctivus, Infinitivus, Supina, & Participia, eodem modo tractantur. Tertio die, tota Conjugatio, pluribus exemplis à discipulo repetitur. Dehinc secunda conjugatio, planè ut prima, post Tertia & Quarta. Antequàm Passiva attingantur, consultum fuerit, Verbum anomalon (S u M) præmitti, ne discipulus turbetur, si in Præteritis Passivis Verbum (S u M) conspexerit, & illud postea demum seorsum videat conjugari.

I N III. I N T E R P R E T A T I O N E .

Applicatio Declinationum.

Hora qualibet quarta tribuitur Declinationibus Nominum & Pronominum. Quotidie una Declinatio absolvitur (excepta Tertiâ, quæ plures dies requirit:) Et exempla ex autore plurima cumulantur, additâ significatione Nominativi, non verò cæterorum Casuum. Nam illi cum sæpius in constructione à Germanismo discrepent, facillè discipulum in errorem inducunt, & linguæ proprietatem intervertunt. V. G. Genitivo & Dativo in plurimâ utantur Germani, ubi Latinis est Ablativus, ut, dessen gentessen / Selts wehrt / eines dings loß werden / deiro Hofnung / deiro Zuversicht.

Singulis autem Declinationibus præmittitur Definitio, non quidem è Grammatica, sed ore tenus, & statim in libro Paradigmatum monstrato exemplo explicatur. Et sicut in vocabulis Excerptis ita & hic statim discipuli ad examen producuntur, & singuli exemplum unum vel alterum ex autore injunctum, declinare jubentur.

In secunda Declinatione quavis Terminatio tractatur seorsum. Et quidem terminatio ER & US, non nisi exemplis regularibus, Genitivi in R I, Vocativi in E. Nam anomalie differuntur ad Interpretationem Quintam.

In tertia Declinatione magna varietas est. Itaq; plures illa dies requirit. Ea tamen omnis reducitur ad 13. Formulas, ita ut sæpe non opus sit Regulis de Casibus. Nam Titulus cuilibet Formule præfixus indicat, quæ Nomina ab Ordinaria Formula desleant, & in quo Casu id fiat diversitas typi in certo illo Casu luculenter demonstrat. V. G. Formula II. (Nubes) indicat, Terminata in ES & IS non crescentia Genitivo, item Substantiva in NS & RS; formare Genitivum Pluralem in (IUM) in cæteris non differre à formula I. ordinaria &c.

Applicatio III. Declinationis est ejusmodi. Formula ordinaria sufficientibus exemplis (velut in præcedentibus factum) declaratur. Postea Discipulus monetur omnem varietatem cæterarum Formularum, oriri à duobus Casibus, Ablativo Singulari & Genitivo Plurali, sicut parenthesi (i) (un) præfixa terminationum tabella ostendit. Pauca ab Accusativo in I M, obiter attingit. Proximè sumit Formulam (Nubes) cæteris frequentiore. Posthac Formulam ordinariam Neutorum. Inde Adjectivorum (duarum terminationum) in IS, & in OR, deinceps

deinceps Adjectiva unius terminationis. Vbi sufficit discipulo notitia confusa, quod quadam duabus terminationibus constent, quadam unicâ. Illa differentia in Excerptis conspicitur, quando Adjectivis in IS apponitur E, in OR apponitur US, quibusdam nihil, nempe qua unica solùm terminatione contenta sunt. Ceteras Formulas particulares Accusativi in IM, vel in EM & IM, Ablativi in I, planè hac vice negligit, Et non nisi in V. Interpretatione per occasionem in textu oblatam, adjicit.

His peractis, biduum Quarta & Quinta Declinationi impenditur. Dehinc ad Pronomina se confert, ac primum Primitivum Ego proponit, prælegendo aliquoties unâ cum significatione omnes casus ordine & statim à singulis discipulis eosdem reposcendo. Similiter Pronomen Tu, eâdem horâ, Et Sui, eâdem horâ. Ita interposita discipulorum repetitio non impedit memoriam, & confusionem præcavebit. Post ad cetera pergit ordine, prout cellulis distincta sunt. Ita tribus septimanis, Nominum & Pronominum Declinatio poterit absolvi.

Hinc ad Nomina flexione irregularia animus adjiciendus est, sed non ordine, verùm per intervalla sparsim, per occasionem in lectionibus sequentibus, Sunt enim individua, non Paradigmata. Si quod igitur occurrat, recurrendum est ad ejus declinationem, integrè hęc positam.

Absolutis hoc modo Declinationibus, & tertio quovis die per repetitionem probè inculcatis, restat una septimana Adjectivorum Comparationi. Est enim & illa flexionis species.

Regulam Comparativi præceptor priùs ore tenus discipulo proponit, quod terminetur in OR, ad casum in I, & remittit eos statim ad libri inspectionem, ubi plurima exempla (ad positivi varias terminationes) posita sunt. Quibus alia plurima exempla ex autore adjungit. Tum monstrat Regulam inferius in libro descriptam & exemplis subjectam. Postea Superlativum eodem modo docet. Comparationem irregularem (cum sit Individuorum) itidem per intervalla & sparsim tradit sequenti tempore, quandocunque occasio in textu offertur.

IN IV. INTERPRETATIONE,

Applicatio Generis in Nominibus.

In Genere Nominum docendo opus est prudentiâ ob magnam Regularum lubricitatem. Ideò Exceptiones ad marginem seorsum sunt appositæ, ne intellectum & memoriam discipuli turbent. Primum igitur Regula solùm inculcanda sunt, præsupposito principio didactico, illarum notitiam confusam ex autore priùs comparandam, quam ex libro succedat distincta, quæ Exceptiones unâ respicit. Ac singulis regulis exempla sufficientia ex autore (si modo præstò sunt) subjungenda. Si verò defint, (ut in multis regulis tertiæ Declinationis fieri potest) monendum est, in lectionibus sequentibus exempla obvia monstratum iri (quod & fieri debet) ideoque ea vice ad alias regulas pergendum.

Quot verò diebus & qua distributione Regula Generis tractanda sint, ita constabit. Primo die prima Declinatio, secundo secunda, à præceptore tractatur, & ut jam dictum, exemplis ex autore confirmatur. Tertio exempla utriusque junctim à discipulo reposcuntur. Id quod discipulo

cupulo non erit difficile, cum ex numero declinationis, Vocabulis Separatis appposito, statim regulam de Genere venari possit, toties per biduum praecedens inculcatam. Hic verò una Variatio casuum, Dativi pluralis in ABVS, Genitivi in ERI, Vocativi in E (quae supra in Declinationibus omissa & huc rejecta fuit) ostenditur. Exceptiones verò ad Regulas de Genere idèd hac vice omittuntur, & nova recapitulationi reservantur, ut eò accuratius regula ab iis discernatur, & Exceptiones novo labori in solidum deputata eò firmitus memoria teneantur. Quarto die Masculina tertia Declinationis, Quinto Foemina, Sexto utraque per repetitionem; absolvuntur: assumtis Exceptionibus de Genitivi formatione. Casus ceteri tertia Declinationis antehac in Paradigmatibus satis expositi fuere. Hic igitur negliguntur.

Alterâ Septimanâ; primo die Neutra tertia Declinationis, Secundo Quarta & Quinta Declinatio, tractantur. Tertio fit horum repetitio. Quarto die fit regressus ad Exceptiones de Genere: Et (praemisâ ad singulas Regulâ) exceptiones Prima & Secunda Declinationis percurruntur, quantum earum in autore extat, sive in presenti lectione, sive alibi. Quinto die Exceptiones ad tertiam Declinationem, Sexto repetitio earundem, tractantur.

Tertiâ Septimanâ, primo die Quarta & Quinta Declinationis Exceptiones & Observationes exponuntur. Secundo die Adjectiva inchoantur: & Genus per exempla subjunctarum terminationum,

{ ER A UM deinde { IS E IL, AR, &c. } explicatur,
 US A UM OR US pòst

ita ut ex Autore exempla trium, duarum, unius, terminationum, sufficientia, desumantur. Quae quidem in ipso autore in Excerptis Adjectivis expressa, tantò facilius intelligi poterunt. Exempla unius terminationis non opus est ad singulas species adduci, neque enim autor omnia suppediare poterit, neque consilium est obruere istis non semper obviis discipulum, cum non debeant talia magis necessariis esse impedimento. Postero die omnia haec repetuntur.

IN V. INTERPRETATIONE,

Applicatio Præteritorum & Supinorum.

Nunc restant Præterita & Supina Verborum, quantum ad Exceptiones attinet. Formatio enim regularis Præteriti & Supini jampridem in Paradigmatibus fuit tradita: præterquam in Conjugatione tertia, quae certâ formatione destituitur. Illa igitur nunc conjugitur.

Prima Conjugationi una dies sufficit; Secunda tantundem. Quod si una fortè hora non suffecerit; assumitur altera, & interpretationi deciditur. Utraque sexto die repetitur. Ea verò tantum Verba considerantur, quae extant in autore.

Quarta Septimana Tertia & Quarta Conjugationi debetur. Tertia plures dies requirit. Ubi rursus tenendum, ea tantum Verba excerpti, quae in autore leguntur, ceteris neglectis. Nimirum Varietas obtunderet discipulum, & impingeret insuper in Principium didacticum, quod

quod nihil docendum sit, quod non statim usum discipulo exhibere possit. Quare Auctor debet ita adornari, ut in eo omnia inveniuntur, quæ discipulo sunt necessaria.

Procedit autem hoc modo. Prima Conjugatio, ait, format Perfectum in *Avi*, Supinum in *Atum*, ut meministis ex Paradigmatæ Amo. Verum sunt quadam Verba, quæ aliter habent, ordine hîc descripta; Ex quibus ista in auctore nostro inveniuntur, &c. Ita procedit etiam in cæteris Conjugationibus; & ad finem producit Præterita, unâ cum auctore.

Supersunt nunc tres septimana, destinanda repetitioni Generis & Perfectorum, horâ unâ: vertendo auctori in linguam Germanicam, horis reliquis. Quotidiè enim in præsentia Præceptoris, loco lectionum ordinarium, discipuli singuli Germanicè describere auctorem jubentur. Quod cum amplius difficile esse nequeat, ob prægressam tam crebram interpretationem, nullo negotio intra hoc spaciū totus auctor verti ac describi poterit. Si quis sint tardioris ingenii, jubentur è singulis lectionibus paginam unam vel alteram vertere. Proderit autem quotidie unam horam impendi reposcendis ordine omnibus Nominibus & Verbis, tam quoad significationem, quàm Conjugationem, Genus & Declinationem, per totum Auctorem.

DIES REPETITIONUM.

Singulis Septimanis duo dies repetitionum instituuntur ex intervallo, matutinis horis, ut pomeridiana recreationibus in solidum relinquuntur: Dies Mercurii & Saturni. Iis repetitur, quicquid præcedente biduo actum fuit, tam in Grammaticis, quàm Auctore. Præceptor primum ipse prælegit, Deinde à discipulis reposcit.

In Primo mense reposcit solum Lectionem distinctam & articulatam, non autem interpretationem. Eam enim nondum sufficienter audivit, ac proinde tenere non potest. Sed tentare licebit hinc inde discipulos, ad excitandam attentionem. Lectionem alternatam esse convenit, tanquàm duo colloquerentur. Quod si excerpta præcedentibus diebus exercitata fuerint, poterunt & ipsa reposci.

In Secundo, nihil nisi Excerpta vocabula & Conjugationes à discipulo reposcit. Nihilominus, ut antè, tentare potest discipulorum profectus in interpretando.

In Tertio, instituit alternatam personarum interpretationem in forma colloquii. Excerptorum eadem ratio, quæ in primo.

In Quarto, reposcit interpretationem, Excerpta & Declinationes.

In Quinto, interpretationem, Perfecta Verborum, & Genus Nominum, sed distinctis septimanis.

SEMESTRE SE- CUNDUM.

I. IN INTERPRETATIONE.

Quotidiè quatuor folia absolvuntur; eodem modo qui in Primo semestri fuit. Est enim secunda auctoris pars duplo major priori.

II. IN APPLICATIONE EXCER- PTORUM.

Hic quoque idem observatur modus, qui in priore semestri, nisi quòd omnia conjunguntur tam Nomina quàm Verba, statim in 1. mense, propter paucitatem, unà cum Perfectis ac Supinis, Genere & Casuum anomaliis. Regula de Perfectis, & de Genere, semper aperto libro indicantur. Potest hinc particula tertia hora assumi, si quarta non sufficiat.

III. IN APPLICATIONE CON- STRUCTIONIS.

In Secundo Mense (primus enim Excerptis in solidum tribuitur) prima solùm pagina Syntaxeos, seu Constructio principalis, tractatur.

Modus talis est; Primo die, prima solùm Regula proponitur, & exemplis plurimis ex auctore confirmatur, quæ singula ipse Præceptor junctim declinat, id quod magnopere conducit ad intelligendum regulæ sensum, v. g. dominus noster, domini nostri, domino nostro, &c.

Tum statim proponit exempla singulis discipulis ordine, ut eodem modo illa declinent. Sumit illa sparsim ex auctore, Substantivum ex hac, Adjectivum ex alia linea. Nam exempla immediata jam ab ipso Præceptore per totam lectionem tractata fuerunt.

Secundo die secundam Regulam, & ita deinceps singulis diebus unicam regulam tractat. (salvo ordine repetitionum diebus Mercurii & Saturni:) Vbi regulas prima pagina absolverit, regreditur ad Exceptiones, easq; similiter, ut regulas, exemplis ex auctore confirmat & repetit. Dehinc opera danda, ut discipulus deducatur ad exercitium loquendi. Proponuntur itaque ei breves sententiola, ex vocabulis præsentis textus, ad regulas primæ pagina, quas ex tempore Latine

tine

tinè vertat, ductu regularum toties expositarum. Quæ Exercitia non nisi præsentè & dirigente Præceptore suscipienda.

Deinde aggreditur Variationem marginalem. Docet, unam orationem sæpe variis modis efferrî posse, manente sensu eodem, prout ad marginem unus & alter modus variandi appositus est. Hic primum sumit ex autore exempla directâ, in quibus scilicet ipse Præceptor variationem fabricet, & discipulo ostendat: ac discipulus similia exempla proponit, quæ ipsi quoque ad hunc modum variant. Postea monstrat etiam exempla variationis in autore, quæ ipsemet ad ordinariam regulam reducit. Quâ ratione & Regula Passivorum docetur, & simul ad rationem variandæ orationis discipulus deducitur.

In Tertio mense traditur Constructio Specialis Casuum, eodem ordine quo Constructio Principalis. Ac discipulo injunguntur vertenda ex tempore integræ sententiæ, desumpta è diversis autoris vocibus, & ad præsentès regulas accommodata. Exceptiones reservantur, donec Regula absolutæ fuerint. Et quidem illa solum Exceptiones attinguntur, quarum exempla in autore extant.

In Quarto mense, horâ tertiâ materia Germanica ubiores discipulo proponuntur Latine vertenda, quæ è vocibus autoris extracta sint, & ad regulas Syntaxeos prægressas (non verò ad residuas) accommodata. In quarta hora cujuslibet diei, Residuum Grammaticæ aggredendum est: Quod nunc demum cum fructu doceri poterit, cum præcedentiâ primaria Grammaticæ præcepta jam pridem sufficienter tradita, inculcata & repetita sint. Est autem percurrendum à Præceptore sine operosâ morâ, eo potissimum fine, ut discipulus nôrit, si quid in Compendio desideretur, ubi id inquirere, & plenius cognoscere possit.

In Quinto mense: Horâ tertiâ vertere discipulus jubetur præsentem totam lectionem in linguam Germanicam, quæ de causa præceptoris interpretatio intermittitur.

Horâ quartâ, Specialis Constructio particularum inflexibilium proponitur, & exemplis ex autore illustratur, si modo sint obvia. Sin minus (ut hæc dubie continget in Conjunctionibus & Interjectionibus) Verba desumenda sunt ex autore, & ad exemplum in margine ascriptum, regula accommodanda. Discipulo quoque (ut supra factum) exempla alia eodem spectantia, construenda injunguntur. Interjectionum constructio sine detrimento potest omitti, satis est, si semel atque iterum discipulus illam inspexerit.

Reliqua duæ vel tres Septimana impenduntur versioni autoris reciproca, è lingua Germanica in Latinam, autore seposito, id quod in præsentia Præceptoris (ob præcavendam fraudem) fieri debet, iis horis quæ lectionibus aliâs tribuuntur. Prima tamen cujusque diei hora tribus potest repetitioni Perfectorum in Verbis & Generis in Nominibus.

Spatio igitur anni Latina lingua doceri & disci potest, ut discipulus & intelligere, & quantum satis est ad familiarem usum, loqui, ac scribere Latine noverit, & ex Grammaticis fundamentis, de quovis sermone rectè judicare sciat. Licet enim non omnia vocabula & omnes loquendi formulas teneat, (quod non requiritur ad Lingua cognitionem simpliciter, sed solum ad ἐξερπασίω) tamen autores Latinos legere cum fructu, & quod adhuc deest, nullo negotio per adhibitum Lexicon supplere potest. Ex abundanti tamen profuerit, tenera aetate, si ad complementum linguae, & ne prae maturè novis studiis distrahatur, adhuc integro Semestri in Lexici applicatione detineatur.

SEMESTRE TER- TIUM.

I. IN INTERPRETATIONE.

Interpretatione nunc deinceps non erit opus, nisi ad occasionem applicandi Lexici: Quare Autor quidem ab initio ad finem exponitur, sed non ea lectionum distributione ut antè, verum ita, ut simul Radices vocum in Lexico, unà cum Compositis & Derivatis, inter interpretandum perlustrantur. Itaque duae tantum interpretationes instituantur, & semestre in duas partes distribuitur, ut duodecim septimanis totus autor absolvatur, atq; ita bis percurratur hoc semestri tertio. Quamobrem unum tantum solum quotidie absolvitur, Et prima diei hora, interpretationi statim applicatio Lexici subjungitur, ad singulas voces quae in textu occurrunt.

II. IN APPLICATIONE LEXICI.

Lexicon nequaquam ab initio usque ad finem percurritur. Nam hoc propter varietatem Derivationum & Compositionum valdè tedium foret, si per solam seriem alphabeticam ordine deducenda essent. Sed sicut Poeta lectorem fallunt inversione seriei historica, Ita praeceptor discipulum inversione seriei alphabeticæ. Quare illo ordine radices tractat, quem series textus monstrat.

Hic in considerationem venit, An omnes omnino voces Lexici attingende? etiam ea, quarum occasio ab autore non suppeditatur. Id verò nequaquam consultum est. Ratio, 1. Quia nimia varietas & multitudo ingenium turbat & obtundit, (qua praecipua est) quia multa inusitata & rarissimi usus vocabula, ratione derivationis in Lexico ponenda sunt, quae fortè per totam vitam non occurrunt. Eadem igitur ratio, quae in Nomenclaturis, etiam hic militat: Sic igitur Lexicon applicandum fuerit.

In pri-

In prima interpretatione Verba tantum in Lexico inquiruntur. In Secunda tantum Nomina. Utraque hoc modo:

Data voce, si primigenia sit, eam Præceptor in Lexico inquit, & indicatâ paginâ discipulos itidem quemlibet in suo Lexico inquirere jubet: sin derivata sit, ejus primitivum in Lexico commonstrat. Repetit ejus genus, declinationem, conjugationem, præteritum è Grammatica &c. Inde ad Derivata progreditur, sed ea tantum, quæ usitata, frequentia, & trita sunt, producit in medium, [eaq, peculiari notâ insignita erunt in Lexico.] ceteris neglectis. Si quod derivatum alibi in autore extet, id monendum est. Inde ad Composita transit, & summo tantum fastigio illa attingit, ut: Rego, rex, rector, regina, regula, &c. Arrigo, (ich rech in die Höhe / Corrigo, (ich bring zu recht / verbeßere / Erigo, (ich rech auf / richte auf &c. neglectis derivatis, (præsertim Supinalibus, nam illa proprio Marte formari possunt) nisi insignia sint, aut in autore ipso extet, ut Pergo, Expergiscor.

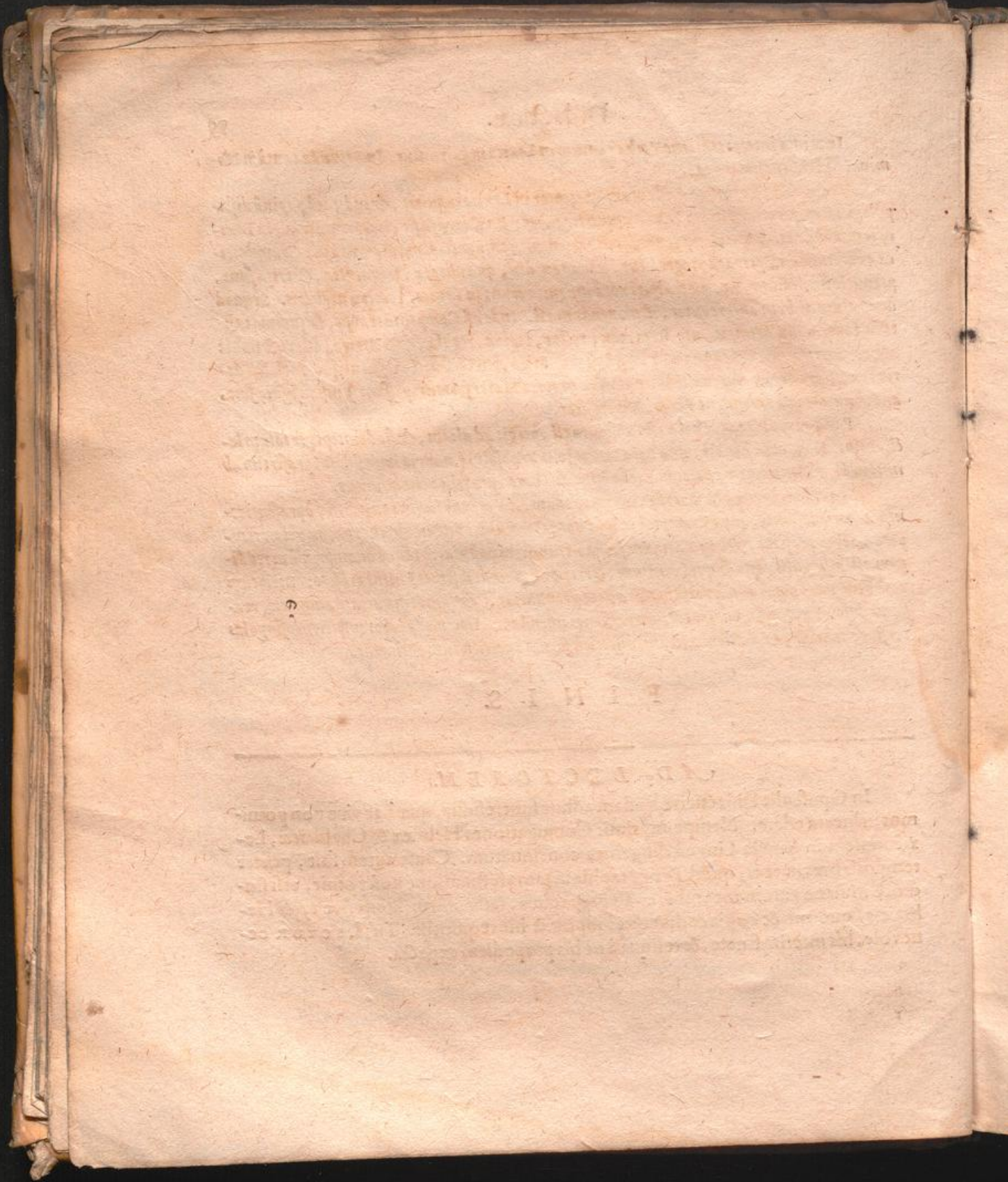
Postquam una radix hoc pacto absoluta est, pergit ad aliam, & sic deinceps per totam lectionem. Neg, opus hic est, una hora totum folium absolvi (nam id impossibile, præsertim ab initio, ob multitudinem radicum) sed omnes diei hora, uni folio relinquuntur.

Si quid verò temporis superfit, id tribuendum est Verstori Latina exercitii, è presenti textu auctoris desumpti, quod Præceptor in ipsa hora Germanicè dictat, & alternatim vel ex tempore Latine proferrit, vel in Latinum scripto transferri postulat. Idque quamprimùm redditum est à singulis, ipse si quid erratum, corrigit, at deinde ipsemet Latine profert: Scriptum verò & à seipso domi antea versum clara voce pronuntiat, & quidem variato aliquoties versionis stylo, Ex quo singulos jubet suas versiones emendare. Hoc modo labor inspiciendi singulas versiones tollitur, & nihilominus finis inspiciendorum exercitiorum obtinetur.

F I N I S.

A D L E C T O R E M.

In Opusculis Didacticis quædam adhuc sunt residua, quæ hac vice non potuimus lucem edere. Nempe in primis Conjugationes Hebrææ & Chaldaicæ, Lexicon item in Sancta Linguâ diligenter concinnatum. Causa autem fuit, præter temporis brevitatem, quòd Typographia in tanta festinatione non potuit, et si studiosè in hanc curam incumberet Typographus, satis instrui literis sive typis Hebraicis, quorum & copia & diversitas in primis hinc requiritur. Tu, L E C T O R benevole, his interim fructe, & reliqua à nobis propediem expecta.

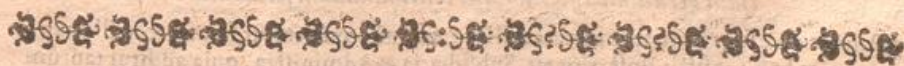
GRAMMATICA SEU
SERMOCINATRIX, EST ARS CON-
GRUE LOQUENDI ET SCRIBENDI, IN LIN-
GUA QUALIBET.

Habet tres partes:

- I. De Ratione Legendi ac Scribendi.
- II. De Vocum Dignotione.
- III. De Vocum Constructione.

[Quicquid loquimur, vel scribimus, vocibus conficitur & sermo appellatur. Prima igitur pars tractat, qua ratione voces efferantur, legantur & scribantur. Secunda pars agit de eo, quomodo voces dignosci, & à se invicem discerni debeant. Tertia pars, quomodo voces inter se conjungi & coordinari debeant, ut sermo inde conficiatur.]

Prima pars Elementaria, in Libro Elementalī cujusque
linguæ seorsum exponitur.

PARS SECUNDA.

De Vocum Dignotione.

Duo sunt ad dignoscendas voces necessaria: Earum Accidentia & Species.

[Vocum Accidentia sunt, Communia tria:

- I. VARIATIO, qua vox consideratur juxta variam sui mutationem, ob varios significandi modos.

B

[Ea sor-

[Ea sortitur Speciales appellationes, ut in sequentibus dicitur.]

II. **ORIGINATIO**, qua vox consideratur juxta suam originem. Num fit,
PRIMIGENIA, quæ non aliunde oritur (*nempe in eadem lingua.*) Appel-
 latur etiam Radix.

DERIVATA, quæ aliunde oritur, nempe è primigeniâ.

¶ *Et hæc variatio ex origine, appellatur Derivatio.*

¶ *Vtraq; vox tûm Primigenia tûm Derivata, quando aliis vocibus originem præbet, hoc respectu vocatur Primitiva.*

III. **RESOLUTIO**, qua vox consideratur juxta partes. Num fit,

SIMPLEX, quæ non dividi potest in duas vel plures voces (*ejusdem scilicet significationis.*)

COMPOSITA, quæ ex duabus vel pluribus vocibus congesta est, & in eadem resolvi potest.

¶ *Et hæc variatio ex una voce in plures, (seu plurium vocum in unam coalitio) vocatur Compositio.*

Hic etiam considerandum, voces esse vel

SEPARABILES, quæ separatim consistere possunt certâ significatione.

INSEPARABILES, quæ separatim consistere non possunt, sed semper cum alia voce componuntur.

[Deiis in specie agitur in qualibet lingua.]

Vocum species sunt tres:

1. **Nomen**, quo aliquid nominatur.
2. **Verbum**, quo aliquid dicitur agere vel pati, vel esse.
3. **Advocabulum**, quod cæteris adjungitur ad exprimendam aliquam circumstantiam vel animi affectum, aut continuandum sermonem.

[Prioris duæ sunt Primariæ, quia ex illis præcipuè constituitur sermo; & in illis tanquam basi consistit Posterior est Subsidiaria & Administra, quia additur tantum plenioris elucidationis & limitationis gratiâ, ut sermo plene conficiatur & intelligatur.]

Accidentia vocum Primariarum Propria, sunt duo:

I. **NUMERUS**, quo vox consideratur, prout unum vel plura distinctè significat. Unde sunt duo Numeri:

SINGULARIS, quo res una significatur.

PLURALIS, quo res duæ vel plures significantur.

Etiam ipsa vox appellatur vel Singularis vel Pluralis.

II. **PER-**

II. PERSONA, qua vox consideratur, prout habet respectum & ordinem ad loquentem. (prout significat Ego, Tu, Ipse, aut Nos, Vos, Ipsi.)

Tres sunt personæ.

PRIMA, quæ loquitur (quæ significat, Ego, Nos, & similes.)

SECUNDA, ad quam loquimur. (quæ significat, Tu, Vos, & similes.)

TERTIA, de qua loquimur. (quæ significat Ipse, Ipsi, & similes.)

Quacung, igitur vox includit Ego, Mei, Mihi, Me, Nos, Nobis, Noster, Meus, est prima persona.

Quacung, includit, Tu, Tui, Tibi, Te, Tuus, Vos, Vestri, Vobis, Vester, est secunda persona.

Cetera omnes sunt tertia persona.

In Formulis Conjugationum Persona etiam ex ipso situ dignoscuntur.

[Speciatim in Lingua Latina & Græca, omnes Vocativi sunt secundæ personæ tantum.]

N O M E N.

Accidentia Nominis duo sunt.

Casus & Genus.

C A S U S

est terminatio Numeri specialis. (sic dictus, quia variè cadit ex uno in aliud: vel quia cadit è terminatione primaria.)

Casus pro diversitate Linguarum variant:

In Latina sunt 6.	In Græca 5.	In Germanica 4.	In Hebræa, Chaldaea, Syriaca, nulli sunt proprie dicti.
1. Nominativus	Nominativus	Nominativus	
2. Genitivus	Genitivus	Genitivus	
3. Dativus	Dativus	Dativus	
4. Accusativus	Accusativus	Accusativus.	
5. Vocativus	Vocativus.		
6. Ablativus.			

§ Variatio per Casus appellatur Declinatio.

Universalis Declinationes,

pro diversitate Linguarum sunt vel plures vel pauciores.

<i>In Latina & In Græca,</i> sunt quinque Declinationes.	<i>In Germanica</i> sunt quatuor.	<i>In Hebræa</i> <i>Chaldaea,</i> <i>Syriaca,</i> sunt duæ.
---	--------------------------------------	--

G E N U S,

est differentia Nominis juxta sexum.

Pro diversitate linguarum variat:

In Latina & Græca & Germanica,
sunt quinque:

1. Masculinum.
2. Fœmininum.
3. Neutrum.
4. Utrumque.
5. Omne.

In Hebræa, Chaldaea
& *Syriaca,*
sunt tria:

1. Masculinum
2. Fœmininum
3. Utrumque.

Cognoscitur ex terminatione primaria in quavis Declinatione.

¶ Variatio per Genus, appellatur Motio.

Nomen est duplex:

Substantivum,

quod essentiam significat (*cum quo non potest simul dici, Res.*)

[Sic dictum, quia solum per se in sermone subsistit, ut non opus habeat alio Nominis addito.]

Est duplex:

P R O P R I U M, quod uni solùm rei destinatum est.

[Et quamvis sæpe uno Nominis plures res appellentur, tamen id fit per accidens, & manet nihilominus singulis tuum Nomen Proprium, ipsis destinatum. Per cognomen & Agnomen ideo sæpe distinctius restringitur.]

C O M M U N E, quod multis rebus destinatum est.

Adje-

Adjectivum,

quod essentiam talem significat (*cum quo potest dici simul, Res.*)

[Sic dictum, quod solum per se in sermone subsistere non possit, sed adiciatur alteri Nomini nempe Substantivo.]

Est itidem duplex:

COMPARABILE, quod potest comparari seu variari per Gradus.

INCOMPARABILE, quod non potest comparari, seu variari per Gradus.

[Incomparabilia sunt 1. Possessiva, Gentilia, Diminutiva, Interrogativa, Partitiva, Materialia, Numeralia. 2. Pronomina.]

Gradus sunt tres:

1. INFIMUS, qui significationem absolute ponit. — ABSOLUTUS.
2. MEDIUS, qui significationem cum excessu extollit. — EXCESSIVUS.
3. SUPREMUS, qui significationem cum transcensu extollit. — TRANSCENSIVUS.

¶ *Variatio per Gradus appellatur Comparatio.*

NOTA. Adjectiva saepe fiunt Substantiva, si nudè ponantur.
In primis, si sine Substantivo, in Genere Neutro ponantur.

Appendix de

PRONOMINE

Pronomen est Nomen vicarium, quod vice Nominis ponitur, in demonstranda aut repetenda re potissimum.

(ut. Ego, Tu, Sui, Ipse, Iste, Ille, Is, Quis, Qui, Hic, Meus, Tuus, Suus, Noster, Vester, Cujus, Nostras, Vestras, Cujas.)

Est sextuplex:

1. Demonstrativum: Ego, Tu, Sui, Ipse, Ille, Iste, Hic, Is.
2. Relativum: Qui, Is.
3. Reciprocum: Sui, Suus.
4. Interrogativum: Quis, Qui.
5. Possessivum: Meus, Tuus, Suus, Cujus, Noster, Vester.
6. Gentile: Nostras, Vestras, Cujas.

Ex his quadam peculiarem habent modum declinandi, sicut in Formulis Declinationum videre est.

Appendix de
PARTICIPIO.

Participium est Nomen Adjectivum verbale consignificans Tempus. (Est mixta vox e Nomine & Verbo, ex Nomine habet variationem, ex verbo significationem.)

Per omnia sequitur normam Adjectivorum.

Sæpe degenerat in Nomen purum, quando amittit Tempus.

[Significatio penè tota est Verbalis, quare ad verbum rectiùs referretur, nisi variatio terminationum potiùs spectanda esset, operosior quippe & difficilior: Tum etiam Regulis in constructione accommodatior.]

Est vel Temporis,

1. Præsentis.
2. Præteriti,
3. Futuri.

Irregularia.

Irregularia sunt quadruplicia:

1. Deficientia.
2. Redundantia.

3. Mutantia.
4. Indeclinabilia

DEFICIENTIA, vel Numero. (ut sunt singularia tantùm, Pluralia tantùm.)
 vel casu, (sive uno, sive pluribus.)

REDUNDANTIA, vel casu quæ habent plures Nominativi terminationes,
 vel Numero (ut Dualia in Hebræa & Chaldaea.)

MUTANTIA, vel Genus, vel Declinationem.

INDECLINABILIA, quæ nec Numero nec Casu variantur.

V E R B U M.

Accidentia verbi duo sunt.

Modus & Tempus.

MO-

M O D U S

est differentia verbi mixta partim ad loquentis affectus, partim ordinem sermonis indicandum.

Modi pro diversitate linguarum vel sunt plures, vel pauciores.

In Latina & Germanica
sunt quatuor.

1. Indicativus
2. Subjunctivus
3. Imperativus
4. Infinitivus.

In Graeca sunt
quinq.

1. Indicativus
2. Potentialis
3. Subjunctivus
4. Imperativus
5. Infinitivus

In Hebraea, Chaldaea Syria-
ca sunt tres.

1. Indicativus
2. Imperativus
3. Infinitivus.

Ex-Modo, Verbum est vel Infinitum (*Infinitivi modi*) vel finitum (*ex caeteris.*)

T E M P U S,

[est differentia Verbi juxta praesens, praeteritum & futurum.

Tempora pro diversitate linguarum vel plura vel pauciora sunt.

In Latina & Germanica
sunt quinq.

1. Praesens.
4. Praeteritum connexum.
2. Praeteritum (*purum*)
3. Praeteritum antecedens
5. Futurum.

In Graeca sunt
octo:

1. Praesens
4. Praeteritum connexum.
2. Praeteritum (*purum*)
3. Praeteritum antecedens.
5. Praeteritum infinitum 1.
6. Praeteritum infinitum 2.
7. Futurum 1.
8. Futurum 2.

In Hebr. Chal. Syr.
sunt tria.

1. Praesens
2. Praeteritum.
3. Futurum.

§ Variatio per Modos & Tempora, appellatur

Conjugatio.

Conjugationes pro diversitate Linguarum sunt plures vel pauciores.

In Latina
sunt 4.

In Graeca sunt

- 5. simplices.
- 3. contracta
- 4. diducta.

In Germanica

sunt 2.

In Hebraea

sunt 4.

In Chald. & Syriac.

sunt 3.

Quali-

Quælibet constat duabus Formis. [In Græca, etiam tribus.]

¶ In quolibet verbo sunt certa quædam Tempora primaria, à quibus cætera formantur, eaq; ante omnia observari debent.

Verbum est duplex:

1. Activum, quod agere significat.
2. Passivum, quod pati significat.

Activum vel actionem significat transeuntem in aliud, & appellatur Transitiveum.

vel significat actionem immanentem in agente, & appellatur Intransitiveum.

¶ Præter hæc sunt Verba, Essentialia dicta, quæ significant Esse.

Irregularia.

sunt triplicia, Defectiva, Redundantia, Mutantia.

Ad Defectiva pertinent Verba Indeterminata (vulgò Impersonalia) quæ tantùm in tertiis personis variantur, & certam personam non exprimunt.

ADVOCABULUM.

est triplicis generis.

Circumstantivum, Affectivum, Continuativum.

I. CIRCUMSTANTIVUM,

significat circumstantiam aut statum aliquem (Loci, Temporis, Quantitatis, Qualitatis &c.)

[Est vel Completum, sine ope vocis primariæ, vel Incompletum, quod vulgò appellatur Præpositio.]

Est multiplex.

Loci; hic, illic, ibi, istuc, hinc, illinc, istinc, inde, huc, illuc, istuc, eò, hac, illac, istac, ubi, unde, quò, &c.

Temporis; jam, nunc, olim, antea, heri, hodie, cras, mox, citò, semper, nunquam, postea, donec, dum, tunc, antequam, nondum &c.

Quanti-

- Quantitatis; *valdè, saepe, iterum, rursùm, magis.*
 Remissionis; *parum, parumper, ferme, ferè, vix.*
 Qualitatis; *sic, ita, sicut, tanquam, velut, multifariam.*
 Dubitationis; *fortè, fortasse.*
 Affirmationis; *ita, verè, profectò, omninò, certè, sanè.*
 Negationis; *non, nequaquam, haud, haudquaquam.*
 Prohibitionis; *ne, neu.*
 Exclusionis; *præterquàm, solùm, tantùm, duntaxat, saltem.*
 Comitatus; *unà, simul, pariter.*
 Demonstrationis; *en, ecce.*

Appendix de
Præpositione.

Præpositio est vox circumstantiva incompleta, quæ alterius adminiculo indiget ad plenè indicandam circumstantiam.

[ita dicta, quia maximam partem præponitur.]

De iis in qualibet lingua prolixius agitur.

II. AFFECTIVUM.

Significat affectum seu commotionem animi.

Est multiplex.

1. Gaudendi; *evax, id.*
2. Dolendi; *ah, heu, eheu, hei, ò.*
3. Ridendi; *ha ha ha, Irridendi, eja.*
4. Lacrumandi; *eheu, heu!*
5. Admirandi; *papa, oh, phy, hem!*
6. Abominandi; *apage.*
7. Approbandi; *euge.*
8. Metuendi; *atat.*
9. Blandiendi; *sodes, sis.*
10. Irascendi; *oh!*
11. Hortandi; *age, agite.*
12. Minandi; *væ.*
13. Vocandi; *heus, eho, ehodum.*
14. Respondendi; *hem!*

15. Exclamandi, *o*
16. Silentium imperandi, *st, pax.*
17. Verberandi, *tax.*
18. Optandi, *utinam.*

III. CONTINUATIVUM,

significat nexum plurium vocum, ad sententia continuationem.

Est multiplex.

1. Copulae, *&, ac, atq;, nec, neq;*
2. Conditionis; *si, nisi, ni, siquidem.*
3. Disjunctionis; *aut, vel, ve.*
4. Exceptionis; *praterquam.*
5. Concessionis; *quidem, etsi, etiam si, quamvis.*
6. Adversationis; *tamen, attamen, verum, veruntamen, sed.*
7. Causae; *quia, quoniam, quod, enim, nam, quandoquidem, ut, quum, ne, ideo.*
8. Facti *quod.*
9. Conclusionis, *igitur, ideo, iccirco, ergo, quare, quocirca.*
10. Electionis, *quam.*
11. Transitionis, *porro, tum, adhaec, deinceps, praterea.*
12. Explanationis, *nempe, videlicet, scilicet, puta.*
13. Explementi, *quidem, sane, nam.*

*Ex his quaedam semper praponuntur, quaedam semper postponuntur,
quaedam promiscue modo praponuntur, modo postponuntur.*

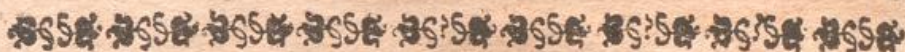
OBSERVATIO GENERALIS

de Advocabulis.

Multa ad diversas classes referri possunt, pro diverso usu & significatione, ut:

Cum { circumstantivum temporis.
continuativum causa.
propositio &c.

PARS

P A R S T E R T I A

De Vocum Constructione.

Abfolvitur quinque membris.

1. De Constructione in genere.	4. De Continuatione sermonis.
2. De Constructione in specie.	5. De Disjunctione sermonis.
3. De Variatione sermonis.	

Constructio in genere.

Voces primariae (*Nomen & Verbum*) constituunt sententiam, seu sermonem. Advocabula autem addunt limites, & circumstantias, ad plenioram intelligentiam & discretionem, ad innuendum affectum, ad continuationem sermonis.

Igitur ad voces primarias praecipue est respiciendum.

Advocabulorum talis est ratio:

1. Circumstantivum additur tam Nomini quam verbo, prout res postulat.
[*Frequentius tamen Verbo additur.*]

¶ *Prepositio, quum sit circumstantivum incompletum, non potest plene circumstantiam indicare, sed ope alterius vocis, praesertim Nominis.*

2. Affectivum vel absolute in sermone ponitur, (*ab initio frequentius,*) vel Nomini additur, quod causam affectus aut etiam personam affectam, exprimit.
3. Continuativum praecipue ad Verbum respicit: interdum etiam ad Nomen.

[*Verbum solum respiciunt, Continuativa, Conditionis, Concessionis, Adversationis, Causae, Conclusionis, Facti.*]

Constructio in specie,

est tripartita;

1. *Convenientiae, quando accidentia vocum congruunt.*
2. *Rectionis, quando accidentia vocum non congruunt.*
3. *Advocabulorum.*

I. Convenientiae.

1. *Nomen agens, additur Verbo Activo (Finito) in Nominativo, eodem Numero ac Persona.*

C 2 2. No-

2. Nomen patiens, additur Verbo Passivo (Finito) in Nominativo, eodem Numero ac persona.
 ¶ Interdum loco Nominativi ponitur Advocabulum, aut Infinitivus, aut integra sententia.
 Imperativus secundæ personæ Vocativum requirit (quia vocativus est secundæ personæ.)
3. Adjectivum, si Substantivum describit, cum illo convenit eodem Genere, Numero, Casu.
 ¶ Sed Pronomen Relativum, non semper eodem Casu convenit cum precedenti Substantivo. Nam ille Casus respicit sequentem vocem.
4. Substantivum, si Substantivum describit, convenit cum illo eodem Numero & Casu.
 ¶ Etiam eodem Genere, si Motionem admittit. Quod si tùm prius sit Neutrum, adjungitur ei Masculinum.

II. Rectionis.

Ea pro diversitate linguarum diversa est. In sequentibus tamen omnes Linguae conveniunt, (qua quidem discrimen casuum agnoscunt.)

1. Nomen agens, si addatur Verbo Passivo, ponitur in Casu Obliquo, cum Præpositione denotante causam agentem.
2. Nomen patiens, si addatur Verbo Activo, ponitur in Accusativo.
3. Nomen, cui aliquid destinatur, attribuitur, accommodatur, derogatur; ponitur in Dativo.
 [Interdum interponitur Præpositio, cum Casu sibi congruo.]
4. Substantivum additum substantivo, per modum proprietatis aut possessionis, in Genitivo ponitur.
5. Quando Duo Verba concurrunt, (quorum unum significat Velle, Possesse, Debere, Nolle) alterum ponitur in Infinitivo.

Cætera speciatim è cujusvis Linguae Constructione petenda sunt.

III. Advocabulorum.

Hæc quoque è singulis speciatim petenda est, cum diversa sit. Continuativa tamen, Copulæ, Disjunctionis, Electionis, Explanationis; solent duas pluresve voces eodem Casu aut Modo, connectere.

¶ Varia-

¶ De Variatione Sermonis.

Unus idemque sermo sæpè pluribus modis efferri potest, atque una sententia diversimodè construi. Id quod tam ad ornatum, quàm ad copiam linguæ in loquendo & scribendo, facit. Fit autem variatio vel ipsarum vocum, vel constructionis solàm. In constructione habet quævis lingua peculiare suas proprietates,

In genere verò, hæc promiscuè efferuntur.

1. Participium — & Pronomen Relativum cum Verbo.
2. Nomen — & Pronomen Relativum cum Verbo Essentiale.
3. Verbum Activum — & Verbum Passivum cum Nominativo patiente, cum Nominativo agente & Præpositione cum Nominativo agente. & Accusativo patiente.
4. Continuativum UT — Præpositio AD cum Gerundio (aut Infinitivo.)
5. Continuativum ET cum Verbo — Participium.

¶ De Continuatione Sermonis.

Continuatur sermo & connectitur, præcipuè per Continuativa Adverbia, (unde & nomen habent) prout varia eorum significatio rei præsentis congruit. Ideò enim tam varia est, ut delectus inter ea pro quavis rei conditione & sensus exigentiâ, haberi possit. Multa etiam idem significant, ut si opus sit, ornatùs causâ aut tædii evitandi gratiâ variatio possit institui. Sunt tamen & alii modi, continuandi sermonis, ut:

Per Pronomen Relativum.

Per Participium.

Sæpè etiam sermone absoluto, nova sententia immediatè inchoatur absque ulla connexionem.

¶ De Distinctione Sermonis.

Sicut completus sermo multis membris constat, ita eadem majoris perspicuitatis ac discriminis causâ, per certa intervalla dispescuntur, quæ in loquendo quidem innuuntur morâ, in scribendo autem, signis distinctionum. Atque hæc signa in Elementario cujusque Linguæ, descripta sunt.

F I N I S.

C 3 RESI.

RESIDUUM

UNIVERSALIS GRAMMATICÆ,
de Natura & proprietatibus Linguarum
in communi.

SERMOCINATRIX

est ars proferendi sensa animi per sermonem.

(sive dictum sive scriptum.)

Seu; ars bene loquendi ac scribendi.

[Sicut autem Locutioni respondet Intellectio;

Ita Scriptioni respondet Lectio, seu recognitio.]

Sermo est nota conceptuum mentis, vocibus comprehensa (vel est Index animi per voces, sive dictas sive scriptas.)

[Quicquid enim loquimur, vel scribimus, Vocibus conficitur.]

Vox est nota conceptus mentis separata. (sive ore pronuntietur, sive figuris scribatur.)

Ejus Materiale, est sonus articulatus. Formale, significatio. Qua quia variè imposita est ab hominibus, hinc varia sunt Lingua, eaq; inter se diversa alia magis alia minus.

Accidunt Sermocinatrici in communi:

1. Congruentia & Incongruentia — & hinc consequens.
2. Regularitas & Irregularitas — Analogia & Anomalia.
3. Loquela — Dialectus
4. Peregrinitas — Xenismus { Barbarismus
Solæcismus.
5. Antiquatio & Novitas — Archaismus & Neoterismus
6. Proprietas & Improprietas — κενολογία & ἀκυρολογία.
7. Ambiguitas — ἀμφιβολία.

CON-

CONGRUENTIA est similitudo plurium vocum aut sermonum inter se, ex qua extruitur communis Regula, velut ex particularibus universale. **I**NCONGRUENTIA contra dissimilitudo unius vel aliquot vocum, quæ Regulam impediunt vel limitant.

Hinc oritur **R**EGULARITAS & **I**RREGULARITAS; Unde aliqua vox sermone dicitur Regularis vel Irregularis. Nam sicut congruentia est in pluribus, ita Regularitas est in uno.

LOQUELA appellatur vocis aut sermonis variatio juxta diversitatem regionis in una lingua (autore Corn. Front.) [Sæpe enim fit, ut pro diversitate regionum una eademque natio non nihil in lingua variet, vel quoad ipsas voces, vel quoad vocum elementa, affectiones, aut constructionem: id est, ut vel habeat peculiare voces cæteris regionibus non usitatas, aut voces easdem quidem habeat cum cæteris communes aliter tamen prolatas aut affectas aut constructas.]

PEREGRINITAS est, vocum ex alia lingua illatarum, aut affectionis vel constructionis, ita scilicet ut peregrina origo manifestò remaneat.

[Sunt enim multæ voces ex alia quidem lingua ortæ, sed tamen in suam linguam implantatæ & civitate quasi donatæ, ut pro peregrinis non debeant amplius haberi, veluti apud Latinos Pater, Mater, Fama, Vinum, Mâlum, Pœna &c. è Græca.]

Estque vel in ipsis vocibus tantùm, vel etiam in affectionibus & constructione.

[Huc in specie pertinet Hebraismus, Hellenismus seu Græcismus, Latinismus Xenismus autem quando in vitio ponitur duas species habet, Barbarismus in vocibus separatis, Solæcismus in constructis.]

ANTIQUATIO est, quando vox aut vocum affectio aut constructio prisca seculis usitata, progressu temporis in usu esse desinit.

NOVITAS contra, quando vox aut vocum affectio aut constructio prisca seculis inusitata, successu temporis in usum introducitur.

[Quod non nisi certis casibus privato concessum est, flagitante scilicet necessitate & præeunte speciali analogia.]

PROPRIBITAS est, prima significationis impositio.

IMPROPRIETAS est, adventitia significationis impositio, (sive à similitudine aliqua, sive ab utro rei, sive aliunde, desumpta.) [Ex hac originem sumit doctrina Troporum in Oratoria.]

AMBIGUITAS est, unius vocis in significando varietas.

(sive ex accidenti sive studio illata.)

Ex his patet, Sermocinatricem oriri ex ea parte prima Philosophia, qua agit de Signis seu Notis.

Partes Sermocinatricis sunt duæ:

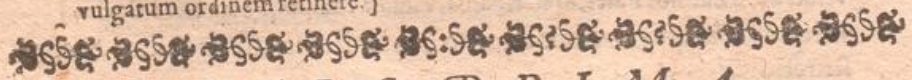
1. LEXICA seu VOCABULARIA, de vocum significationibus.
2. GRAMMATICA, de vocum elementis, differentiis, coordinatione.

Unde Grammaticæ tres partes oriuntur.

- I. ELEMENTARIA, de vocum Elementis seu principiis, nempe Literis ac Syllabis.
- II. DIGNOTIVA, de vocum differentiis, è quibus dignoscuntur, eorumque Affectiones & Species perspiciuntur.
- III. CONSTRUCTIVA, de vocum coordinatione seu constructione, quæ Sermonem constituit.

¶ Lexica voces omnes, certo quodam ordine dispositas, suppeditat tanquam materiam in quam artifex agat, & ex ea sermonem artificiosè producat. Peculiari libello comprehensa est.

[Naturalis partitio Sermocinatricis, talis est: 1. de Elementis, materialibus vocum. 2. de Significatione, formali vocum. 3. de Dignotione, differentiis & affectionibus significationum in vocibus. 4. de Coordinatione vocum in constituendo sermone. Quia tamen Lexica commodius à Grammatica separatur, libuit nunc vulgatum ordinem retinere.]

P A R S P R I M A

Grammaticæ

DE VOCUM ELEMENTIS.

Vocum Elementa sunt, Literæ ac Syllabæ.

I. L I T E R Æ.

Litera est elementum vocis incomplexum (seu simplex.)

Litarum figuræ, numerus, ordo, usus, pro diversitate linguarum, sunt diversi.

Literis accidit Irregularitas in Defectu, Redundantia, & Mutatione.

Quæ quia cum Irregularitate Syllabarum convenit, eò rejicitur.

Literæ

Litteræ dividuntur in Vocales & Consonantes.

Vocales,

quæ per se sonum pleum edunt, ut, a, e, i, o, u.

Harum duæ si coalescant, appellatur id Bivocalis, eaque plerumque mixtum sonum exhibet, ut æ, au, eu, ce.

Vocalibus accidunt duo:

1. *Quantitas*, modus pronuntiandi cum differentia moræ. Unde vocales sunt in triplici differentia:

Longæ, quæ cum mora proferuntur.

Breves, quæ sine mora proferuntur.

Communes, quæ utroque modo proferri possunt.

[In quibusdam Linguis peculiaria signa sunt Quantitatis.]

2. *Accentus*, modus pronuntiandi cum differentia elevationis aut depressionis soni.

Estque triplex:

Acutus, qui vocalem pronuntiando elevat.

Gravis, qui vocalem pronuntiando deprimit.

Circumflexus, qui vocalem pronuntiat tractum, incipiendo ab elevatione, & desinendo in depressione.

[In quibusdam Linguis peculiaria sunt signa Accentuum, eaque varia.]

Consonantes

quæ non nisi adminiculo vocalium plenè pronuntiari possunt.

Earum alie sunt.

1. Gutturales	{ qua præcipue for- mantur & pronun- tiantur	Gutturæ	— b
2. Faucales		Faucibus	— c g k j q
3. Palatinæ		Palato	— d n t
4. Dentales		Dentibus	— s x z
5. Labiales		Labiis	— b f m p v w
6. Linguales		Lingua	— l r

D

I. SYL.

I. SYLLABÆ.

Syllaba est elementum vocis complexum, è litera & accentu.

Est triplex.

Pura, ex unica vocali constans, a, e, i, o, u, y.

Coalita, è bivocali constans, æ, au, ei, eu, æ.

Mixta, è vocali & consonante, vel bivocali & consonante.

[Quarum exempla innumera sunt.]

Ex numero Syllabarum vox est vel.

UNISYLLABA, quæ unicâ Syllabâ constat.

PLURISYLLABA, quæ pluribus Syllabis constat.

Nempè vel Bisyllaba, Trisyllaba, Quadrisyllaba, &c.

Syllabæ accidunt tria:

Quantitas, Accentus, Coordinatio.

[Quantitatem & Accentum habet ex vocali, ut supra dictum.]

Quantitas.

Ex qua Syllaba est, vel Longa, vel Brevis, vel Communis.

Longa vel naturâ (quæ constat vocali longa aut bivocali) vel positione longâ.

Brevis vel naturâ (quæ constat vocali brevi) vel positione brevi.

Communis, quæ modò longa, modò brevis est promiscuè.

Positio longa est, quando vocalem aut bivocalem sequuntur duæ consonantes.

Positio brevis est, quando vocalem aut bivocalem sequitur alia vocalis aut bivocalis.

[In lingua Latina, si signa Quantitatis in vocalibus usitata essent, brevi compendio cujusque Syllabæ quantitas sciri posset, Et non opus foret tot Regulis de cognoscenda Syllabarum quantitate.

Verbi gratia; a e i o u, vel, æ ei eu; Sicut in lingua Hebræa, ex ipsa vocali, statim Syllabæ quantitas agnoscitur.]

Accentus, ut supra:

Regulæ de Accentibus pro diversitate linguarum diversæ sunt:

Coordinatio

est apta litterarum ad eandem Syllabam pertinentium coagmentatio

& discretio.

Regula

Regula de Coordinatione Syllabarum.

2. Syllabæ ad eandem vocem pertinentes, sunt conjungendæ, ita ut voces singulæ separatim scribantur, relicto inter eas interstitio.

[In pronunciando verò hoc non observari solet, quamvis artis accurata norma id requirat, in primis quando lingua ignota docetur ac discitur.]

1. Literæ ita sunt conjungendæ, ut apices sursum eminentes, & pedunculi deorsum prominentes, protrahantur, corpora verò æqualiter in linea correspondeant.

IRREGULARITAS SYLLABARUM

consistit vel in Defectu, vel in Redundantia, vel in Mutatione.

IN DEFECTU.

Ablatio (Aphæresis) — ab initio — am (pro, eam)
 Intercisio (Syncope) — in medio — audii (pro, audivi)
 Abcisio (Apocope) — in fine — tun' (pro, tuné)
 Contractio (Crasis) — duæ Syllabæ in unam — dis (pro, diis)

IN REDUNDANTIA.

Appositio (Prosthesis) — ab initio — gnatus (pro natus)
 Interpositio (Epenthesis) — in medio — indugredi (pro ingredi)
 Protractio (Paragoge) — in fine — dicier, (pro, dici)
 Divisio (Dixeresis) — una Syllabæ è duabus — solvio (pro, solvo.)

IN MUTATIONE.

Correptio (Systole) — correptio Syllabæ longæ — steterunt (pro, steterunt)
 Productio (Diastrale) — productio Syllabæ brevissimæ — mêlos (pro, mêlos)
 Permutatio (Antistæchon) — permutatio literæ — olli (pro, illi)
 Transpositio (Metathesis) — transpositio literæ — i præ (pro, præ)
 Dislocatio (Tmesis) — transpositio Syllabæ unius vel plurium — quæ me cumque (pro quæcumque, me)

[Hæ irregularitates, (quas Figuras vulgò vocant) quando & ubi & quo discrimine locum habeant, in specie Syltemata Grammaticæ in quavis lingua ostendunt.]

FINIS PARTIS

Elementaria.

D. CHRISTOPHORI
H E L V I C I
GRAMMATICA
L A T I N A.

Cum Privilegio Caesarea
G I E S S Æ
Typis & Impensis Casparis Chemlini.

ANNO M. DC XIX.

NOMEN.

In Nomine sunt duo Accidentia.

Genus & Casus.

GENUS

Agnoscutur ex terminatione
in quavis Declinatione.

CASUS

sunt sex, de quibus notandæ
sunt hæ tres generales

Regulæ:

1. Vocativus similis est Nominativo.

[Excipe terminationem in US, in secund. Declinatione : Item Nomina peregrina.]

2. Dativus & Ablativus in Plurali, semper sunt similes.
3. Neutra ubique habent tres similes Casus, Nominativum, Accusativum & Vocativum.

[Et terminantur in A in Plurali.]

Declinatio.

Declinationes sunt quinque:

- I. PRIMA est, quæ Genitivum & Dativum singularem terminat in Æ.

Nominativus habet unam terminationem, A.

- II. SECUNDA est, quæ Genitivum Singularem terminat in I, Dativum in O.

Nominativus habet 3. terminationes, ER, US, UM.

- III. TERTIA est, quæ Genitivum Singularem terminat in Is, Dativum in I.

Nominativus habet novem terminationes:

E, O, C, I, N, R, S, T, X.

- IV. QUARTA est, quæ Genitivum Singularem terminat in Us, Dativum in UI.

Nominativus habet duas terminationes, US, U.

- V. QUINTA est, quæ Genitivum & Dativum Singularem terminat in EI.

Nominativus habet unam terminationem ES.

SUB-

Latina.
SUBSTANTIVORUM
 Genus & Casus
 per singulas Declinationes.

Prima Declinationis.

EXCEPTIONES GENERIS.

In A, Fœminina sunt.

¶ *Dativum & Ablativum pluralem in ABUS formant hæc:*

*anima asina amba dua dea equa fili-
 berta nata mula socia serva conserva.
 Ceteri Casus è Formulis Declinationum
 patent.*

Excipe Masculina, Verbalia personam si-
 gnificantia.

[ut: advena accola, agricola, alienigena,
 auriga, collega, conviva, convena, cor-
 nupeta, crumenifeca fœni/eca, fratrici-
 da, matricida, parricida, sororicida, ho-
 micida, hæredipeta, incolæ, indigena,
 lucifuga, perfuga, pincerna, scriba, trans-
 fuga, verna, &c.]

Item hæc: apella, lixa, popa, Papa, rabula,
 lanista, femilixa, satrapa, scurra,

Secunda Declinationis.

In ER, Masculina sunt.

¶ *Genitivus ab ER, fit in RI.*

[abjecto e]

Excipe in cri, ab his: adulter gener puer
 presbyter sacer. Et compositis à FERÒ,
 GERÒ, ut armiger, furcifer.

In US, Masculina sunt.

¶ *Vocativus ab US, fit in E.*

Excipe 1. Deus, ò Deus.

2. Meus, ò mi.

3. A Propriis in IUS fit Vocati-
 vus in I (abjecto US) ut Claudius,
 ò Claudi. Sic & filius, ò fili.

In UM, Neutra sunt.

[Ad secundam Declinationem pertinet
 in IR unicum, Masculinum, Vir, unà cū
 Compositis: quod vide in Formulis De-
 clinandi.]

Unicum item in UR Adjectivum sativum
 quod vide infra.]

1. Fœminina; alvus humus
 vannus.

Item, Arborum & Fruticum no-
 mina, ut: alnus pomus, pyrus,
 fagus, ornus, ulmus, &c.]

Excipe
 ab US

[Sed Dumus & Spinus ma-
 nent Masculina.]

2. Communia } carbasus grossus,
 pampinus, pha-
 selus, rubus.

3. Neutra; Virus, pelagus.
 [Vulgus est Neutrum & Mascu-
 linum.]

Tertia Declinationis.
MASCULINA sunt.

In O;

Genitivo ōnis.

Sed ī nis, cardo, homo, margo, ordo, turbo, tendo;

In IL, OL, UL;

Genitivo īlis ōlis ūlis.

In ER;

Genitivo ēris.

¶ *Quanam sunt Declinationis Tertia in ER?*Sed { bris; imber (cum compositis) September, October, November, December.
tris; accipitor, frater, pater, opiter, sequester, ater, venter.

Quadragesima; nempe Decem prater enumerata: aer, ather, agger, anser, asser, carcer, laser, passor, vomer, vesper. [Cetera in ER sunt secundæ.]

In OR;

Genitivo ōris.

In ES; Genitivo crescentia:

es in	{	icis; ames, castus, coles, eques, fomes, gurgas, hōstis, limas, merges, palmas, pedes, poplari,
		rafes, stipes; sacelles, sospes, tramos, termes, tudes, vales,
		idis; obfes, praefes. icis; coles, lebes, magnus, tapes.
		ecis; aries, paries. edis; pes, corripes, sonipes.

¶ Pras, -adis. Bes -effis.

In OS;

Genitivo ōris.

Sed nepos -ōtis.

In NS;

Genitivo ntis.

In EX;

Genitivo īcis.

Sed { verrex — icis.
rex — egis.
grex, aquilex, lelex — egis.
remex — igis.
saxifex, resex — ecis.
senex — senis.

Mac

Hæc pagina continet Exceptiones Generis.

Excipe Fœmina in O. { Verbalia à supino orta in I O.
His similia sunt; alluvio, colluvio, eluvio, communio, consortio, concio,
contagio, ditio, legio, mentio, natio, optio, portio, proportio, perduellio,
regio, religio, seditio, talio, unio, usucapio.
Plurisyllaba in D O, G O } Genitivo ï nis.
Grando Virgo ————— }
Caro ————— carnis.

COMMUNE nemo ————— ï nis.

Excipe in ER, { 1. Fœminina; laver, mulier, tuber (art baum)
mater, linter ————— tris.
2. Neutra; acer, cadaver, laser, piper, papaver, filer, sifer, suber, tuber,
(schwulst) uber, spinter, (verber)
Iter & itiner ————— itin, eris. Ver ————— vëris.

Excipe in OR, { 1. Fœminina; soror, uxor, (arbor ————— òris.)
2. Neutra; ador, aquor, marmor, ————— òris.
(cor ————— cordis.)

Excipe in ES, Genitivo crescentia, 1. Fœminina; ————— es in { ètis; abies, seges, teges.
2. Neutrum; as, aris. { ètis; quies, inquietus, requies.
3. Communia. ————— es in { ï tis; ales, antistes, { èdis; merces.
comes, miles. { èdis; compes.
ètis; indiges, interpres.
èdis; hares.

Excipe in OS { 1. Fœminina; glos ————— òris: cos, dos ————— òtis: arbor ————— òris.
2. Communia; bos ————— òvis: custos ————— òdis: sacerdos ————— òtis.
3. Neutra; os ————— òris mund: os ————— ossis, bein.

Excipe in NS { 1. Fœminina; frons, stirt, lens, lins, bidons, schaaß / continens.
(Sed frons; zweig / lens, nist / glans, nefrens, juglans. Ge-
nitivo ndis.)
2. Communia; adolescens, cliens, parens, serpens. [Parentes in plu-
rali est Masculinam tantum.]
3. Neutrum; ens. Omne; animans.

Excipe in EX { Fœminina; atriplex, carex, forfex, ilex, pellex, vitex, ————— ï cis.
(fex, halex ————— ècis. nex ————— ècis.
lex ————— ègis. supellex ————— ecti is.
Communia; index, judex, yindex.

F O E M I N I N A sunt,

In AS;

Genitivo ātis.

- Sed anas — ātis.

In ES;

Genitivo mutant ēs in īs.

In IS;

Genitivo retinent īs.

In US;

Sed { *cus, bis, cassis* — īdis.*glis* — īris. *lis* — ītis

Genitivo retinentia U,

hoc modo: { *ūcis; iuventus, senectus, servitus, salus, virtus.*
ūdis; incus, palus, subsocus. ¶ laus, fram ādis.
 US in { *ūdis; pecus.*
ūris; tellus.

In BS, PS;

In LS, MS, RS;

In AX;

In IX;

Genitivo bis, pis.

Genitivo ltis, mis, rtis.

Genitivo ācis. Sed fax — ācis.

Genitivo īcis.

Sed { *īcis; appendix, coxendix, filix, fulix, helix,*
larix, pix, pistrix, salix.
īgis; stris. īvis; nix.

In OX;

n UX;

In LX, NX, RX;

Genitivo ōcis. Sed nox — noctis.

Genitivo ūcis. Sed nux, crux — ūcis.

Genitivo mutant X in cis.

Excipe

Grammatica

8

N E U T R A sunt,

In E; Genitivo is [mutato e in is]

In C; Genitivo, lac, lactis, haec, haecis.

In AL; Genitivo, alis.

In EL; Genitivo, ellis. mel, fel.

In EN; Genitivo, nis.

In AR; Genitivo aris.

Sed { jubar, nectar, par, baccar, cappar,
aris. ¶ Far, farris.

In UR; Genitivo uris.

Sed ebur, famur, jecur, robur -- oris.

In T; Genitivo, tis caput, occiput, sinciput

In US; Genitivo mutantia U.

US in { corpus, decus, facinus, foenus, frigus,
oris. { latus, nemus, pectus, pignus,
penus, tempus, tergus.

US in { acus, foedus, furus, genus, glomus, la-
oris { cus, manus, olus, omus, opus, pondus,
rudus, scelus, sedus, viscus, vellus, vul-
nus, ulcus.

EXCEPTIONES GENERIS.

Excipe in AL Masculinum / alis.

Excipe in EN Masculina { 1. Composita à Cans; corni-
nicen, fidicen, lyricen,
rubicen, tibicen.
2. flamen, weihprieſter/
pollen, peſſen.
3. Genitivo Enis; attagen,
lien, lichen, ren, ſplen.

Excipe in AR Communia; par, com-
par -- aris.

Excipe in UR { Masculina, furfur, turur,
vulur (fur, trifur -- uris)
Commune; augur.

Excipe Masculinum; lepus -- oris.

Fœmininum; Venus -- oris.

CASUS

CASUS CÆTERI IN III. DECLINATIONE.

Dativus definit in I.

Accusativus in E M.

Excipe: A nonnullis in IS, Accu-
sativus definit in IM. } qua vi-
de in }
Ab octo in IS, Accusativus defi- } Form.
nit in E M & IM. } declin.

Ablativus definit in E.

Excipe, Ablativum in I. Vel promiscue
in E. & I.

¶ Ablativum in I. terminant:

1. Neutra in E, AL, AR.

[Præter baccar, cappar, jubar, nectar,
far---in e.]

2. Mensurum nomina in IS &
ER.

3. Quorum Accusativus defi-
nit in IM.

4. Adjectiva in IS. [duarum
terminationum]

[Et sic Adjectiva redundantia in IS vel
ER. Item quedam substantiva in IS,
qua vide in Formulæ Declinationum.]

¶ Ablativum in E & I terminant.

1. Quorum Accusativus defi-
nit in E M & IM.

2. Adjectiva unius termina-
tionis.

[Excipe: in Itatim, memor, immemor, par,
vigil, artifex. Et in AS terminata.
In Etantum; pauper, senex, comes, ho-
spes, sospes.]

3 Comparativi.

4. Substantiva quedam in IS, qua vide
in Formulæ Declinationum, Item; tri-
dens, supellex, occiput.

CASUS PLURALES 3. De-
clinationis.

Nominativus & Accusativus
plurales desinunt in ES;
Neutorum verò in A.

Genitivus in UM.

¶ Excipe:

Neutra in IA; Genitivos in IUM.

1. Ab Ablativo Singulari in I,
vel in E & I; sunt pluralia
Neutra in IA, Genitivi in-
IUM.

Præter Comparativos, qui retinent
A, & UM.

[Sic etiam Vetus, Bicorpor, Tricorpor. His
adde sequentia, qua Genitivum in UM
faciunt: ales, bipes, tripes, quadrupes,
celor, bigener, congener, degener, pauper
puber, impuber, uber, memor, imme-
mor, inops, deses, reses, superstes, præs,
artifex, supplex, vigil, pervigil. Et com-
posita à color. Et Substantiva hæc: juve-
nis, mugilis, strigilis, occiput.]

B

I. Ab

2. Ab ES & IS, non crescentibus Genitivo singulari; est Genitivus IUM.

[Prater; canis, panis, juvenis, mugilis, strigilis, vates --- um.]

Sed ab his; apis, cades, clades, sedes, volucris, est um & ium.]

3. Ab NS & RS; est IUM.

[In plurisyllabis saepe est um (pro ium) compendii causa.]

4. Ab unisyllabis, est IUM.

[Prater: bos, crux, dux, frux, flos, fur, grex, grus, lex, lynx, mos, nux, pes, pras, rex, ren, splen, sus, strix, vox: quae habent -- um. Sed laus, frans, mus, crux, fex -- um & ium.]

5. A Pluralibus tantum; est IUM.

[Prater, ambages, caelites, opes, primores, penates, lemures, Luceres --- um.]

6. Denique ab his, est IUM, caro linter, sequester, uter, Venter, Quiris, Samnis, deunx, quincunx, sepcunx.

[A fornax, est --- um & ium.]

Dativus & Ablativus desinunt in IBUS.

Excipe; Bos, b^ob^us & b^ub^us. Sus, sui bus & subus.

Vocativus utrobique similis est Nominativo.

Quarta Declinationis.

In U S Masculina sunt.

Excipe.

(Arborum nomina; f^ocus, feigenbaum v^on feigen / cornus, laurus, pinus, quercus. Item: acus, nadel / anus, domus, manus, nurus, porticus, socrus, tribus.

2. Communia; colus, penus, specus,

¶ Quam sunt 4. Declinationis in US?

I. Verbalia Substantiva à supino orta.

[Exceptis his Secunda: cubitus, fusus, lectus, legatus, punctus, sponsus, ventus.]

II. Derivata Substantiva in A TUS.

[Quae significant statum aut officium.]

III. Haec Masculina; arcus, artus, anfractus, astus, astus, castus, cœtus, currus, fastus, factus, gradus, gustus, impetus, incestus, lacus, luxus, lessus, metus, portus, passus, quastus, ritus, ructus, sexus, situs, saltus, singultus, sinus, testus, tumultus, vultus.

IV. Fœminina & Communia, paulò antè enumerata.

In U, Neutra sunt.

¶ De Dativo & Ablativo Plurali.

Dativum & Ablativum pluralem in ubus formant:

E. Mascu-

E Masculinis; *arcus, antus, lacus.*
 E Fœmininis; *acus, ficus, quercus, tribus.*
 E Neutris; *veru.*
 E Communibus; *specus.*
 [*Vtrog, modo in i bus & ūbus formant;*
portus, questus.]

Quinta Declinationis.

In ES Fœminina sunt.

Excipe Masculinum *Meridies.* Com-
 mune, *Dies.*

¶ *Quanam sunt 5. Declinationis in ES?*

I. Omnia in IES terminata.

[*Exceptis sex Tertia; abies, aries, paries,*
quies, inquis. Et requies, quod tam ad
terciam quàm quintam pertinet.]

II. Res, fides, spes. [*Qua in Genitivo &*
Dativo habent ei breve.]

¶ *Genitivus & Dativus ab IES,*
d. finit in iei.

[*Pluralis Numerus rard usurpatur in hac*
Declinatione, praterquàm in sex hisce,
acies, facies, dies, res, species, spes.]

Regulæ Generales,

DE GENERE SUBSTANTIVORVM.

Masculina sunt omnia,

1. Nomina propria Virorum, Dei, Angelorum, & Deorum gentiliū.
2. Gentilia unius terminationis.

3. Nomina Mensium, Montium, Ventorum.

4. Nomina Fluviorum. [*Exceptis Fœmininis in A; Neutris in UM.*]

5. Partes assis.

6. Pluralia in I.

Fœminina sunt omnia,

1. Nomina propria Mulierum, & Dearum gentiliū.

2. Nomina Regionum Insularum, & Urbium.

[*Excipe Masculina, pluralia in I. Et Sulmo, Hippo, Croto, Epidaurus. Deinde Neutra in E, UM, UR.*]

3. Pluralia in Æ.

Neutra sunt omnia,

1. Nomina materialiter posita [*id est, respectu literarum & syllabarum, non significationis nativæ.*]

2. Pluralia in A.

Hæ Regulæ Generales (ubi non habent additam Exceptionem) derogant & prevalent Terminationi [seu Regulæ superioribus è terminatione desumptis.]

ADJECTIVORVM

Genus & Casus.

- I. Adjectiva trium terminationum; sunt in I. generis Masculini, in II Fœminini, in III. generis Neutri.

II. Adjectiva duarum terminationum; sunt in priore generis Communis, in posteriore generis Neutri.

III. Adjectiva unius terminationis; sunt generis Omnis.

Trium Terminationum.

ER A UM.

US A UM.

[Et unicum in UR, A, UM, satur, saturum, saturum.]

Redundantia quaedam in ER, alias terminationes asciscunt, quas vide in Residuo Grammatica.]

Omnia Adjectiva in ER sunt trium terminationum.

[Præter hæc: pauper, puber, impuber, bigener, degener, congener, uber, unius tantum.]

Omnia Adjectiva in US sunt trium terminationum.

[Præter vetus intercus.]

¶ Adjectiva trium terminationum pertinent in terminatione A ad Primam Declinationem; in cæteris ad Secundam.

Ab ER, fit Genitivus in RI [abjecto e.]

Excipe in æri, asper, gibber, lacer, liber, miser, prosper, tener.

Et composita à FERRO, GERO, ut frugifer, aliger, &c.

[A Dexter, est dextri & dexteri.]

Quo modo ab ER fit Genitivus, eodem modo fit terminatio A & UM.

ut: Niger nigri nigra nigrum
Asper asperi aspera asperum.

[Sic & satur saturiatura saturum.]

Duarum Terminationum.

IS & E.

OR & US.

Omnia Adjectiva in IS, sunt duarum terminationum.

[Præter dis.]

Omnes Comparativi desinunt in OR, & sunt duarum terminationum.

¶ Adjectiva duarum terminationum, pertinent ad Declinationem Tertiam.

Ab IS & E, Genitivus fit in IS. [abjecto e.]

Ab OR & US, Genitivus fit in ōris.

Unius terminationis.

¶ Adjectiva unius terminationis, pertinent ad Declinationem Tertiam.

Terminationes sunt istæ:

IL; Genitivo, ī li s, vigil, pervigil.

AR; Genitivo āris: par (cum Compositis.)

ER; Ge-

ER; Genitivo ēris: pauper, puber, impuber, uber, ligener, congener, degener.

OR; Genitivo ōris: memor, immemor. Et composita à Corpus, Decus, bicorpor, indecor, &c.

[Excipe in ōris, composita à color, concolor, discolor, &c.]

UR; Genitivo ūris: cicur.

AS; Genitivo ācis. Gentilia, ut Arpinās, Aquinās. Et Pronomina tria: Nostrās, Vestrās, Cujās.

ES; Genitivo

{ ītis: ales comes dives praedives sospes (hospes) superstes.

{ īdis: deses reses (preses)

{ ētis: herbes praepes perpes teres.

{ ētis: inquietus locuples mansuetus.

{ ēdis: Composita à Pes.

[A pubes & impubes est Genitivus impubis & pubis. Dicitur etiam Impubis, &c.]

IS; Genitivo īris dis.

OS; Genitivo ōcis, compos, impos. [Sed exos, ofis.]

US; Genitivo, vetus, veteris, intercius, ūcis.

NS; Genitivo ntis [mutato S in tis.]

EPS; Genitivo { īpis: particeps, princeps.
{ īptis: Catera composita à Capiō & Caput, ut, anceps, praiceps, &c.

OPS; Genitivo ōpis, inops.

RS; Genitivo { r̄tis: consors, exors, expers, iners, follers.

{ r̄dis, in compositis à Cor, excors, discors, &c.

AX; Genitivo ācis.

EX; Genitivo ēcis: artifex. Et omnia in plex.

Excipe; Senex, sēnis: feminex, seminē cū Exlex, exlēgis.

IX; Genitivo īcis: felix infelix pernix.

OX; Genitivo ōcis, atrox, velox, ferox.

Excipe; Pracox--ōcis. Pernox--ōcis.

UX; Genitivo ūcis: trux, redux.

Vbi exempla ascripta sunt; ibi scias, nulla alia ejus terminationis reperiri.

Ceteros Casus vide supra inter Substantiva, III. Declinationis.

ADJECTIVORUM

Comparatio.

Positivus	Comparativus	Superlativus
Doctus, a, um,	doctior	doctissimus.
Fortis, e	fortior	fortissimus.
Sapientis	sapientior	sapientissimus.
Locuples	locupletior	locupletissimus.
Dis	ditior	ditissimus.
Iners	inertior	inertissimus.
Audax	audacior	audacissimus.
Felix	felicior	felicissimus.

Sed

Liber, era, um liberior libertimus
Niger, gra, nigrum nigrior nigerrimus.

REGULÆ.

1. Comparativus fit, adjecta ad Casum Positivi in I desinentem, Syllaba OR. [Et in Neutro US.]
2. Superlativus fit adjectis ad Casum Positivi in I desinentem, Syllabis SSIMUS.

[Excipe: Positivus in ER; adjicitur RIMUS.]

B 3

Compa-

Comparatio Irregularis.

Positivus	Comparativus	Superlativus.
Bonus, a, um	melior	optimus.
Malus	pejor	peffimus.
Magnus	major	maximus.
Parvus	minor	minimus.
Multus	*	plurimus.

[Comparativo Neutro plus.
Plurali, plures. plura.]

Agilis	agilior	agilimus.
Facilis	facilior	facilimus.
Gracilis	gracilior	gracilimus.
Humilis	humilior	humilimus.
Similis	similior	similimus.
Imbecillus	imbecillior	imbecillimus.
Imbecillus	imbecillior	imbecillissimus.
Nequam	nequior	nequissimus.
Nuperus	nuperior	nuperrimus.
Exterus	exterior	extremus & extimus.
Inferus	inferior	infinimus & imus.
Superus	superior	supremus & summus.
Maturus	maturior	maturissimus & maturrimus
Posterus	posterior	postremus.
Vetus	veterior	veterrimus.

Maledicus maledicētor maledicētissimus.
Benevolus benevolentior benevolētissimus.
Magnific⁹ magnificētor magnificētissim⁹.

[Et sic alia composita à verbis
Dico, Volo, Facio.]

Acer, & acris acrior acerrimus.
Alacer, & alacris alacrior alacerrimus.

Celeber, & celebris celebrior celeberrimus.
Celer, & celeris celerior celerrimus.
Saluber & salubris salubrior saluberrimus.

DEFICIENTIA GRADU.

Positivo

citerior	citimus.
interior	intimus.
ulterior	ultimus
deterior	deterimus
licentior	licentissimus
ocior	ocissimus
prior	primus
propior	proximus

Superlativo

Cecus	cacior
Comis	comior
Declivis	declivior
Flebilis	febilior
Ingens	ingentior
Infinitus	infinitor
Iuvenis	junior
Longinquus	longinquier
Pronus	pronior.
Proclivis	proclivior
Senex	senior
Sinister & sinistimus	sinisterior
Supinus	supinior
Silvester	silvestrior
Stabilis	stabilior.
*	anterior

Appendix de

PRONOMINE.

Pronomen est sextuplex:

1. Demonstrativum; Ego, Tu, Sui, Hic, Is, Iste, Ille.

2. Rela

2. Relativum; *Is, Ipse, Ille, Qui.*
3. Reciprocum; *Sui, Suus.*
4. Interrogativum; *Quis vel Qui? Cujus? Cujas?*
5. Possessivum; *Mens, Tuus, Suus, Noster, Vester, Cujus.*
6. Gentile; *Nostras, Vestras, Cujas.*

In univertum sunt viginti.

Ego, Tu, Sui
Hic, Is, Iste, Ille, Ipse
Quis, Qui? Qui } undecim primitiva.

Mens, Tuus, Suus
Noster, Vester, Cujus
Nostras, Vestras, Cujas. } Novē derivata.

GENUS

Est Masculinum, Fœmininum,
 Neutrum, Omne

¶ *Ego Tu sui* sunt generis Omnis & Substantiva.

Cætera sunt Adjectiva, & cognoscuntur ut in nomine Adjectivo.

CASUS

se habent ut in Nomine.

Declinatio Pronominum.

Primitiva peculiari modo declinantur [vide formulas Declinationum]

Derivata declinantur sicut Nomina.

¶ De Genitiivis pluralibus, *Nostrum, Vestrum*, notandum: Eos usurpari tantum in sensu distributivo [uter nostrum?]

quidam nostrum, quis vestrum]
 Item eum vocum distributarum & collectivarum Genitivis pluralibus, omnium, multorum, aliquorum, plerorumque.

Appendix de PARTICIPIO.

Tempus

Est triplex:

1. PRÆSENS; definit in NS (unius terminationis)
2. PRÆTERITUM; definit in TUS, SUS, XUS (trium terminationum)
3. FUTURUM; definit in URUS, NDUS (trium terminationum)

¶ Futurum in NDUS significat semper passive, necessitatem aut officium.

Genus & Casus

se habent ut in Nomine.

V E R B U M

Modus.

Est quadruplex:

Indicativus seu Directus, Subjunctivus seu Indirectus
 Imperativus Infinitivus.

¶ Tres priores appellantur Finiti, & verbum in tali modo appellatur Finitum.

¶ Ad

Ad Infinitivum referuntur Supina.

Unum in UM { qua alterius non fle-
Alterum in U { ctuntur.

Tempus { Praesens.
Imperfectum.
Est quintuplex { Perfectum.
Plusquamperfectum.
Futurum.

Conjugationes

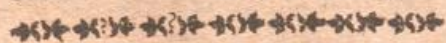
sunt quatuor, & quaelibet habet duas formas

Activam unam, { Activa definit in O
Passivam alteram { Passiva--- in OR.

- I. Qua habet A longum
 - II. Qua habet E longum
 - III. Qua habet E breve
 - IV. Qua habet I longum
- ante RE In-
finitivi.

Tria Tempora imprimis sunt spectanda,
(a quibus caetera formantur.)

1. Praesens. 2. Praeteritum. 3. Supina.

VERBORUM

Perfecta & Supina.

Primae conjugationis.

Perfectum definit in A VI: Supi-
num in A T U M.

Exceptis his:

Cubo	cubui	cubitum
Crepo	crepui	crepitum
inrepa (blasphem)	inrepu	inreputum
inrepa (schelten)	inrepu	inreputum
discrepo	discrepu	discreputum
	discrepavi	discrepatum

Do	dedi	datum
circundo	circundedi	circundatum
peffundo	peffundedi	peffundatum
satisdo	satisdedi	satisdatum
venundo	venundedi	venundatum

Caetera composita sunt 3. Conjug.]

Domo	domui	domitum
Frico	fricui	frictum
Iuvo	juvi	jutum
Lavo	lavi	lotum lautum lavatum
Mico	micui	micatum
dimico	dimicui	dimicatum
	dimicavi	
emico	emicui	emicatum
promico, &c.		
Neco	necavi	necatum
	necui (antique)	
eneco	enecavi	enecatum
	enecui	enectum
interneco	internecui	internectum
Nexo	*	*
Plico	plicui	plicitum
	plicavi	*
applico	applicui	applicatum
	applicavi	applicatum
implico	implicui	implicitum
	implicavi	implicatum
complico	complicui	complicitum
	complicavi	complicatum
explico	explicui	explicitum
	explicavi	explicatum
explico (erklären)	explicavi	explicatum replico

replico { replicavi * replicatum

Cætera composita orta à Nominibus in PLEX, sunt regularia

ut duplico --- à duplex
multiplico --- à multiplex
supplico --- à supplex, &c.

Poto potavi { potatum
Seco secui { potum
Sto steti { sectum
præsto præstiti { statum
{ præstatum
{ præstitum

[Sic & cætera Composita à Sto.]

Sono sonus { sonitum
Tono tonus { tonicum
Veto { vetui
{ vetavi { vetitum

DEPONENTIUM

Perfectum definit in ATUS sum
Supinum in ATUM.

Secunda Conjugationis.

Perfectum definit in UI: Supinum in ITUM.

Exceptis his:

BEO.

Iubeo iussi { iussum
Rubeo rubui *
Sorbeo { sorbui { sorbitum
{ sorpsi (antique) sorptum

absorbeo { absorbui absorbitum
{ absorpsi absorptum

Sic exorbeo, resorbeo.

CEO.

Aceo acui *
Arceo arcui *
coerceo coërcui coërcitum.
Doceo docui doctum
Luceo luxi *
polluceo polluxi polluctum
Misceo miscui { mistum
{ mixtum.
Mulceo mulsi mulsum
permulceo permulsi { permulsum
{ permulctum
Rauceo raucui *
Taceo tacui tacitum
conticeo conticui *
reticeo reticui *

DEO.

Ardeo arsi arsum
Audeo ausus sum ausum
Candeo candui *
Gaudeo gavisus sum
Madeo madui *
Mordeo momordi morsum
admordeo admordi admorsum

[Sic & cætera composita.]

Pendeo pependi pensum
propendeo propendi propensum
Prandeo prandi pransum
Renideo *
Rideo risi risum
Suadeo suasi suasum
Sedeo sedi sessum
Splendeo splendui *

C

Strid-

Strideo	stridi	*
Spondeo	spondi	sponsum
respondeo	respondi	responsum
[Sic & cætera composita.]		
Studeo	studui	*
Tondeo	tondi	tonsum
detondeo	detondi	detonsum
[Sic & cætera composita.]		
Video	vidi	visum

GEO.

Algeo	alsi	alsum
Augeo	auxi	auctum
Egeo	egui	*
indigeo	indigui	*
Frigeo	frixi	*
Fulgeo	fulsi	fulsum
Indulgeo	indulsi	indultum
Languco	langui	*
Lugeo	luxi	luctum
Mulgeo	mulsi	mulxi (antique) multum
Rigeo	rigui	*
Tergeo	terxi	tersum
Turgeo	turxi	*
Urgeo	urxi	ursum
Vigeo	vigui	*

LEO.

Deleo	delevi	deletum
Fleo	flevi	fletum
(Pleo)		
compleo	} evi	eum
expleo		
impleo		
repleo		
suppleo		

Oleo	olui	olitum
oboleo	} ui	itum
peroleo		
redoleo		
suboleo		
Sed: aboleo	abolevi	abolitum
adoleo	adolevi	adolitum
(anzünden)	adolui	
adoleo	adolevi	adultum
(aufwachsen)	adolui	
exoleo	exolevi	exoletum
inoleo	inolevi	*
obsoleo	obsolevi	obsoletum

[Pro his dicitur: exolesco, inolesco, obsolesco.]

Calleo	callui	*
Palleo	pallui	*
Polleo	pollui	*
Sileo	silui	*
Seleo	solicus sum	*

MEO.

Timeo	timui	*
Tumeo	tumui	*

NEO.

Maneo	mansi	mansum
Sic emaneo, intermaneo, permaneo, remaneo.		
Sed: emineo	eminui	*
promineo	prominui	*
immineo	imminui	*
Neo	nevi	netum
Teneo	tenui	tentum
contineo	continui	contentum
Sed abstineo	abstinui	*
pertineo	perlinui	*
PEO.		
Stupeo	stupui	*
Torpeo	torpui	*

QUEO.

QUEO.

Liqueo	licui	*
Torqueo	torſi	{ torſum torſum

REO.

Areo	arui	*
Clareo	clarui	*
Flareo	florui	*
Horreo	horruui	*
Hareo	haſi	haſum
Mareo	*	*
Torreo	torruui	toſum

SEO.

Cenſeo	cenſui	cenſum
recenſeo	recenſui	{ recenſum recenſitum
Sic ſuccenſeo ſuccenſui ſuccenſum.		

TEO.

Fateo	fatui	*
Niteo	nitui	*
Pateo	patui	*
Puteo	putui	*
Putreo	putruui	*
Scateo	ſcatui	*

VEO.

Aveo	*	*
Caveo	cavi	cautum
Conniveo	{ connivi connixi	*
Faveo	favi	fautum
Foveo	fovi	foſum
Ferveo	{ ferbui fervi	*
Liveo	livi	*
Moveo	movi	motum
Paveo	pavi	*

Sueo (ſueſco)	ſuevi	ſuetum
Voveo	vovi	rotum
IEO.		
Cico	civi	icitum
Vico	vievi	{ vietum vietum

DEPONENTIA.

Fateor	faſſus ſum
confiteor	confiſſus ſum
[Sic diffiteor, profiteor.]	
Liceor	licitus ſum
Medeor	*
Mereor	meritus ſum
Mifereor	miſertus ſum
Reor	ratus ſum
Tueor	tutus ſum
Vereor	veritus ſum

Tertia Conjugationis.

Perfecta & Supina variè formantur.

BO.

(Cumbo)	cubui	cubitum
Sic & compoſita.		
Bibo	bibi	bibitum
Glubo	glubi	
Lambo	lambi	lambitum
Nubo	nupſi	nuptum
Scabo	ſcabi	*
Scribo	ſcripſi	ſcriptum

CO.

Creſco	crevi	cretum
Compeſco	compescui	*
Conquuſco	conquexi	*

C 2

Diso

Dico	dixi	dictum
Disco	didici	*
Dispesco	dispesceui	*
Duco	duxi	ductum
Glisco	*	*
Ico	ici	ictum
Nosco	novi	notum

ignosco	ignovi	ignotum
pranosco	pranovi	pranotum
dignosco	dignovi	dignotum
Sed agnosco	agnovi	agnitum
cognosco	cognovi	cognitum
Parco	sparsi	parsum
	peperi	parcitum
comparco	comparsi	comparsum
Vinco	vici	victum
Posco	poposci	*
reposco	repoposci	*
Pasco	pavi	pastum
Quiesco	quievi	quietum

SCO Inchoativa,

assumunt Perfecta & Supina suorum
Primitivorum: ut

Convalesco convalui convalitum
(à valeo)

Inchoativa Nominalia.

Consanesco	consanui
Evanesco	evanui
Innotesco	innotui
Macresco	macrui
Mansuesco	mansuevi
Maturesco	maturui
Obbratesco	obbratui
Obduresco	obdurui
Obmutesco	obmutui
Obsurdesco	obsurdus

Occallesco occallui
Recrudescio recrudui.

¶ Sed carent Perfecto & Supino hæc:
Augesco, Hisco, Fatisco, Integraſco, Tabasco
Renidesco:

Et omnia cætera Nominalia.

DO

(Cendo)		
accendo	accendi	accensum
incendo	incendi	incensum
succendo	succendi	succensum
Cado	cæcidi	casum
incido	incidi	incasum
occido	occidi	occasum
recido	reçidi	recasum

[Cætera Composita carent Supino.]

Cado	cecidi	casum
incido	incidi	incisum

[Sic & cætera Composita.]

Cedo	cessi	cessum
Claudo	clausi	clausum
concludo	conclufi	conclusum
Et.		

Credo	credidi	creditum
Condo	condidi	conditum
abscondo	abscondidi	absconditum
	abscondidi	absconditum

Cudo	cudi	cusum
Defendo	defendi	defensum
Divido	divifi	divisum

(Do)
addo addidi additum
sic & cætera.

Frendo	frendi	fresum
		fressum

Fido

Fido	fisus sum	
Findo	fidi	fissum
diffindo	diffidi	diffissum
Fundo	fudi	fusum
Ledo	lesi	lesum
allido	allisi	allisum
collido, &c.		
Ludo	lusi	lusum
Mando	mandi	mansum
Offendo	offendi	offensum
Pando	pandi	passum
dispando	dispandi	dispansum
expando	expandi	expansum expassum
Pedo	pedi	pedum
oppedo	oppedi	oppeditum
Pendo	pendi	pensum
Prehendo	prehendi	prehensum
Prændo	prændi	prænsum
Plauda	plausi	plausum
complodo	complosi	complusum
Rado	rafi	rasum
Rodo	rosi	rosum
Rudo	rudidi	rudidum
Scando	scandi	scansum
ascendo	ascendi	ascensum
descendo, &c.		
Scindo	scidi	scissum
Sido	sedidi	*
Strido	stridi	*
Tendo	tetendi	tensum tencum
attendo	attendi	attentum
Sic contendo distendo.		
Sed: extendo extendi		extensum extentum
Sic intendo, ostendo, prætendo.		

Tundo	tutudi	tunsum tusum
contundo	contudi	contusum
Sic obtundo, pertundo, retundo.		
Trudo	trusi	trusum
Vado	*	*
invado	invasi	invasum
evado	evasi	evasum

GO GUO.

Ago	egi	actum
abigo	abegi	abactum
adigo	adegi	adactum
cogo	coegi	coactum
redigo	redegi	redactum
Sed: ambigo	*	*
dego	degi	*
prodigo	prodegi	*
fatago	fategi	*
Ango	anxi	*
Elango	elanxi	*
Cingo	cinxi	cinctum
Figo	fixi	fixum
Fingo	finxi	fictum
(Fligo)		
afflugo	afflixit	afflictum
confligo	confluxit	conflictum
infligo	influxit	inflictum
Frigo	frixi	frictum
Frango	fregi	fractum
confringo	confregi	confractum
Sic, effringo, perfringo, refringo.		
Jungo	junxi	junctum
Lego	legi	lectum
allego	allegi	allectum
Sic, perlego, relego, sublego, pralego.		

Sed, colligo	collegi	collectum	Tingo	tinxi	inctum
deligo	delegi	delectum	Vergo	*	*
eligo	elegi	electum	Vngo	unxi	unctum
} diligo	dilexi	dilectum		HO.	
	intellexi	intellectum	Traho	traxi	tractum
	neglexi	neglectum	Veho	vexi	vectum
Lingo	linxi	linctum		JO.	
Mergo	merxi	mersum	Mejo	minxi	mictum
Mungo	munxi	munctum		CIO.	
Ningo	ninxi	*	Facio	feci	factum
(Pago)	pepigi	paatum	afficio	afseci	afsectum
Pango	panxi	paatum	Sic conficio, efficio		
depango	depanxi	depaatum	Jacio	jeci	jactum
Sed impingo	impegi	impaatum	adjicio	adjeci	adjectum
compingo	compegi	compaatum	Sic conicio, deicio, eicio, &c.		
Plango	planxi	plantum	(Lacio)		
Pingo	pinxi	pictum	allicio	allexi	allectum
Pungo	pupugi	punctum	illicio	illexi	illectum
repungo	repupugi	repunctum	Sed: elicio	elicui	elictum
Sed: compungo	compunxi	compunctum	(Specio)		
dispungo	dispunxi	dispunctum	aspicio	aspexi	aspectum
expungo	expunxi	expunctum	Sic conspicio, despicio, inspicio, &c.		
Rego	rexii	rectum	DIO. GIO.		
arrigo	arrexii	arrectum	Fodio	fodi	fossum
pergo	perrexii	perrectum	Fugio	fugi	fugitum
surgo	surrexi	surrectum		PIO.	
Sugo	suxii	suctum	Capio	cepi	capum
Spargo	sparsi	sparsum	accipio	accepi	acceptum
aspergo	aspersi	aspersum	Sic concipio, decipio, &c.		
Sic conspergo, dispergo, &c.			(Cæpio)	cepi	ceptum
Stringo	strinxi	strictum	Cupio	cupivi	cupitum
Stinguo	stinxi	stinctum	Rapio	rapui	raptum
Tango	tetigi	tactum	arripio	arripui	arreptum
atingo	attigi	attactum	Sic corripio, deripio, &c.		
Sic contingo, intingo, &c.					
Tego	texii	teatum			
Tergo	terxi	tersum			

Sapio { Sapui *
 { Sapivi vel sapii
 desipio desipui *
 resipio resipui *

RIO, TIO.

Pario peperui partum
 Quatio quasi quassum
 concutio concussi concussum
 Sic decutio, excutio, discutio, &c.

LO.

Alo alui altum
 (Cello)
 antecello antecellui *
 excello excellui *
 praello praelalui *
 Colo colui cultum
 Consulo consului consultum
 Fallo fefelli falsum
 refello refelli *
 Molo molui molitum
 Occulo ocului occultum
 Pello pepuli pulsus
 appello appuli appulsus
 Sic depello, impello, propello, &c.

Pfallo pfalli *
 Sallo falli falsum
 Tollo sustuli sublatum
 Volo volui *
 Malo malui *
 Nolo nolui *
 Vello { vellui vulsum
 { vulsi
 avello avelli avulsus
 Sic evello, convello, revello.

MO.

Como comui contum

Demo demsi demtum
 Emo emi emtum
 adimo ademi ademtum

Sic dirimo, eximo, interimo, &c.

Fremo fremui fremitum
 Gemo gemui gemitum
 Premo presi presum
 comprimo compressi compressum

Sic deprimo, exprimo, imprimo, &c.

Promo promsi promptum
 Sumo sumsi sumtum
 Tremo tremui *
 Vomio vomui vomitum

NO.

Cano cecini cantum
 accino accinui accentum
 Sic concino, pracino, succino, &c.

Cerno crevi cretum
 Gigno genui genitum
 Lino { livi litum
 { levi

collino collevi collitum
 Sic illino, obliuo, relino, &c.

Pono posui positum
 Sino sivi situm
 desino desii desitum
 Sperno sprevi spretum
 Ste no stravi stratum
 Temno temsi tentum

PO.

Carpo carpsi carptum
 concerpo concerpsi concertum
 Sic, discipo, excipio, desipio, &c.

Clepo clepsi cleptum
 Repo repsi reptum
 Rumpo rupi ruptum
 Strepo strepsi strepitum

Serpo

Serpo	serpsi	serptum
Scalpo	scalpsi	scalptum
Sculpo	sculpsi	sculptum

QUO.

Coquo	coxi	coctum
Liquo	liqui	lictum

RO.

Curro	cucurri	cursum
decurro	decucurri	decursum
	decurri	

Sic excurro, praecurro, procurro, percurro.

Sed: accurro accurri accursum

Sic incurro, recurro, succurro, &c.

Fero	tuli	latum
affero	attuli	alatum
confero	contuli	collatum
aufero	abstuli	ablatum
differo	distuli	dilatatum
effero	extuli	elatum
offero	obtuli	oblatum
infero	intuli	illatum
suffero	sustuli	sublatum

Furo

Gero gesi gestum

Quero quesivi questum

acquirō acquisivi acquisitum

conquirō, exquirō, inquirō, &c.

Sero, pflanzē sevi satum

consero consevi constitum

Sic adsero, dissero, infero, obsero, &c.

sed resero resevi resatum

Sero, ordnen/ serui sertum

asserō asserui assertum

Sic consero, dissero, infero, obsero, &c.

Tero trivi tritum

Verro verri versum

Uro usi ustum

SO.

Accerso	accersivi	accersitum
Arcesso	arcessivi	arcessitum
Capesso	cape'sivi	capessitum
Facecco	face'sivi	face'ssitum
Lacesso	lace'sivi	lace'ssitum

& { cape'si
face'si
lace'si

Incesso { ince'si
ince'ssui incessum

Depso dep'sui dep'situm

Pinso pin'sui { pin'situm
pin'situm
pin'sum

TO.

Flecto flexi flexum

Meto messui messum

Mitto misi missum

Necto { nexui
nexui nexum

Peto petivi petitum

Pecto { pexui
pexui pexum

Pecto { pexi
pexi pectitum

Plecto plexi plexum

Sterto { stertui
stertui stertum

Sisto, stellen stiti statum

Sisto, bestehen steri statum

existo extitit extitum

resisto restiti restitum

absisto abstiti *

Sic asisto, consisto, desisto, &c.

Verto, verti versum

VO, XO.

Calvo	calvi	calutum.
Solvo	solvi	solutum.
Volvo	volvi	volutum.
Vivo	vixi	victum.
Nexo	nexui	nexum.
Texo	texui	textum.

UO

Arguo	argui	argutum
Acuo	acui	acutum
Congruo	congrui	*
Exuo	exui	exutum.
Fluo	fluxi	fluxum
Imbuo	imbui	imbutum.
Induo	indui	indutum.
Ingruo	ingrui	*
Luo	lui	luitum.
abluo	ablui	ablutum

Sic, diluo, eluo, &c.

Metuo	merui	*
Minuo	minui	minutum.
Nuo	nui	nutum
Pluo	{ plui pluvi	plutum.
Ruo	rui	ruitum.
diruo	dirui	dirutum

Sic, eruo, irruo, obruo &c.

Status	status	statutum.
Suo	sui	sutum.
Spuo	spui	spatum.
Struo	struxi	structum
Tribuo	tribui	tributum.

DEPONENTIA.

Apiscor	aptus sum.
adipiscor	adeptus sum.
indipiscor	indeptus sum.

Communis cor commentus sum.

Calvor	*
Defetiscor	*
Expergiscor	experrectus sum.
Fungor	functus sum.
Fruor	fruitus sum.
perfruor	{ perfructus sum. perfruitus sum.

Gradior	gressus sum
Ira cor	*
Invehor	invectus sum
Labor	lapsus sum
Liquor	*

Loquor	locutus sum
Morior	mortuus sum
Nanciscor	nactus sum
Nascor	natus sum

Nitor	{ nixus sum nisus sum
-------	--------------------------

Obliviscor	oblitus sum
Pascor	pastus sum
Paciscor	pactus sum
Proficiscor	profectus sum
Patior	passus sum
perpetior	perpessus sum

(Plector)	amplector	amplexus sum
	Sic, complector, circumplector.	

Queror questus sum

Ringor	*
Reminiscor	*

Sequor	{ secutus sum sequutus sum
Tuor	tutus sum

Utor	usus sum
Vescor	*

(Vertor)	divertor	diverti
----------	----------	---------

D

praver-

prævertor	præverti	præversum
revertor	{ reverti	reversum
	{ reversus sum	
Vlcifcor	ultus sum.	

Quarta Conjugationis.

Perfectum definit in **IVI**, Supinum in **ITUM**.

Exceptis his:

Amicio	{ amicui	amicum
	{ amixi	
Cambio	campsi	campum
Eo	ivi	itum
abeo	abii	abitum

Sic, adeo, exeo, in eo, &c.

Sed ambio	ambivi	ambitum
Quo	quivi	quitum
Farcio	farsi	fartum
confercio	conferfi	confertum

Sic differcio, infercio.

Ferio	*	*
Fulcio	fulsi	fultum
Haurio	hausi	haustum

(Pario)

aperio	aperui	apertum
operio	operui	opertum
reperio	reperi	reperitum

Salio	{ salivi	saltum
	{ salii	
desilio	{ desiliis	desultum
	{ desilui	

Sic exilio, insilio, disilio, resilio, subsilio, transilio.

Sed absilio	{ absilivi	*
	{ absilui	
Sis profilio	{ profilivi	*
	{ profilui	
Sancio	sanxi	{ sanctum
		{ sanctum
Sarcio	sarsi	sartum
Sentio	sensi	sensum
Sepio	sepsi	seprum
Sepelio	sepelivi	sepultrum
Singultio	singultivi	singultum
Venio	veni	ventum
Veneo	venii	*
Vincio	vinxi	vincium

DEPONENTIUM

Perfectum definit in **ITUS SUM**.

Blandior	blanditus sum
Largior	largitus sum
Mentior	mentitus sum
Molior	molitus sum
Partior	partitus sum
dispertior	dispertitus sum.
Potior	potitus sum
Sortior	sortitus sum
Excipe:	
Assentior	assensus sum
Comperior	comperi
Experior	expertus sum
Metior	mensus sum
Ordior	orsus sum
Orior	ortus sum
Opperior	oppertus sum

ADVO.

ADVOCABULUM
I. CIRCUMSTANTIVUM

Hic est unum Accidens

Comparatio

COMPARANTUR I. Adverbia orta ab
Adjectivis in Nomine

à	Doctus--doctè	doctius	doctissime
à	Fortis--fortiter	fortius	fortissime
à	Sapiens--sapienter	sapientius	sapientissime
à	Felix--feliciter	felicius	felicissime
à	Liber--liberè	liberius	liberrime

2. Orta aliunde, aut Primitiva

sapè	sapius	sapissime
diu	diutius	diutissime
parùm	minus	minimè
*	magis	maximè
pene	*	penissime
fatiùs	fatiùs	*
secùs	seciùs	*
serò	serius	*
tempori	temporiùs	*
valde	valdiùs	*

Appendix de

PRÆPOSITIONE

Præpositiones SEPARABILES sunt 52

Accusa- tivi,	}	Ad, apud, ante, adversum (vel ad-
		versus) cis, citra, circum, circiter,
}	contra, erga, extra, intra, infra, jux-	
	ta, inter, ob, penes, prope, per, pone,	
}	post, prope, prater, propter, secus, se-	
	cundum, supra, trans, versus, ultra.	

Ablativi: à, ab, abs, absq̄, cum, coram, de, è,
ex, pro, proa, palam, sine.

utriusque: in, sub, super, subter, clam, procul,
cenus, usq̄.

INSEPARABILES sunt quinque

1. Am significat circum.
2. Di vel Dis in duas partes.
3. Rerursum vel retrò.
4. Se separatim, item sine.
5. Veprivationem.

[Con est corruptum ex cum significans comi-
tatum vel collectionem.]

Præpositioni accedit unum

Ordo.

1. Præpositivus, earum qua semper præpo-
nuntur.
2. Postpositivus, earum qua semper postpo-
nuntur.
3. Promiscuus, earum, qua modò præponuntur,
modò postponuntur: Nempe hæ
adversus, circum, circa, circiter, contra
erga, inter, penes, prope, pone, prater, pro-
pter, secus supra, procul, usq̄, clam, absq̄,
coram, palam, sine, super, subter.

[Frequentius tamen præponuntur, & pro irre-
gularitate ferè habetur, si postponantur.]

Deinde: possunt omnes propemodùm unisyl-
laba inter duo Nomina interponi (ut
multis de causis, magno cum fructu, item,
hac de re, qua in re.)

¶ OBSERVATIO.

Præpositiones casu destitutæ fiunt Adver-
bia; & rùm Accentu notantur [ut: co-
ram, clam, contra, circiter, extra, intra, in-
fra, propter, prope, pro, post, procul, palam,
secus, supra, secundum, ultra.]

II. AFFECTIVUM

Est multiplex.

1. *evax id ho evoha.*
2. *heu hei eheu ah proh d va.*
3. *ha ha ha.*
4. *hui vah hem eja.*
5. *hei hoj oh obe.*
6. *papa vah hem.*
7. *apage obe pfut.*
8. *eja euge.*
9. *atat.*
10. *eja sodes sis amabo quaso.*
11. *hem ehem vah heu proh oh malum.*
12. *age agite huj.*
13. *va hem.*
14. *heus eho, ebodum d.*
15. *hem ehem.*
16. *st au pax.*

Accidens

Ordo

Postpositivus in his; *sodes, sis, malum.*
 Promiscuus in his; *amabo, age agite.*
 Præpositivus in cæteris omnibus.

III. CONTINUATIVUM

Est multiplex.

1. *ac atq, etiam q, quog, nec neg, neu neve item, &c.*
2. *si nisi sin ni siquidem quâ quatenus modo dum, &c.*
3. *præterquam nisi.*
4. *aut seu sive ve vel.*
5. *etsi etiamsi tamen si licet quamvis quamquam quidem.*
6. *tamen attamen at ast sed verum verò autem atqui.*
7. *enim etenim nam namq, quia quòd quoniam cum ut ne.*
8. *ergo idèd igitur iccirco itaq, proinde quare propterea quamobrem quocirca quapropter.*
9. *quam ac atq.*
10. *deinde deinceps adhac tum porro deniq, tandem.*
11. *scilicet videlicet nempe nimirum utpote.*
12. *quidem equidem sanè.*

Accidens

Ordo

Præpositivus *ac, atq, &, sed, verum, nedum, nec, neg, tum, quim, quia, quòd, sin, ast, imò, quamvis, quanquam, aut vel, an, sive, seu, etiam, nam, namq, quamobrem, quocirca, quapropter.*

Postpositivus in his; *q, quog, ve, autem, enim, quidem, verò.*

Promiscuus in cæteris omnibus.

PARS

PARS TERTIA.

DE

VOCUM CONSTRUCTIONE

Constructio Principalis.

Filius { unigenitus } acquisivit mundo salutem potenter per mor-
 Dei } tem, in cruce, & mortuus est.

VARIATIO.

Salus acquisita est mundo à Filio unigenito Dei est.

1. Filius unigenitus — Adjectivum & Substantivum
 cohærent, eodem { Genere
 Numero &
 Casu.

[Si Adjectivum declarandi causâ addatur.]

¶ Sed Relativum cum Substantivo antecedente non
 semper Casu eodem cohæret. Nam is respondet vo-
 ci sequenti, à qua regitur.

¶ Substantivis duobus vel pluribus per conjunctio-
 nem copulatis, cohæret Adjectivum plurale (ut:
 filius & pater costerni.)

Omnium vocum
 series est promis-
 scua.

[exceptis paucissimis vo-
 cibus inflexilibus, de
 quibus parte 2. di-
 ctum.]

2. Filius Dei — Substantivum cum Substantivo rei di-
 versæ, Genitivo jungitur.

Et sic Adjectiva Neutra, Substantivè usurpata, Ge-
 nitivo junguntur, (ut: bonum nature, multum
 boni, aliquid mali.)

3. Filius acquisivit — Nominativus pœcedit Verbum Finitum
 eodem Numero & Personâ.

[Etiam Adverbium interdum loco Nominativi pra-
 cedit. Item Infinitivus. Item integra sententia. Sed
 Impersonalia carent Nominativo.]

¶ Nominativis pluribus diversarum rerum sape
 subjungitur Verbum Plurale.

acquisita est à filio —
 Verba Passiva a-
 sciscunt Præpo-
 sitionem A vel
 AB, cum Ablati-
 vo rei agentis.

4. acqui.

D 3

4. *acquisivit mundo.* Quodlibet Verbum admittit Dativum personæ aut rei, cui aliquid tribuitur, destinatur, vel adimitur.
5. *acquisivit salutem.* Activa Verba asciscunt Accusativum rei patientis. *salus acquisita est, &c.*
- [Neutrâ quoq; Verba asciscunt Accusativum Neutrum Pronominis.]
6. *acquisivit potenter* Adverbia subjiciuntur Verbis Participiis Nominibus, & aliis Adverbiis.
7. *per mortem* }
8. *in cruce* } ——— Præpositio asciscit suum Casum.
9. *acquisivit & mor-
tuus est* ——— Conjunctio aut similes voces conjungit, aut orationem orationi attextit. *acquisivit mortuum,
vel moriens.*
-
10. *Credo acquisivisse.* Duorum Verborum (absque conjunctione concurrentium) alterum ponitur in Infinitivo.
12. *Credo quod
{ filius acquisiverit }
{ salus acquisita sit. }*
Post Verba Sensuum & Affectuum, Accusativus potest mutari in Nominativum & Subjunctivum per Quod.
11. *filium acquisivisse.* Accusativus præcedit Infinitivum. *[Deus voluit, filium acquirere &c.]*
13. *Voluit ut acquire-
ret* Post Verba voluntatis aut Efficientiæ Accusativus potest mutari in Nominativum & Subjunctivum per Ut.

SPECIALIS Constructio CASUUM.

VARIA-
TIO.

14. qui fuit
cupidus

Verba Finita recipiunt etiam post se Nominativum.
[Is Nominativus vertitur in Accusativum, quando verbum in Infinitivo ponitur.]

15. cupidus sa-
lutis

Genitivum asciscunt Adjectiva, quæ significant 1. Curam: anxius, curiosus, fidus, sollicitus, studiosus, securus.
2. Desiderium; avidus, cupidus, fastidiosus, pertasus;
3. Notitiam: ambiguus, certus, conscius, consultus, dubius, doctus, docilis, gnarus, ignarus, incertus, indoctus, imperitus, inscius, inconsultus, imprudens, immemor, memor, nescius, peritus, presagus, prescius.
4. Metum; timidus, territus, imperterritus, trepidus;
5. Crimen; insons, innocens, noxius, obnoxius, purus, reus.

aut contra

[Coficim] { facinoræ Certus, Sollicitus } rei Reus mortis: de ambitu.
{ facinoræ } de re Insons cadis: crimine cadis.
{ sibi facinoris. } Securus, Dubius } in re Obnoxius timoris, timori.

16. Capax in-
firmitatum

Verbalia in AX; item Participia in NS quando significant habitum, Genitivum asciscunt.

17. afflictissi-
mus omnium

Partitiva & partitive usurpata; Genitivos plurales asciscunt, ut sunt
[Vel Genitivos singulares Nominis collectivi.]
1. Partitiva: Quidam, Nullus, &c.
2. Comparativa & superlativa in partitivo sensu.
3. Numeralia.
4. Pronomina in partitivo sensu.

Genitivus

afflictissi-
mus inter
omnes, ex
omnibus.

18. recordatur
misericordie.

Verba Memoriae & Oblivionis, Genitivum asciscunt.
[Veletiam Accusativum rei] ut: Memini, Recordor, Reminiscor, Admoneo, Commonefacio.

19. misertus
hominum

Misereor Miserelco, Satago, Erubesco, asciscunt Genitivum. [Erubesco] { huius rei } Miseros, Com-
{ hanc rem } miseror ali-
{ hac re } miseror ali-
{ cum Infinitivo } quem.]

miseratus
commi-
seratus
hominis.

20. accusatus
seditiois

Verba Accusandi, Damnandi, Absolvendi, asciscunt Genitivum pena vel criminis.
[Condemno] { capitis } Postulo { repetundarum } Afficio aliquem supplicio.
{ capite, crimine. } { de repetundis. } Multo aliquem pecuniâ.]

21. invi.

21. *invisus*
Pharisais

Adjectiva quæ similitudinem, Affinitatem, Commodum, Habilitatem, Proprietatem, Amicitiam, aut contrâ significant; Dativum asciscunt.

[Sic & Verba, Congruo, Convenio, conduco, Confero, comparo, Assimilo, Respondeo, Equiparo.]

¶ Sed Genitivum vel Dativum promiscuè: affinis, finitimus, germanus, communis, dissimilis, dispar, par, propinquus, socius, vicinus. Dativum, vel prepositionem A D promiscuè: aptus, accommodus, conducibilis, ineptus, destinatus, habilis, inhabilis, idoneus, inutilis, necessarius, proclivis, pronus, utilis.

[Communis-multorum, multis, cum multis. Propior } monti,
Alius, Diversus-ab hoc. Idem-huic, quod hoc, atq; hoc. Proximus } monte
(à monte.)

Alienus-à dignitate. (Rarè sic: Alienus dignitatis, dignitatis, dignitate.)
Congruo, Convenio, Confero, Comparo-huic rei, cum hac re.

22. *adest* nos
bis.

Composita cum SUM, asciscunt Dativum. Item hæc Impersonalia, Accidit, Conducit, Contingit, Constat, Evenit, Libet, Licet, Liqueat, Restat, Vacat. [Excipe Absum--domo, à domo.]

23. *laudandus*
pius.

Participia in DUS, & Gerundia; Dativum personæ asciscunt, cui necessitas vel officium incumbit.

24. *est ei* animus
ma.

Verbo EST habendi significatione, jungitur Dativus personæ cum Nominativo rei.

¶ Si verò Verbum SUM significet possessionem aut proprietatem alterius, sumitur Genitivus personæ.

25. *est ei* voluntas
ptati.

Verba; SUM (pro affero) DUCO, DO, HABEO, VERTO, TRIBUO, ADMITTUNT Dativos geminos.

¶ Si Verbo, SUM & Dativo personæ, additur prepositio A, AB, denotatur officium. [ut; Est principi à secretis i. e. secretarius principis.]

Dativus

laudandus à
piis.

habet ani-
mam.

26. *docere*

31. *plenus
gratiâ.*

Adjectiva & Verba, quæ Copiam & Inopiam significant, Ablativum asciscunt.

¶ 1. *Quadam etiam Genitivum tantum: Benignus, Compos, Consors, Exors, Fertilis, Impos, Impotens, Largus, Prodigus, Particeps.*

2. *Quadam Genitivum vel Ablativum: plenus, egeo, indigeo, dives.*

3. *Ablativum frequentius; captus, casus, contentus, orbis, onustus. Abundo, compleo, impleo, obfatur, saturo, repleo.*

4. *Genitiv. Ablativ. vel præposition. A Inops, Im-*
muni, Nudus, Purus, Vacuus } rei
re
à re.

5. *Ablativ. vel Præposition. A' felix, firmus, instructus, imparatus, paratus.*

6. *Ablativum tantum: gravis, gravidus, mancus, mutilus, preditus, turgidus. Eluo, (cum compositis) destituor, deficio, deficior, maneo, redundo, turgeo.*

7. *Opus tripli-*
citer construitur } Opus est mihi libris- Dativo persona, &
Ablativo rei.
Opus mihi sunt libri- Dativo persona, &
Nominat. rei.
Opus est, me habere libros- Infinitivo.

32. *sublimior
Angelis.*

Comparativi asciscunt Ablativos rei superatæ.

[*Ita exponi possunt per Quam, Ac, Atq, cum alio Casu, qui præcedenti correspondet.*]

33. *dignus ce-
lebratione*

Dignus, Indignus, Fruor, Utor; asciscunt Ablativum causæ vel rei patientis.

[*Sic Dignor, dedignor, Confectus, Fretus, Fungor, Gaudeo, Lator, Nitor, Potior, Victo. Sed Potior rerum, rebus. Fungor officium, officio. Vescor cibum, cibo.*]

34. *contrito
Diabolo*

Duo Ablativi junguntur ad designandam consequentiã.

[*A Participii in NS usitatio hic est Ablativus in E.*]

35. *differt à
peccatoribus*

Verba Abstinendi, Auferendi, Prohibendi, Distandi, asciscunt Præpositionem A vel A B, cum Ablativo.

¶ *Hæc verò interdum Ablativum solum: Arceo, Abstineo, Cedo, Exulo, Moveo, Pello, Intercludo, Prohibeo--urbe, ab urbe. Hæc semper Ablativum solum: Abdico, Interdico, Superfedeo.*]

36. *mise-*

VARIATIO.
plenus gratiâ.

sublimior } quàm angeli
atq; angeli.

dignus qui celebretur.

postquam } construxit
construxisset.

36. miseret eum nostri.

Impersonalia; Miseret, Pudet, Piget, Tædet, Pœnitet; asciscunt Genitivo. (Accusativum personæ cum Infinitivo.)

37. nos decet agnoscere.

Impersonalia; Decet, Dedecet, Delectat, Juvat, Oportet; asciscunt Accusativum cum Infinitivo.

38. interest hominum agnoscere.

Impersonalia; Est, Interest, Refert; asciscunt Genitivum personæ & Infinitivum. Subjunctivura.

¶ 1. Loco Genitivi est pro-nomen possessivum. { Meum, Tuum, Suum } est. { Mea, Tua, Tua } interest { Nostrum, Vestrum } refert. Nostra, Vestra

2. Interdum dicitur: Interest ad. Refert ad.

Impersonalia

fuit Cana }
39. rediit }
Canam }
abiit Cana }

Nomina Oppidorum & Pagorum construuntur tripliciter—

{ IN LOCO, cum Genitivo. }
¶ In 3. Declinatione (& Pluralibus tantum) cum { Dativo vel Ablativo. }

{ AD LOCUM, cum Accusativo. }

{ DE LOCO (& Per Locum) cum Ablativo. }

Nomina Locorum

¶ Hanc constructionem imitantur quinq; Appellativa { IN LOCO; Domi, Humi, Ruri & rure, Belli, Militia. }
{ AD LOCUM; Domum, Rus. }
{ DE LOCO; Domo, Rure. }

Appendix Generalis.

40. quid ac quisiverit.

Interrogativa, quando non interrogant; asciscunt Subjunctivum.

41. quid ac quis sivit?

Interrogativa, quando directe interrogant; asciscunt Indicativum.

Quando indirectè seu oblique, potentialiter aut dubitative; asciscunt Subjunctivum.

42. suamorte

Pronomen Reciprocum (Sui, Suus) usurpatur in formulis Germanicis, Sich/ Sich selbst/ Senn selbst/ Sein ägen.

[Alias sumitur Demonstrativum, ut: vitam suam, sein läben/versteh/sein ägen läben. Sed vitam ejus, sein läben/versteh/eines andern.

Derivatam sequitur constructionem sui Primitivi:

1. Participium, Gerundium, Supinum— Verbi sui. 3. Adverbium — Nominis sui.
2. Comparativus & Superlativus — Positivi sui. 4. Comparativus & Superl. Adverbii } — Nominis possessivi.

SPECIALIS Constructio PARTICULARUM inflexibilium.

Satis, Abunde, Assatim, Parum, Partim, Paululum, 43. Adverbia Copiæ & inopiæ, asciscunt Genitivum.
 &c. — verborum.

victoria { ergo
 causa
 gratiâ. } instar montis.

Eò, Huc — dementia
 Ubi, Ubius. Quò, Quocungq; { terrarum.
 Ubicungq; Nusquam, &c. } gentium.

Postridie { ejus diei
 eū diem } Postero, Altero { anno } quàm,
 Pridie, { quàm abierat, &c. } die } postquàm.
 mense }

En, Ecce { dextra.
 dextram.

Ne — cede, cedas.

In, Sub, Subter, Super { montem, den berg.
 monte, dem berge.

Nomine tenus, Eatenus.

Crurum tenus. Cum arū tenus [cuma; plurale tantum.]

Cum, wenn { audio — monco.
 audiebam — monebam
 audiui — monui, moneo.
 audiveram — monebam
 audiam auditorum sum — monebo.

Cum, alß { audirem — } monerem monissem.
 audivissem — }

Cum, diewell/da doch --- audiam audiverim, auditorum sim.

Cum, daß — tantoperè amat literas, gaudeo [i.e. Quòd.]

Cum hoc, tum illud, bald diß und das.

Cum audit, tum legit, bald hört und liest er.

44. Instar, Ergò, Causâ, Gratiâ, asciscunt Genitivum.

¶ Semper postponuntur, Ergo, Causâ, Gratiâ.

45. Eò, Huc; asciscunt Genitivum.

46. Adverbia Loci sæpe asciscunt hos Genitivos — Terrarum, Gentium.

47. Pridie, Postridie; { Genitivum
 asciscunt vel Accusativum
 Conjunctionem Quàm.

48. En, Ecce; asciscunt Nominativum vel Accusativum.

49. Ne (prohibitivum) asciscit Imperativum vel Subjunctivum.

50. In Sub Super Subter; Accusativum asciscunt, cum significant motum ad rem: Ablativum, cum motum à re.

51. Tenus asciscit Ablativum. ¶ Et semper postponitur. Si verò Nomen sit Plurale tantum; aut si res geminæ significantur Genitivum Plurale.

52. Cum (wann) asciscit Indicativum, aut Subjunctivi Futurum.

53. Cum (alß/nach dem) { Imperfectum vel
 asciscit Subjunctivi Plusquamperfectum.

54. Cum (diewell) asciscit Subjunctivi Præfens, aut Perfectum, Futurum Compositum.

55. Cum (daß) asciscit Indicativum.

56. Cum, Tum { (bald) similes Casus vel modos
 Tum, Tum } copulat.

57. UT

57. UT causale (daß) usurpatur,

1. ad exprimendam causam finalem, auf daß damit.
2. post Verba significantia Voluntatem, Efficientiam, Jussum, Contingentiam.
3. post particulas intendendi Ita, Aded, Tam, Tot, Toties, Talis, Tantus, Eo, Huc.

[Aliàs usurpatur Quòd.]

58. UT causale, NE, QUO, QUIN, asciscunt Subjunctivum.

59. Post Verba Timendi, NE significat affirmativè, UT negativè.

[Timeo, Metuo, Paveo, Vereor, Metus est, Periculum est.]

60. Post Verba (Dubito, Nescio, Ambigo, & Similia) sequitur vox Interrogativa, cum Subjunctivo.

61. Post Verba (Non dubito, Non possum intermittere, Non possum facere, & similia) sequitur QUIN cum Subjunctivo.

1. assumit, ut acquirat. assumfit, ut acquireret.
2. Volo, Cupio, Peto, Rogo, Efficio, Iubeo, Mando, Precipio, Suadeo, Accidit, Evenit, Contingit, Fit, &c. — UT.
3. ita, aded, tam, placidus — ut nihil supra &c.

VARIATIO.

ut acquireret salutem	} acquirenda vita gratiâ } ad acquirendam salutem } ad acquirendam salutem } quòd acquireret salutem } acquisitum salutem	} Supina in UM } asciscunt casum } Verbi sui. (vel } absolute sine casu } supponuntur)	
			[Et significant motum AD rem.
			[Salus acerba acquisita — Supina in U adduntur vel
			Adjectivis, Modum aut Facultatem significantibus: Vel Verbis significantibus motum A re.]

Metuo, Me-	} audiat, ich sorg daß ers höre } audiverit, gehört habe/ } auditorus sit, hören werde.
tuam — NE	
Metuebam,	

metui me-	} NE } audiret, ich sorg das ers hörte } audivisset, daß ers hette gehört } auditorus esset, daß ers hören
tueram	

Dubito, Nescio, &c. — AN, NUM, QUID, QUANTUM, QUALE, &c. dicat, dixerit, dicturus sit.

Dubitabam, Nesciebam, &c. — AN, NUM, QUID, QUANTUM, QUALE, &c. diceret, dixisset, dicturus esset.

Non dubito, dubitabo, &c. — QUIN, facias, feceris, factururus sis, fueris.

Non dubitabam, avi, averam, &c. — QUIN faceres, fecisses, factururus esses, fuisses.

E 3 audiam

RESIDUUM
GRAMMATICÆ
LATINÆ.

IN NOMINE.

[ORIGINATIO NOMINIS.]

Quotuplex est Nomen Derivatam?

Septuplex:

1. Denominativum, quod ab aliquo denominationem habet.
2. Possessivum, quod possessionem aut proprietatem significat.
3. Deminutivum, quod deminutionem sui primitivi significat.
4. Gentile, quod patriam, nationem aut progeniem significat.
5. Verbale, quod à Verbo derivatur.
6. Participiale, quod à Participio derivatur.
7. Adverbiale, quod ab Adverbio derivatur.

Nominale

Ex his Possessiva, sunt tantum Adjectiva.

Sequitur ratio derivandi.

F

DERI-

I. DERIVATIO

Denominativorum Substantivorum.

Ex Adiectivis

in

US

ia, peritus peritia
 itia, justus, justitia
 ities, durus, durities
 itas, purus, puritas
 itudo, longus, longitudo.

IUS

ict. s, pius, pietas.

ER

ia, miser, miseria
 itia, piger, pigritia
 ities, vaser, vafrities.
 itas, asper, asperitas.

IS

itia, tristis, tristitia
 ities, mollis, mollities.

itas, comis, comitas. Sic omnia
 ex adiectivis in ALIS, A. R. I. S.

NS

ntia, potens, potentia

RS

rtia, iners, inertia
 dia, concors, concordia.

X

cia, audax, audacia
 ci tas, felix, felicitas,

ES

edis -- edi tas, haeres, hereditas
 eis -- etudo, mansues, mansuetudo,
 eis -- endo, hebes, hebetudo
 idis -- idia, defes, defidia.

derivantur Substantiva

in

imonia, sanctus, sanctimonia.
 edo, albus, albedo.
 ugo, falsus, falsugo.
 ftas, venustus, vetustas, honestas, astas.

itudo, niger, nigritudo

edo, niger, nigredo

ertas, liber, libertas

ies, pauper, pauperies.

itudo, fortis, fortitudo.

imonia, acris, acrimonia.

edo, dulcis, dulcedo.

IL, vigil, vigilia

AM, nequam, nequitia

AR, par, paritas

OR, memor, memoria.

[Hec omnia Derivata, significationem Adiectivi sequuntur, & denotant Qualitatem abstractam.]

Ex Substantivis quoque derivantur Denominativa Substantiva, sed quorum significatio multum variat.

Pauca terminationes ex iis, aliquid certi in communi significant, nempe:

trum

ētum, significat copiam in eodem loco: rosetum, dumetum.

[Sic carectum, pro caricetum, salictum, pro salicetum.]

ārium, significat locum certæ rei destinatum: rosarium, pomarium, granarium, &c. Item alia indefinite.

īle, significat locum quieti destinatum, cubile, ovile, equile.

DERIVATIO

Denominativorum & Adjectivorum.

Adjectiva terminantur in

āceus, Et materiam	} significat	īnus, ab animalibus	} materiam aut efficientem	} significat
ālis, qualitatem aut aptitudinem,		īnus, ab insensatis		
ānus, locum		nus, materiam,		
āris		ivus, actionem, possessionem		
ārius } indefinite		īūmus, propinquitatem,		
ber, bris		ōtus } ex Substantivis in OR, proprietatem,		
cus, habitum,		ōrius		
ensis, locum,		ōlus, copiam		
entus, copiam,		tus } ātus } habitum, plerumq, corporis		
ēlis		} ītus		
īlis } relationem,		} ōtus		
ūlis		stus, estus, ustus, indefinite		
ēus materiam,		ster, stris } locum		
ius		stis,		
īcius } indefinite,		ūus, temporis spacium		
īdus				

2. Derivatio Possessivorum.

Possessiva terminantur in

ālis, ut hiemalis	cus, viperus
ānus, fontanus	cus, cycneus
ensis, hortensis	ius, patrius,
īnus, serpentinus	icus, rusticus, &c.
nus, ficulnus, hibernus	

F 2

3. Deri-

3. Derivatio Deminutivorum.

Ex terminatū derivantur Deminu-

	⁶ ^{cap in} ^{tiva in}		
^{an} ^{mirro} ^{gyptio} ^{Ran}	US, A, UM	_____	ūlus, a, um
^{Vecey} ^{gladius} ^{gladius} ^{gladius}	EUS, A, UM	_____	ēolus, a, um
	GIUS, A, UM	_____	ī olus, a, um
	GNUS, A, UM	_____	gillus, a, um
		[[Sed agnellus,]	} Declination. I. & II.
^{liber} ^{Sac}	ER, RA, RUM	_____	
	INUS, A, UM	_____	illus, a, um
^{Oculy} ^{uiri}	ULUS, A, UM	_____	ellus, a, um
	E	_____	iculum
^{Secm} ^{Virgo}	O	_____	unculus, a.
		[Sed homo, homuncio,]	
	DL	_____	animalculum, melliculum.
	N	_____	pectunculus.
^{Frater}	ER	_____	ercūlus, a, um. [Sed Ventrigu'us utriculus.]
^{Arb} ^{OR}		_____	ofculus, a, um. [Sed rumusculus, arbuscula.]
^{Jec} ^{Uir}		_____	usculum. [fur, furunculus.]
^{ecor} ^{US}		_____	uscūlus, a, um. [Sed suscula, vetulus.]
	GOR & US	Comparativorū	-usculus, a, um.
	AS	_____	masculus, vasculum, atatula, anaticula.
^R ^{ES} , is		_____	ecūla. ^{di}
^{Pix} ^{IS}		_____	icūlus, a, um. [Sed pulvisculus, la- pillus, arguilla, juvenculus, corbu- la, canis, catulus, & catellus.]
	OS	_____	os, ofculum, os, oficulum, flos, flosculus.
		_____	cos, corticula, bos, bucula, nepos, nepotulus.
	LS	_____	puls, pulticula.
^{Mo} ^{NS} , ntis		_____	nti culus, a. [Sed clientulus, adolescentulus.]
	NS, ndis	_____	glans, glandula.
	RS, rtis	_____	pars, particula.
			BS--ple

Derivatio Gentilium & Adjectivorum

Adjectiva terminantur in

īcus, *Ægyptus, Ægyptiacus.*
 ānus, *Roma, Romanus*
 ās, *Aquinum, Aquinās.*
 æus, *Achaia, Achaus*
 īcus, *Achaia, Achaicus.*

ensis, *Parma, Parmensis*
 ēnus, *Antiochia, Antiochenus*
 īnus, *Alexandria, drinus*
 ivus, *Argos, Argivus*
 ius, *Ægyptus, pitacus.*

5. VERBALE.

Quotuplex est Nomen Verbale.

Triples:

1. Nudum, à Presenti derivatum.
2. Supinale, à Supino derivatum.
3. Gerundium, à Imperfecto derivatum.

Derivatio Verbalium Nudorum.

Substantiva à Presenti derivata terminantur in,

a, *scriba, conviva, &c.*
 ēla, *loquela, querela,*
 ūla, *radula, decipula*
 ēna, *laniena, arena*
 īna, *fodina, ruina*
 īna, *patina*
 ūna, *vacuna*
 ābra, *dolabra, è I. Conj.*
 ēbra, *latebra, vertebra, è II. & III. Conj.*
 īmōnia, *alimonia, parsimonia.*
 men, *regimen, germen, tegmen*
 mentum, *alimentum, tegumentum*
 ies, *species, progenies, scabies*
 ītas, *differitas*

io, *regio, legio, alluvio, &c.*
 ēdo, *teredo, torpedo, intercapedo.*
 īdo, *libido, formido, cupido.*
 ūdo, *valerudo, consuetudo.*
 āgo, *vorago.*
 īgo, *verigo, impetigo.*
 īle, *cubile, sedile.*
 ūlum, *jaculum, ferculum.*
 ācūlum, *propugnaculum, retinaculum.*
 īcūlum, *periculum, è IV. Conj.*
 īcūlum, *vehiculum, diverticulum è III.*
 Conj.
 ar, *specular, subligar, torcular.*
 or, *amor, pallas, angor.*

Adiecti.

Adjectiva à Prasenti derivata, terminantur in

ax, Et significant — habitum & facultatem. Audax, bibax, capax, &c.
 bundus } — actionem aut qualitatem continuam. Vagabundus, rubicundus, &c.
 cundus }
 idus, simplicem inexistenciam. Vividus.
 ilis & ibilis, — patendi aptitudinem. Raro agendi facultatem.
 ulus — habitum. Credulus, bibulus. [Passivè rejiculus, ridiculus.]
 bris — patendi aptitudinem.
 uus — aptitudinem, deciduus, dividuus, caduus, &c. frequentiam, cernuus, circumfluus.

*Derivatio Verbalium Supinalium.**Substantiva à Supino derivata, terminantur in*

tio, sio, xio, significant actionem, ab activis: [interdum etiam, passionem] A Neutris, significant statum aut gestum.

tor, lor, xor, significant agentem in Masculino genere.

trix, significant agentem in Fœminino genere.

¶ Hæ tres terminationes, ab omnibus Supinis derivari possunt.]

tus, sus, xus. Hæc sunt IV. Declinationis.

ū a, scriptura, natura.

ābrum, ventilabrum.

crum

ēla, cautela, tutela.

ūbrum, delubrum.

trum

āia, clausula.

ābulum, venabulum.

tium

men, solamen, lenimen.

ācrum, ambulacrum.

īgo, intertrigo. &c.

mentum, lenimentum.

ūcrum, involucrum.

Adjectiva à Supino derivata, terminantur in

tūtius — & patendi aptitudinem significant.

īlis & ībilis — patendi aptitudinem significant.

Raro facultatem agendi, ut risibilis, penetrabilis.

ivus — activè significant.

&c.

Pauca passivè aut neutraliter }
 sarivus }
 stativus }
 nativus. }

Gerundium.

Quid est Gerundium?

Est Nomen Substantivum Verbale in DUM, Singulare tantum, retinens significationem Verbi sui.

[Fle-

[Flectitur per omnes Casus, excepto Vocativo.]

Vnde & quomodo derivatur?

Ab Imperfecto, B A M mutando in N D U M.

A' quibus Verbis derivatur?

Ab omnibus Activis & Neutris. [& Deponentibus.]

6. Participiale & 7. Adverbiale.

Quomodo derivatur Participiale?

Planè sicut Nominales Denominativum. Vide supra terminationes U S & N S.

Quomodo derivatur Adverbiale?

Variè. Quæ varietas ex usu rectius observatur.

[RESOLUTIO NOMINIS.]

Cum quibus Vocibus componuntur Nomina?

1. Cum aliis Nominibus [ut paterfamiliàs.]
2. Cum Pronominibus [ut hujusmodi.]
3. Cum Verbis [ut furcifer, armiger]
4. Cum Participiis [ut senatusconsultus.]
5. Cum Præpositionibus [ut impiger, concipis]
6. Cum Adverbiis [ut, maledictum]

Quomodo declinantur?

Tantum Rectus declinatur, in quocunque Composito.

[In Composito Alteruter, hodiè tantum Rectus posterior declinatur.]

IRREGULARIA.

Irregularia sunt quadruplicia.

1. Defectiva	3. Variantia
2. Redundantia.	4. Indeclinabilia.

I. DEFE-

I. DEFECTIVA, NUMERO.

Singularia tantum; sunt.

1. Nomina Metallorum & Mineralium.
2. Frumentorum, Herbarum, & Fructus herbarum.
3. Virtutum ac vitiorum.
4. Ætatum. [cetera melius usu cognoscuntur.]

Pluralia tantum; sunt.

1. Numeri Cardinales, & Distributivi.
[Excipe, unus, a. um. Mille (Substantivum) quod integrè declinatur.]
2. Nomina Ludorum & Festorum.
3. Sequentia Masculina, Fœminina, & Neutra.
[Ex his notata asterisco, leguntur etiam in Singulari, sed raro.]

♪ Masculina Pluralia tantum.

In I, 2. Declin.

cani
cancelli
codicilli
fasti
* fori
gemelli
inferi
liberi
loculi
lumbi
posteri nachkomene
superi

In ES, 3. Decl.

Et nomina * annales
Locorum, antes
ut * casses
Gabii * cœlites
Philippi, furfures
Parisii, fascis, ampelsteichen.
&c. lemures
manes
maiores, vorestern
minores, nachkomne
natales, geburstag
penates

pugillares
primores
* proceres
triplices.
Et nomina Populorum,
ut: Aborigines
Picentes, &c.
In US, 4. Decl.
artu.

G

♪ Fœmi.

¶ Fœminina Pluralia tantùm.

In Æ, 1. Declin.

acidula
 anta
 antia
 argutia
 apina
 aurea
 * biga
 * blanditia
 branchia
 clitella
 calenda
 copia
 cuna
 * dira
 decima
 divitia
 exequia
 excubia
 exuvia
 feria
 facetia
 fortuna *güter*

fidicula
 gerra
 * gena
 * habena
 inferia
 * illecebra
 inducia
 induvia
 insidia
 * inimicitia
 litera
 mina
 manubia
 minutia
 nuga
 Nona
 nudine
 nuptia
 * officia
 * prestigia
 prima
 primitia

In E S, 3 Declin.

plaga, garn
 * quisquilia
 * quadriga
 * reliquia
 scopa
 * salebra
 * scala
 saline
 secunda
 suppetia
 tenebra
 therma
 trica
 tonsilla
 * triga
 * valva
 vindicia
 * vigilia
 vergilia

Et nomina locorum,
 ut, Theba, Cuma.

* ades
 * ambages
 * Alpes
 * compedes
 * Crates
 cantes
 * fauces
 * fores
 grates
 lactes
 * opes
 sortes
 vires
 * sordes

Et nomina locorum,
 ut, Tralles, Sardes, &c.
 In US, 4. Declin.
 idus.

¶ Neutra Pluralia tantùm.

In A, 2. Declin.

acta
 arma
 estiva
 adversaria
 bellaria
 bona *güter*
 castra
 cibaria
 compita

lauria
 lustra
 licia
 multitia
 mynia
 natalitia
 nutricia
 * oblivia
 * pascua

In A, 3. Decl.

sata
 scruta
 stativa
 * subfellia
 transtra
 tesqua
 vinacea
 verenda

* genitalia
 * ilia
 magalia
 mapalia
 menia
 parentalia
 * palcaria
 sponsalia
 virilia

comitia

Grammaticæ Latinæ.

51

comitia
crepundia
cunabula
exta
flabra
hiberna
justa
incunabula

* pudenda
præbia
præbenda
præcordis
parapherna
reposita
rostra
(geri & sort.)

Et nomina
locorum, ut:
Susa, &c.
Nomina librorum &
disciplinarum:
Biblia, &c.
Grammatica, &c.

utensilia.

In E, 4. Declin.

cete
tempe

DEFECTIVA CASIBUS.

Unicus Casus.

Nominativ. Sing. *faties*.

Genit. S. *dicis*.

Dativ. S. *divisui, despicatui, frustratui, irrisui, indatui, ludificatui, ostentui*

Accusativ. S. *bilicem, trilicem.*

Ablativ. S. *assatu, accitu, accersitu, admonitu, allegatu, coactu, concessu, datu, ergo, fretu, flictu, hortatu, invitatu, iussu, injussu, inconsultu, libitu, mandatu, missu, monitu, natu, oratu, objecto, promptu, peccatu, permissu, relatu, vocatu.*

Accusativ. Plural. *infirias, incitias.*

Ablativ. Plural. *ingratiis*

Duo Casus.

Nomin. & Accus. Sing. *ador, fas, nefas, instar, volupe, neceße & necessum, nihil, nil, sub- tal, frit, git, ir.*

Nomin. & Accus. Sing. & Plural. *opus, præsto.*

Nomin. & Accus. Plural. *suppetia, suppetias.*

Nomin. & Ablat. Sing. *vesper, vespere.*

Genit. & Ablat. Sing. *spontu, sponte, &c.*

Dativ. & Abl. Sing. *nuptui, nuptu, obtentui, obtentu.*

Accus. & Abl. Sing. *rogatum, rogatu.*

Vocativ. Sing. & Plural. *Maeste, maesti.* [Maeste etiam in Nom. & Accus.]

Tres Casus.

Fors, fortis, forte. Impetis, impete, impetibus. Dica, dicam, dicas.

Plus, plus, plurius. Arbitratui, arbitratum, arbitratu.

G 2

Qua-

Residuum

Quatuor Casus.

Tantundem, tantandem, tantundem, tantidem. Vis, vis, vim, vi. Situs, situm, situ. Pl. situs. Repetunda, repetundarum, repetundis. Vicis, Dapis, Frugis, Opis, Precis, Sordis — i, em, e.
Vocativo carent; Interrogativa, Indefinita, Relativa, Negativa.

Ex Adjectivis.

Nomin. Sing. *damnās, expēs, potis, pote.*

In Nominativo & Accusativo Plurali, Neutrius generis; vix aut nunquam reperiuntur ista; *vigil, pervigil, memor, immemor, cicur.* Terminata in E S (nisi sint composita à Pes) *compos, impos, exos, intercus, particeps, princeps, inops, artifex, seminex, illex, exlex, senex, pernox, redux.*

Verbalia in T R I X, tantum in Fœminino leguntur.

[Et in Neutro Plurali, etiam, apud Poëtas.]

2. REDUNDANTIA.

Quæ habent plures terminationes Nominativi, in eâdem significatione.

Substantiva sunt innumera, è Vocabulario petenda.

Adjectiva quoque longè plurima sunt. È quibus peculiariter notanda novem. Quæ sunt & duarum terminationum, & trium simul. IS, E: *vel, ER, IS, E.*

Acris, alacris, celebris, campestris, equestris, &c. acre, alacre, celebre.

Vel, Acer, alacer, celexer, campester, equester, pedester, saluber, volucer.

Sed celè ris, celè re; vel, celer, celè ris, celè re.

3. VARIANTIA.

Masculina, in Plurali Neutra.

Tartarus, tartara. Infernus, inferna. Supparus, suppara. Carbasus, carbasæ.

Jocus, joci & joca.

Locus, loci & loca.

Sibilus, sibili & sibila.

Fœminina in Plurali Neutra.

Supellex, supellectilia. [Et nomina Librorum ac Disciplinarum: ut, Dialectica, Grammatica.]

Neutra in Plurali Masculina.

Cœlum, cœli. Clathrum, clathri. Frenum, freni & frena.

Porrum, porri & porra. Rastrum, rastri & rastra.

Cicer, ciceres. Sifer, siferes.

Neutra

Neutra in Plurali Fœminina.

Delicium, delicia. Epulum, epula. Balneum, balnea & balnea. Exuvium, exuvia.

Secundæ & Quartæ declinationis,

sunt, Colus, Cornus, Ficus, Laurus, Pinus, Quercus.

Cætera vide in Formulæ Declinationum.

4. INDECLINABILIA.

Substantiva.

1. Nomina literarum; & usurpata materialiter.
2. Peregrina pleraque, quæ peregrinam prorsus habent terminationem.
Si vero assumant Latinam & Græcam terminationem, declinantur.
3. Hæc Neutra: gummi, sinapi, stibi, stimmi, pondo, cepe, gausape, præsepe.
[*Sed gummi, sinapis, cepa, gausapum, præsepis, declinantur.*
Plural. cepa, gausapa, præsepes & præsepia.

Adjectiva.

1. Numeri cardinales à Quatuor ad Centum, inclusivè.
Item, Mille (adjectivum) Item: Tot, quot, totidem, quotquot, quotcunque, aliquot.
2. Nequam. *Item: frugi, nauci, nibri, mancipi, bujufmodi, ejufmodi, cujufmodi, [quæ tamen verius sunt obliqui casus Substantivorum.]*

Differentia quedam Nominum.

Partitiva seu Distributiva sunt: *Nullus, Nemo, Quisq, Quivis, Quilibet, Aliquis, Quidam, Alter, Alteruter, Neuter, Uter, Uterq, Alius, Multus, Paucus, Nonnullus, Solus.*

Collectiva, quæ in Singulari significant multitudinem, ut: *turba, gens, populus, pars, &c.*

Interrogativa, quæ interrogant, ut: *Quot, Qualis, Quantum?*

Redditiva, quæ interrogativis respondent, ut *Tot, Talis, Tantus.*

Relativa sunt interrogativa citra interrogationem posita, in relatione ad aliud.

Indefinita sunt interrogativa citra directam interrogationem posita.

Residuum
NUMERALIA.

Cardinalia.

1. Vnus, una, unum
2. Duo, dua, duo
3. Tres, tria
4. Quatuor
5. Quinq;
6. Sex
7. Septem
8. Octo
9. Novem
10. Decem
11. Vndecim
12. Duodecim
13. Tredecim
14. Quatuordecim
15. Quindecim
16. Sedecim
17. Septendecim
18. Octodecim, & duodeviginti,
19. Novendecim, & undeviginti
20. Viginti
30. Triginta
40. Quadraginta
50. Quinquaginta
60. Sexaginta
70. Septuaginta
80. Octuaginta & Octoginta.
90. Nonaginta
100. Centum.
200. Ducenti, a, a.
300. Trecenti, a, a.
400. Quadringenti, a, a.
500. Quingenti, a, a.
600. Sexcenti, a, a.

Ordinalia.

- Primus
 Secundus
 Tertius
 Quartus
 Quintus
 Sextus
 Septimus
 Octavus
 Nonus
 Decimus
 Vndecimus
 Duodecimus
- Decimus } tertius
 } quartus
 } quintus
 } sextus
 } septimus
 } octavus
 } nonus
- Vigesimus, & vicesimus
 Trigessimus, & tricesimus
 Quadragesimus
 Quinquagesimus
 Sexagesimus
 Septuagesimus
 Octuagesimus
 Nonagesimus
 Centesimus.
 ducentesimus
 trecentesimus
 quadringentesimus
 quingentesimus
 sexcentesimus

700. Se-

700. Septingenti, a, a	septingentesimus
800. Octingenti, a, a	octingentesimus
900. Nongenti, a, a	nongentesimus
1000. Mille	millesimus
2000. Duo millia, & bis milleni	bis millesimus
3000. Tria millia, & ter milleni	ter millesimus
4000. Quatuor millia, & quater milleni, & mille	quater millesimus
5000. Quing, millia, & quinquies milleni, & mille,	quinquies mill.
6000. Sex millia, & sexies milleni, & mille	sexies mill.
7000. Septem millia, & septies milleni, & mille	septies mill.
8000. Octo millia, & octies milleni, & mille	octies mill.
9000. Novem millia, & novies milleni, & mille.	novies mill.
10000. Decem millia, & decies milleni, & mille	decies mill.
100000. Centum millia, & centies milleni, & mille	centies mill.
1000000. Millena millia, & millies milleni, & mille.	millies mill.

IN PRONOMINE.

[RESOLUTIO PRONOMINIS.]

Quomodo componuntur Pronomina?

Variè:

1. Inter sese: *Isthic, Quisquis, Sese.*
2. Cum Nominibus: *Aliquis, Vnusquisq, Cujusmodi, Hujusmodi, Ejusmodi, Istiusmodi.*
3. Cum Verbis. *Quilibet, Quivis, Quisputas.*

4. Cum:

4. Cum Adverbiis : Idem, eadem, idem [id est, is demum, &c.] Eccum, eccam, [id est, ecce eum, &c.] Ellum, ellam [en illum,] Nunquis.
5. Cum Conjunctionibus : Ecquis, Siquis, Nequis, quisq, Quisquam, Quisnam, Quispiam, Quicumq.
6. Cum inseparabilibus Adjectionibus :
ce, Hicce [quasi, Hic ecce.]
met, Egomet, Tümet, Suimet, Ipsemet.
te, Tute.
pte, adjicitur tantum Ablativis Singularibus Possessorum : meopte, tuopte, suopte, &c. meapte, tuapte, suapte, &c.

Quomodo declinantur Pronomina composita?

Planè ut Nomina. Nam Recti tantum declinantur.

[Aliquis, in Feminino Singulari, & Neutro Plurali, habet Aliqua. Sed Ecquis, Siquis, Nequis, Nunquis, habent duplici modo, æ & a.]

IRREGULARIA.

Defectiva sunt: Isthic, Illic, Tute, Sese, Eccum, Ellum.

ISTHIC.

N. Isthic	isthæc	isthoc vel istuc
A. Isthunc	isthanc	isthoc vel istuc
Abl. Isthoc	isthas	isthoc

ILLIC.

Eodem planè modo.

TUTE.

N. Tute.
Ac. & Abl. Tete.

SESE.

Ac. & Abl. sese.

ECCUM, ELLUM.

Acc. { Eccum, eccam.
Eccos, eccas

Ellum, ellam.

Referunt etiam ad Pronomina Composita & Defectiva, Hiccinè; quod revera est Pronomen cum Adverbio interrogandi constructum, & declinatur integrè hoc modo:

HICCI-

H I C C I N E ?

N. Hiccine? haccine? hoccine?

G. Hujusne?

D. Hujusne?

Ac. Huncine? hancine? hoccine?

Ab. Hoccine? haccine? hoccine?

Pluraliter.

N. Hine? hane? haccine?

G. Horumne? harumne? horumne?

D. Hine?

Ac. Hosne, & hoscine? hasne & hascinè? haccine?

Ab. Hine?

I N V E R B O .

[O R I G I N A T I O V E R B I.]

Quotuplex est Verbum Derivatam?

Nominale, quod à Nomine

Verbale, quod à Verbo

Adverbiale, quod ab Adverbio

Præpositionale, quod à præpositione

} derivatur.

Quotuplex est Verbale?

Quadruplex.

1. Inchoativum, quod significat inchoationem aut incrementum. Ac desinit in S C O.
2. Frequentativum, quod significat assiduitatem aut conatum. Ac desinit in S O, T O, X O.
3. Meditativum, quod significat voluntatem & appetitum. Ac desinit in U R I O.
4. Deminutivum, quod deminutionem sui primitivi significat. Ac desinit in L L O, I C O.

¶ Inchoativa unde formantur?

A Presentis persona secunda, addendo C O. [ut, sordes, sordesco.]

Quædam etiam à Nomine derivantur, ut gravesco, repuerasco.

Suntque 3. Conjugationis omnia.

[Inchoativa quæ à Verbo derivantur, retinent Perfectum sui primitivi. Sed quæ à Nomine, carent Perfecto.]

H

¶ Fre-

¶ *Frequentativa unde formantur?*

Vel à *Presenti prima Conjugationis*, mutando *O* in *īco*.

[*ut, clamo, clamito.*]

Vel à *Supino posteriore*, mutando *U* in *O* aut *īco*.

[*ut, prehensō, pulso, voluto, scriptito, lectito, pinsito.*]

Suntque *1.* Conjugationis omnia.

Exceptis septem: *Viso, Incesso,*

Arcesso — ab *Arcio,*

Capesso — à *Capio*

Facecco — à *Facio*

Lacesso — à *Lacio*

Accerso — ab *Accio*

} *qua sunt 3. Conjugationis.*

[*Pauca quadam formantur à Presenti tertia Conjugationis in G O, ut ago, agīto, cogo, cogīto.*]

¶ *Meditativa unde formantur?*

À *Supino*, mutando *U* in *ūrio*. [*ut: esu, esūrio.*]

Suntque *4.* Conjugationis omnia.

[*Quæ in ūrio desinunt, non sunt Meditativa.*]

¶ *Deminutiva unde formantur?*

À *Presenti*, mutando *O* aut *E O* in *illo* aut *īco*.

[*ut: canto, cantillo; sorbeo, sorbillo; albeo, albico; vello, vellico.*]

[RESOLUTIO VERBI]

Quomodo componuntur Verba?

1. Vel cum *Nominibus*: *adifico, &c.*
2. Vel cum *Verbis*: *calefacio, &c.*
3. Vel cum *Adverbiis*: *benedico, &c.*
4. Vel cum *Præpositionibus*: *Quæ quidem omnium sunt frequentissima; adeoq; innumera.*

Observationes.

De formatione quorundam Temporum.

1. *Verba in IO, tertia Conjugationis, mutant IO; in Imperativo in ē: in Imperfecto Subjunctivi, in ērem: in Infinitivo in ēre.*

2. *Simi-*

Grammaticæ Latinæ.

50

2. Similiter Verba in IOR, tertia conjugationis, mutant IOR, in Imperativo in *tre*, in Imperfecto Subjunctivi in *er*, in Infinitivo in *i*.

ut { *capio* *cape* *caperem* *capere*
 { *capior* *capere* *caperer* *capi*.

3. Perfecta Forma in OR, omnia circumscribuntur per Participium Præteritum & Verbum SUM.

¶ Eâq; sunt utrobq; flexibilia.

4. Futurum Infinitivi Passivi fit à Supino priore, addito *iri*; & est inflexibile prorsus.

5. Perfecta sæpe in medio amittunt literam V, aut Syllabam vi, ve.

[ut *amâsti*, *amâstis*, *amârunt*, *petii*, *audii*, *petisti*, *petistis*.]

6. Perfecti persona pluralis in RUNT, admittit etiam aliam terminationem in RE.

[ut, *amaverunt* vel *amavêre*.]

7. Persone in R IS Forma in OR, admittunt etiam terminationem in RE. [ut, *amâvis* vel *amâre*, *monêris* vel *monêre*, *lêgeris* vel *lêgere*, *amabâris* vel *amabâre*, &c.]

8. Deponentia multa, habent sua Gerundia & Supina, ex inusitata Formâ in O.

9. In quatuor Verbis detruncatur Imperativus, id est, amputatur ultima litera E.

{ *Facio* — *Fac*.
 { *Fero* — *Fer*
 { *Dico* — *Dic*
 { *Duce* — *Duc*

Observationes de Modis.

I. Modus Indirectus pro vario usu, varias appellationes fortitur.

1. Si cum particulis, vocatur Subjunctivus; cujus natura in Constructione est exposita.

2. Si verò per se absq; particulis inflexibilibus ponitur, appellatur Potentialis, vel Concessivus.

II. In Potentiali & Concessivo, etiam alia est ratio Temporum.

POTENTIALIS.

Præsens — *Amem*
 Imperf. — *Amarem*
 Perf. — *Amaverim*
 Plusq. — *Amavissem*

CONCESSIVUS.

Præsens — *Amem*
 Imperf. caret.
 Perf. — *Amaverim*
 Plusquamper. — *Amavissem*

H 2

Fatur.

Futur. I. — Amaturus sim

II. — Amaverim

III. — Amavero

Præterito Futur. — Amavero.

Futurum

&

Præterito-Futur.

} Amavero.

[Nota, Subjunctivum cum particulis optandi, utinam, d si, speciatim vulgò appellari Optativum; idq, ideo, quia tum similiter alia ratio est Temporum, ut videre est in Constructione. Verùm præstat, hanc specialem anomaliam uni Observationi includere, quàm novum Modum ex ea extruere.]

IRREGULARIA.

Quotuplicia sunt Verba Irregularia?

Triplicia:

Defectiva

Variantia.

Redundantia.

I. DEFECTIVA.

Quot sunt Verba Defectiva?

Quindecim Peculiaris; & Imperfonalia omnia.

1. Memini
 2. Odi
 3. Cœpi
 4. Ajo
 5. Inquam
 6. Quaeso, Pl. quaesumus.
 7. Salve, Salvero, Pl. Salvetè. Futur. salvebis. Inf. salvere.
 8. Age, eodem modo.
 9. Age, Pl. agite: Apage, Pl. apagite.
 10. Cedo, Pl. cedite.
 11. Infit (id est, incipit.)
 12. Desit, (deest) desiet, desiat, desieri.
 13. Faxo, (faciam) faxis, faxit, faxunt. Faxim, faxis, faxit, Pl. imus, itis, int.
 14. Forem, fores, foret; emus, etis, ent, Infim. Fore.
 15. Ausim, ausis, ausit: ausimus, ausitis, ausint.
- ¶ Desicit etiam For, prima persona, Et Dor; in Indicativo & Subjunctivo.
Et Sci à Scio, in Imperativo non dicitur;
Sed Scias, in Subjunctivo.

Imper-

IMPERSONALIA.

Quid sunt Impersonalia Verba?

Quæ tantum in tertiis personis Singularibus usurpantur absolute.

Quotuplicia sunt? Duplicia.

1. Vel sunt perpetuò Impersonalia, nempe:

Licet, Libet, Miseret, Oportet, Piget, Pœnitet, Tædet.

[Item Decet, Pudet: qua etiam in tertiis duntaxat personis personaliter leguntur, decens, pudens &c.]

2. Vel sunt Impersonalia ex accidenti.

[Cum alioquin integrè flectantur, & Impersonalia fiant ob defectum præcedentis Nominativi.] nempe

Classis	{	1. Delectat, Juvat, Stat, Constat, Præstat, Restat, Vacat.
		2. Attinet, Apparet, Patet, Placet, Solet.
		3. Accidit, Contingit, Conducit, Cœpit, Incipit, Desinit, Sufficit.
		4. Expedit, Evenit.

Item: Est, Interest, Refert.

Item: Omnia Passiva in TUR, ab Activis & Neutris.

Quomodo flectuntur?

Planè sicut Personalia, in tertiis tantum Personis.

Sunt tamen, quæ Perfectum irregulariter formant:

Licet,	Licuit	& Licitum est.
Libet, collibet	Libuit,	& Libitum est: Collibuit & collibitum est.
Liquet	*	
Miseret	Miseritum	& Miseritum est
Pudet	Puditum	& Puditum est
Placet	placuit	& placitum est.
Tædet	pertasum est.	

H 3 2. VA

2. V A R I A N T I A.

Quot sunt Variantia? Octo.

1. Sum cum compositis, Possum, Prosum, Adsum, &c.
2. Volo cum compositis, Nolo, Malo.
3. Eo cum compositis [præter Ambio regulare.]
4. Queo cum composito Nequeo.
5. Venio.
6. Fio, cum compositis.
7. Fero, cum compositis.
8. Edo, cum compositis.

Quid hic notandum?

Composita à SUM, carent Gerundiis, Supinis, & Participio Presenti: Præter, Præsens & Absens.

Prosum, sequente vocali interponit D. profum, pròdes, &c.

Queo & Nequeo flectuntur sicut EO: Nisi quòd carent Imperativo, Participio presentis, Gerundio.

Venio item, flectitur sicut EO. Nisi quòd caret Supino.

Et in Præterito rectius dicitur Veni, iisti, it, &c.

Edo, bifariam flectitur. Vno modo regulariter prorsus. Altero irregulariter. (Mutuando personas quasdam ex SUM, nempe quæ à Syllaba ES incipiunt:)

Indicativo:	Edo edimus	Imperativo. Es este
	es esis	edat, edant.
	est edunt.	

Subiunctivo:	Essem essemus	Infinitivo. Esse.
	esses essetis	
	esset essent.	

Passiv. Indic.	Edor edimur
	ederis edimini
	estur eduntur.

Cætera Verba extant in Formulæ Flexionum.

Quatuor Passiva desinunt in O, Fio, Licco, Venio, Vapulo; Et sequuntur Constructionem Passivorum.]

3. REDUNDANTIA.

*Quotuplicia sunt Redundantia?**Quadruplicia.*

1. Quæ in eadem significatione, Activa vel Neutrali, admittunt utramque Formam, in O, & OR.

Forma in O usitatio.

Bello
 Communico
 Frutico
 Fluctuo
 Multo
 Luxurio
 Rufo
 Rumino
 Obsono
 Depasco
 Præverto
 Punio
 Comperio
 Impertio
 Dispartio

& O R.

Forma in OR usitatio.

Adulteror
 Fabricor
 Luctor
 Lacrumor
 Auguror
 Medicor
 Iurgor
 Remuneror
 Ludificor
 Ringor
 Quiritor
 Revertor
 Divertor
 Assentior
 Mereor
 Promereor

& O

2. Quæ duplex Præteritum habent, ex utraque Formâ, in eadem significatione.

Cæno	cœnavi	& cœnatus sum
Prædeo	prandi	& pransus sum
Juro	juravi	& juratus sum
Placeo	placui	& placitus sum
Nubo	nupsi	& nupta sum
Assuesco	assuevi	& assuecus sum
Desino	desii	& desitus sum.

2. Quæ

3. Quæ modò Activè, modò Neutraliter significant in eadem Forma:

{ Cœco, Differo, Duro, Facio, Incipio, Maneo, Moror,
Offendo, Pasco, Ruo, Sufficio, Supero, Suppedito,
Tardo, Vario, Verto.

4. Quæ in diversis Conjugationibus eadem significatione reperiuntur.

{ Cœco, cœre, & Cœo, cœre.

{ Sallo, e re, & Sallio, ire.

{ Orior, ore ris & oriris, ori tur. Ori mur, &c.
ore rer & orirer.

{ Potior, iris, itur & i tur.
poti rer & potirer.

Cætera Tempora ab his duobus Verbis usurpantur tantum in Conjugatione 4.

IN PARTICIPIO.

Vnde formantur Tempora Participiorum?

Præsens fit ab Imperfecto, mutando Bam vel Bar in NS.

Præteritum fit à Supino posteriore, addendo S.

Futurum in URUS fit à Supino posteriore, addendo RUS.

Futurum in DUS fit à Participio præsentis, mutando S in DUS.

Quot Participia veniunt à quolibet Verbo?

I. Verba Activa & Neutra habent duo Participia, Præsens & Futurum in RUS, [quæ activè vel neutraliter significant.]

II. Verba Passiva habent duo itidem Participia, Præteritum & Futurum in DUS. [Quæ passivè significant.]

¶ Sed Deponentia activè significantia habent 4. Participia: Præsens, Præteritum & Futurum in RUS, activè significantia, Futurum in DUS, passivè.

Deponentia neutraliter significantia, habent tria Participia, Præsens, Præteritum, & Futurum in RUS, neutraliter significantia.]

OBSERVATIONES.

Participia sæpe degenerant in Nomina pura tam Substantiva, quàm Adjectiva.

1. Participia, si amittant significationem temporis sunt Nomina. ut, doctus, innocens, perfectus.
2. Participia in N S, sunt pura Nomina, quando habitum significant.
3. Participia in N S, absolute posita, sunt Nomina Substantiva.

[Et quidem ejus generis, cujus est Substantivum Subincollectum, ut:

Oriens, occidens ————— sc. sol

continens ————— terra

adolescens ————— puer, vel virgo.]

4. Participia Neutra, absolute posita, sunt Substantiva Neutra, ut, accidens, dictum, factum.

Quæ Participia veniunt ab Impersonalibus?

Impersonalia perpetua, carent Participiis Presentibus, Supinis & Gerundiis, Præter hæc:

{ Libens.

{ Licitus, Liciturus.

{ Pœnitens, pœnitendus, pœnitendum.

{ Pudens, puditurus, pudendus, pudendum.

{ Pertsus, activè.

IRREGULARIA.

1. Verba quæ Supino carent, carent etiam Participiis inde formatis: Præterito scilicet, & Futuro.

2. Anomala sunt:

A' Morior ————— Mortuus, moriturus

A' Nascor ————— nasciturus

Ab Orior ————— oriturus

A' Pario ————— pariturus

Ab Eruo ————— eruiturus.

A' Disco ————— disciturus

Accidit etiam nonnullis Participiis Comparatio, ut:

Honoratus, honoratior, honoratissimus

Vestitus vestitissimus

Instructus instructissimus &c.

Amans amantior amantissimus.]

I

IN

IN CIRCUMSTANTIVO.

(seu Adverbio)

Quotuplex est Circumstantivum? Multiplex.

1. LOCI.

In Loco. Hic, isthic, illic, ibi, inibi, ibidem, alicubi, alibi, intus, foris, passim, ubivis, ubiubi, ubicunq, ubiq, usquequaq, utrobq, usquam, nusquam, longè, peregrè, supernè, antè, ponè, infrà, suprà.

De Loco. Hinc, isthinc, illinc, inde, indidem, alicunde, aliunde, utring, undiq, undecunq, undelibet, desuper, cominùs, eminùs, divinitùs, cœlitùs, funditùs, radicitùs, antiquitùs, intrinsecus, extrinsecus, forinsecus, altrinsecus, intus, foris, peregrè, infernè, supernè.

Per locum: Hac, istac, illac, quaqua, quacunq, aliqua, eadem, rectà.

Ad locum: Huc, istuc, illuc, eò, eòdem, illò, istò, aliò, aliq, utrò, utroque, neutrò, quòvis, quoquò, quocunq, quòpiam, utrò, citrò, intrò, foràs, usq, usquam, nusquam, peregrè, longè.

Locum versùs: Horsum, istorsum, illorsum, aliorsum, dextrorsum, sinistrorsum, retrorsum, rursum, prorsum, sursum, deorsum, pèssumversus, sursumversus, quoquoversus, introrsus, extrorsus.

2. TEMPORIS: Aliquando, Subinde, interdum, unquam, nunquam, nondum, confestim, statim, citò, mox, semper, rarò, manè, vesperi, hodie, cras, heri, nudius tertius, nudius quartus, perendie, diu, interdum, luci, nuper, olim, quondam, quandoq, nonnunquam, tempori, commodum, oportune, tempestive, illied, pridie, postridie, propriè, adhuc, etiamnum, propediem, postquam, posteaquam, cum, ut.

3. NUMERI. Semel, bis, ter, quater, quinque, sexies, septies, octies, novies, decies, vicies, tricies, quadragies & quadragestes, &c. Centies, millies, toties, aliquoties, multoties, sepe, denud, rursum, rarò. Primò, secundò, tertio, quartò, quintò, &c. Primùm, secundùm, tertium, quartum, quintum, &c.

4. QUANTITATIS. Multum, parum, aliquantum, modicum, satis, nimis, nimium, plurimum.

5. QUALITATIS. Ita, ut, sic, aliter, secus, vicissim, invicem, omninò, bipartitò, bifariam, trifariam, furtim, raptim, casim, punctim, breviter, benè, malè.

¶ Ex

¶ Ex omnibus ferè Adjectivis qualitatem significantibus, derivantur Adverbia qualitatis.

US mutando in è longum, [rard in iter.]

IS in iter.

ER in rè, [mutato i Genitivi in è longum.]

NS in nter.

X in citer. [audacter est Syncope, pro, audaciter.]

AR in ariter.

US comparativi manet, accentu solùm notatam.]

6. SIMILITUDINIS: Ita, ut, uti, sic, sicut, sicuti, tanquam, perinde, prout, ac, acsi, ceu, quasi, velut.
7. INTENDENDI: valdè, prorsus, omninò, planè, penitùs, perquam, vehementer, adeò, per, tam, quam.
8. REMITTENDI: Sensim, paulatim, pedetentim, propè, propemodùm, ferè, fermè, penè, agrè, vix, aliquantum, quasi. Deminuendi; Paulò, paulum, paululum, pauxillulum, parumper, clanculum, longiusculè, meliusculè, tantùm non, modò non.
9. MINUENDI, saltem, minimùm, at, certè, vel.
10. COMPARANDI, magis, minùs, tam, quam, precipuè, presertim, imprimis, tanquam, aequè, perinde, eò, quò, tantò, quantò, prout.
11. ELEVANDI: Scilicet! nimirum! videlicet!
12. DUBITANDI: forsàn, fors, forsitan, fortean, fortassis, fortasse, praterpropter.
13. INTERROGANDI.
De Facto: An? Num? Utrum? Annè? Nonnè? Né (quod semper postponitur.)
De Causa: Cur, Quare, Quamobrem, quidita, quidni? quippini? quin?
De Loco: ubi, quò, utrò, unde, quà, quorsum?
De Tempore: Quando, quousq, quamdiu?
De Numero: quoties?
De Quantitate: quantum, quantulum?
De Qualitate: Quomodo? Qui? Quo pacto? Ut?
De Intensione: Quàm, Quantoperè, ut.
[Interrogativa, si non interrogativè ponuntur, fiunt aut Infinita, aut Relativa.]
14. AFFIRMANDI: Ita, etiam, quidni, maxime, omninò, planè, sanè, certè, verè, scilicet, videlicet, quippe, nempe, nimirum, imò, quidem, equidem.

15. NEGANDI: Non, haud, nequaquam, neutiquam, nullatenus, haudquaquam, minime.
16. DEMONSTRANDI. En, ecce.
17. JURANDI: ne, profecto, verè, Amen.
18. OPTANDI, utinam, ò si, sic.
19. COMITANDI: simul, unà, pariter, collectim, summatim.
20. SEPARANDI, seorsum, separatim, privatim, secretò, divisim.
21. DISTRIBUENDI, in tim terminata: gregatim, viritim, singillatim, &c.
22. EXCLUDENDI: solùm, tantùm, duntaxat, modò, tantummodò, solummodò, præsè, unicè.
23. RESTRINGENDI, quà, quatenus, quoad, hastenus, eatenus.
24. PROHIBENDI, ne, nequaquam.
25. CONCEDENDI, sanè, sane quidem.
26. CORRIGENDI, imò, quinimò, potius.
27. EVENTUS, fortè, fortuitò, casu, forte fortuna, commodùm.

IN PRÆPOSITIONE.

Maximus lingua thesaurus in compositione praepositionum cum aliis vocibus latet. Augetur enim hinc primitivum nova significatione, & quidem tali, qualem Praepositio obtinet, cum qua componitur. Quod significationis augmentum, in omnia derivata compositi diffunditur.

Quot sunt Praepositiones, quae compositionem ingrediuntur?

Viginti sex.

14. Immutabiles, quae semper integrae in Compositione manent.

{	Ante	Cù	Circum	Contra	De	Extra	Prae
	Inter	Post	Prater	Super	Supra	Subter	Se

12. Mutabiles, quae ante certas literas in Compositione mutantur.

{	Ab	Ad	Am	Cum	Di	Ex
	In	Ob	Pro	Re	Sub	Trans

Quorundam

Quomodo mutantur in Compositione.

AB	CUM in	IN
Abs Cedo	CON	Im Bibo
Au Fero	Co Aleſco	Il Laqueo
Abs Traho	Com Bibo	Im Mitto
A Volo	Co Emo	Im Pono
AD	Co Hibeo	Ir Ruo
Ac Cedo	Col Ligo	I Gnarus
At Fero	Com Mitto	OB
Ag Grego	Co Operio	Oc Cludo
A Gnatus	Com Pono	Of Fero
Al Licio	Cor Rado	Ob Firmo
An Noto	Co Gnoſco	Og Gannio
[Agnosco.]	DI	O Mitto
Ap Pono	Di Cedo	Op Pono
Ar Rodo	Diſ Fero	PRO
As Siſto	{ Diſ Jicio	Prod { Eo
At Tendo	{ Diſ Judico	Igo
AM	Diſ Pello	RE
Amb { Ages	{ Diſ Rumpo	{ Amo
Edo	{ Di Ruo	Eo
Itus	Diſ Similis	Red { Itus
Uro	Diſ Traho	Hibeo
An Fractus	EX	Oleo
An Helo	E Bibo	Undo
An Quiro	E Dome	SUB
An Ceps	Eſ Fero	Suc Cedo
	{ Gero	Suf Fero
	{ Jicio	Sug Gero
	{ Ligo	Sur Ripio
	{ Mitto	TRANS
	{ Nitor	Tra Duco
	{ Ruo	Tra Jicio
	{ Venio	Trans vel Tra Lucto
		Trans vel Tra Volo
		Tran Scendo

Quid præterea notandum?

¶ Mutatur in quibusdam Vocibus etiam prima Vocalis, ob Compositionem, Nempè in sequentibus:

A antepenultimum vel penultimum in I. A antepenultimum vel penultimum in E.

Amicus	} in com- positione	inimicus	Aptus	} in com- positione	ineptus
Ago		igo	Arma		inermis
Cado		cido	Bacillus		imbecillus
Cano		cino	Castus		incestus
Frango		fringo	Carpo		cerpo
Pango		pingo	Fallo		refello
Tango		tingo	Damno		condemno
Habeo		hibeo	Dammum		indemnitas
Maneo		mineo	Mando, as		commendo
Placeo		pliceo	Scando		scendo
Taceo		ticeo	Spargo		spargo
Fateor		fiteor	Farcio		fercio
Capio		capio	Pario		perio
Facio		ficio	Partior		partior
Jacio		jicio	Fatisco		defetiscor
Lacio	lacio				
Rapio	ripio				
Salio	silio				
Statuo	stituo				

Æ penultimum in I longum.

Cedo	} in comp.	cido
Æquus		iniquus
Lado		lido
Quero		quiro

A in U

Salsus	insulfus
Calco	incolco

E penult. vel antepen. in I.

Emo	} in comp.	imo
Lego		ligo
Rego		riigo
Specio		spicio
Teneo		tineo
Premo		primo

AU in U, O, E.

Claudo	} in comp.	cludo
Plaudo		plodo
Audio		obedia

Fine

Fitne etiam in consonantibus mutatio?

S post EX abjicitur.

N asciscit G in hīs, Nosco, Navus, Natus.

ut:

Sero	Exero
Salio	Exilio
Nosco	Cognosco
Navus	Ignavus
Natus	Cognatus.

De significatione Præpositionum Compositarum.

Præpositiones retinent suam significationem in Compositione, Præter tres:

1. In, cum Nominibus & Adverbis primò Compositum, significat negationem aut privationem.
2. Per, cum Nominibus & Adverbis primò compositum, intendit vel auget significationem.
3. Sub, cum Nominibus [interdum etiam cum Verbis] primò compositum, minuit significationem.

Sed cum aliis vocibus, itidem retinent suam significationem.

¶ Sub interdum est pro sus seu sursum: ut subveho, subvolo, subsilio.

[Est & Comparatio in Præpositione Prope, propius, Proximè.]

IN CONTINUATIVO.

(seu Conjunctione.)

Quotuplex est continuativum? Multiplex.

1. Copulativum: At, Atq;, &, etiam, item, itemq;, nec, neq;, neu, nevé, q;, quoq;, cum, tum, simul, quin etiam, sed & aded.
2. Conditionale: Si, sin, ni, nisi, siquidem, modò, dum, dummodò, quòd si, quoad, quà, quatenus, alioqui, ceteroquin, aliàs.
3. Disjunctivum; Aut, seu, sive, ve, vel, sed.
4. Exceptivum: Nisi, præterquam, extraquam.
5. Concessivum; Etsi, etiam si, tametsi, quanquam, quamvis, licet, ut, utut, utlibet, utcumq;, quidem, sanè, equidem.
6. Adversativum; Tamen, attamen, at, ast, at qui, autem, intereà, interim, imò, quinimò, sed, sed enim, verùm, verò.
7. Causale; Enim, etenim, nam, namq;, quia, quòd, quoniam, quippe, quando, quandoquidem, siquidem, idèò, propterea, cum, postquam, ut, ne, quò, quin.
8. Facti; quòd.

9. Con-

9. Conclufivum; Ergò, idèd, igitur, idcirco, itaq₃, proinde, propterea, quare, quamobrem, quapropter, quocirca.
10. Electivum, Quàm, ac, atq₃.
11. Continuativum; Primùm, deinde, deinceps, adhuc, præterea, tum, item, porro, ceterùm, ampliùs, in super, tandem, deniq₃, postremò.
12. Explanativum, Seu, sive, vel, & scilicet, videlicet, nempe, nimirùm, utpotè, ut.
13. Completivum: Num, ergò, igitur, quidem, equidem, sanè.

F I N I S.

FORMULÆ
DECLINATIONUM
ET
CONJUGATIONUM.

F INDL.

INDICULUS OMNIUM DECLINATIONUM.

	1	2	3	4	5	6	7	8
N.	A	ER-US	i	Es	US	us	ES	Es
G.	arum	i	orum	is um (ium)	us um	ei	erum	fmiles; Nominativum, Accu-
D.	is	o	is	i ibus	ui ibus	ei	ibus	sativum & Vocativum.
Ac.	am as	um	os	em es	um us	em	es	Et in Plurali terminantur
V.	a	er-e	i	es	us us	es	es	in A.
Ab.	a	o	e	e (i) ibus	a ibus	e	ibus	

	Prima.		Secunda.					
	A.		ER.		US.		UM, Neutra.	
N.	mensa	mensæ	ager	agri	dominus	domini	scammum	scamna
G.	mensæ	mensarum	agri	agrorum	domini	dominorum	scamni	scannorum
D.	mensæ	mensis.	agro	agris	domino	dominis.	scanno	scannis
Ac.	mensam	mensas.	agrum	agros.	dominum	dominos.	scannum	scamna
V.	mensa	mensæ	ager	agri	domine	domini.	scannum	scamna
Ab.	mensâ	mensis	agro	agris	domino	dominis	scanno	scannis

	Quarta.		Quinta.					
	US.		U, Neutra.		ES.		Fides Res Spes.	
N.	fructus	fructus.	cornua		dies	dies	fides, res, spes.	
G.	fructus	fructuum	cornuum		dièi	dierum	fides, res, spes.	
D.	fructui	fructibus	cornu		dièi	diebus	fides, rei, spoi	
Ac.	fructum	fructus.	cornua		diem	dies	fidem, rem spem	
Ab.	fructus	fructus	cornua		dies	dies	fides, res, spes	
V.	fructu	fructibus	cornibus.		diè	diebus	fidè, rè, spè, &c.	

APPENDIX ad tertiam Declinationem.

Ad Form. I.] Sic & caris, panis.

Ad Formulam II.] Sic & terminata in LX, NX, RX item, unisyllaba in BS, PS. Item hac: sal, sol, par, ut, mas, vas, bes, ros, mus, glia, lu, cos, dos, glos, puls, nix, nox, lux, faux.

Ad Formulam VI.] Sic & Mensum nomina in IS, ER. Item hac: aqualis, canalis, jugalis, majalis, mortalis, moralis, mugilis, perduellis, popularis, unicornis. Item Adjctivum, par.

Ad Formulam VII.] His similia sunt in Casuum terminationibus: ales, superstes, arves, defes, praeses, refes, bipes, tripes, quadrupes, puber, uber, inops, siarplex. Et composita à Color, Genus, & terminata in Ceps. Et Substantivum juvenis.

Ad Formulam IX.] Sic & modò enumerata: Nisi quod in Plurali, bipedia, tripedia, quadrupedia, dicitur.

Ad Formulam X.] Sic & Substantiva: biremis, quadrivemis, trivemis, avis, ovis, classis, cannabis: Annalis, adilis, natalis, rivalis, sodalis, anguis, amnis: finis, fustis, postis, ignis, unguis, vectis: Affinis, civis, familiaris, matruelis, patruelis.

Ad Form. XIII.] Prater crux quod ad formulam XII pertinet. Et par, ad formam VII,

Tertia

Tercia.

Masculina, Feminina, & Communia.

Neutra.

I. Formula ordinaria.		VI. ¶ Adjectiva in IS. [prater dis.]		VII. ¶ Adjectiva in E. Item Substantiva in E, AL, AR, aris.		XII. ¶ Formu- la ordinaria Neutorum	
N.	turtur turtures		fortis fortes	forte fortia	tuber tubera		
G.	turturis turturum		fortis (fortium)	fortis (fortium)	tuberis tuberum		
D.	turturi turturibus		forti fortibus	forti fortibus	tuberi tuberibus		
Ac.	turturem turtures		fortem fortes	forte fortia	tuber tubera		
V.	turtur turtures		fortis fortes	forte fortia	tuber tubera		
Ab.	turture turturibus		(forti) fortibus	(forti) fortibus	tuber tubera		

I. ¶ Substantiva in ES, IS, non cre- scentia Genitivo. Item Substantiva in NS, RS.		IV. ¶ memor, arti- tifex, vigil, Adject. Item, mugilis, strigi- lis.		VIII. ¶ Adjectiva Comparativa in OR.		IX. ¶ Adjectiva Cō- parativa in US.		XIII. ¶ Nisyl- 'aba Neutra.	
N.	nubes nubes	memor memores	doctior doctiores	doctius doctiora	os ossa				
G.	nubis (nubium)	mémoris mémorum	doctioris doctiorum	doctioris doctiorum	ossis (ossium)				
D.	nubi nubibus	mémori mémoribus	doctiori doctioribus	doctiori doctioribus	ossi ossibus				
Ac.	nubem nubes	mémorem mémores	doctiorem doctiores	doctius doctiora	os ossa				
V.	nubes nubes	memor memores	doctior doctiores	doctius doctiora	os ossa				
Ab.	nube; nubibus	(mémori)mémoribus	doctiore, i) doctioribus	doctiore, i) doctioribus	osse ossibus.				

III. ¶ Nomina Flu- viorum in IS. Item: amvis, buris, præ- sepis, pelvis, ravus, securis, sitis, stapis, cassis, vis.		V. ¶ Oclo in IS. cla- vis, febris, navis, pup- pis, restis, sementis, turris. Et aqualis.		X. ¶ Adjectiva u- nius terminationis.		XI. ¶ Adjectiva u- nius terminationis. [Neutra.]	
N.	pelvis pelves	turris turres	felix felices	felix felicia			
G.	pelvis (pelvium)	turris (turriū)	felcis (felicitum)	felcis (felicitum)			
D.	pelvi pelvibus	turri turribus	felci felicibus	felci felicibus			
Ac.	(pelvi m) pelves	(turrem, im) turres	felicem felices	felix felicia			
V.	pelvis pelves	turris turres	felix felices	felix felicia			
Ab.	(pelvi) pelvibus	(turro, i) turribus	(felice, i) felicibus	(felice, i) felicibus			

Nomina flexione

N.	Deus Dii	Vir viri	Duo, Ambo	dua, amba	duo, ambo	Vas vasa	vis vires
G.	Dei Deorū	virī virorū	duorum, amborum	duarum, ambarum	duorum, amboꝝ	Vasī vasōꝝ	virū viriū
D.	Deo Dii	virō viris	duobus, ambobus,	duabus, ambabus	duobus, ambobus	vasi vasis	vi viribus
Ac.	Deum Deos	virum viros	duos, ambos,	duas, ambas,	duo, ambo	vas vasa	vi vires
V.	Deus Dii	vir viri	duo, ambo	dua, amba,	duo, ambo.	vas vasa	vis vires
Ab.	Deo Dii	virō virū	duobus, ambobus	duabus, ambabus	duobus, ambobus	vasē vase	vi viribꝫ

DECLINATIO

Omnis generis.

Omnis generis.				M. F. N.	M. F. N.	M. F. N.
N.	Ego nos	Tu vos	Sui sui	Hic, Hac, Hoc	Hi, He, Hec	Is, Ea, Id
G.	mei nostri, (ūm)	tui vestri, (ōm)	sibi sibi	Huius	Horum, Harum, Horum	Ejus
D.	mibi nobis	tibi vobis	se se	Huic	His	Ei
Ac.	me nos	te vos	se se	Hunc, Hanc, Hoc	Hes, Hec, Hec	Eum, Eam, Id
V.		tu vos				
Ab.	me nobis	te vobis	se se	Hoc, Hac, Hoc	Hic	Eo, Ea, Eo

Mascul.

Fœmin.

Neutr.

Mascul.

Fœmin.

N.	Ille, Iste, Ipse	Ille, Ista, Ipsa	Illud, Istud, Ipsum	Pluraliter	illi, isti, ipsi	illa, ista, ipsa
G.	Illius, Istius, Ipsius				Illorum, Istorum, Ipsorum	Illarū, Istarū, Ipsarū
D.	illi, isti, ipsi				illis, istis, ipsis	
Ac.	illum, istum, ipsum	illam, istam, ipsam	illud, istud, ipsum		illos, istos, ipsos	illas, istas, ipsas
V.	Ille, Iste, Ipse	Ille, Ista, Ipsa	Illud, Istud, Ipsum		illi, isti, ipsi	illa, ista, ipsa
Ab.	illo, isto, ipso	illā, istā, ipsā	illo, isto, ipse	illis, istis, ipsis		

planè Irregularia.

Bos boves	Iter itinera	Iupiter supellex	supellectilia	Iesus	Domus domus
bovis boum	itineris itinerum	iorus supellectilia	supellectilia	Iesu	domus domorum, (& domum)
bovi bobus & bibus	itineri itineribus	ioris supellectili	supellectilib.	Iesu	domus domibus
bovem boves	iter itinera	iovem supellectilem	supellectilia	Iesum	domum domos (& domus)
bos boves	iter itinera	iupiter supellex	supellectilia	Iesu	domus domus
bove bobus & bibus	itinere itineribus	iove supellectile & li	supellectilib.	Iesu	domo domibus.

PRONOMINUM.

M. F. N.	M. F. N.	M. F. N.	M. F. N.	M. F. N.
Il. Ea, Ea	Quis, Qua, Quid & quod	Qui, Qua, Qua	Qui, Qua, Quod	Qui, Qua, Qua
Eorum, Earum, Horum	Cujus	Quorum, Quarum, Quorum	Cuius	Quorum, Quarum, Quorum
is, (eius)	Cui	Quibus	Cui	Quibus (& Quis.)
Eos, Eas, Ea	Quem, Quam, Quid & quod	Quos, Quas, Qua	Quem, Quam, Quod	Quos, Quas, Qua
is (eius.)	Quo, Qua, Quo	Quibus	Quo, Qua, Quo	Quibus (& Quis.)

Neutr.	M. F. N.	M. F. N.	Adjectiva 10. Pronominibus similia.
illa, ista, ipsa	Solus, Sola, Solum	Solus, Sola, Sola	¶ Sic, Unus, Ullus, Nullus, Totus.
illorum, istorum, ipsorum	Solius	Solorum, Solarum, Solorum	Et Vter, Neuter, Alteruter — trius, tri, &c.
illa, ista, ipsa	Solum, Solam, Solam	Solus, Sola, Sola	Sed alter, Genitivo alterius; &c.
illa, ista, ipsa	Sole, Solam, Solum	Solis, Sola, Sola	Et Alius, alia, aliud. Genitivo alius, &c.
	Sole, Solam, Solo	Solis.	

INDICATIVUS.

	I.	II.	III.	IV.				
<i>Præsens</i>	<i>Amo</i> as at	<i>amamus</i> aris ant	<i>Monco</i> ce et	<i>Lego</i> is it	<i>legimus</i> itis unt	<i>Audio</i> is it	<i>audimus</i> itis iunt	
<i>Imperfect.</i>	<i>amabam</i> abas abat	<i>amabamus</i> abatis abant	<i>monebam</i> ebas ebat	<i>monebamus</i> ebatis ebant	<i>legebam</i> ebas ebat	<i>legebamus</i> ebatis ebant	<i>audiebam</i> iebas iebat	<i>audiebamus</i> ebatis ebant
<i>Perfect.</i>	<i>Amavi</i> avisti avit	<i>amavimus</i> avistis averunt	<i>monui</i> uisti uit	<i>monuimus</i> uistis uerunt	<i>legi</i> isti it	<i>legimus</i> istis erunt	<i>audivi</i> ivisti ivie	<i>audivimus</i> ivistis iverunt
<i>Plusquæperf.</i>	<i>amaveram</i> averas averat	<i>amaveramus</i> averatis averant	<i>monueram</i> ueras uerat	<i>monueramus</i> ueratis uerant	<i>legeram</i> eras erat	<i>legeramus</i> eratis erant	<i>audiverā</i> iveras iverat	<i>audiveram</i> iveratis iverant
<i>Futur.</i>	<i>amabo</i> abis abit	<i>amabimus</i> abitis abunt	<i>monebo</i> ebis ebit	<i>monebimus</i> ebitis ebunt	<i>legam</i> es et	<i>legemus</i> etis ent	<i>audiam</i> ies ient	<i>audiemus</i> ietis ient
<i>Futur. Comp.</i>	<i>amaturus sum, es, est, &c.</i> <i>amaturus eram, eras, erat, &c.</i> <i>amaturus fui, fuisti, fuit, &c.</i> <i>amaturus fueram, fueras, fuerat, &c.</i>		<i>moniturus sum, &c.</i> <i>moniturus eram, &c.</i> <i>moniturus fui, &c.</i> <i>moniturus fueram, &c.</i>		<i>lecturus sum, &c.</i> <i>lecturus eram, &c.</i> <i>lecturus fui, &c.</i> <i>lecturus fueram, &c.</i>		<i>auditurus sum, &c.</i> <i>auditurus eram, &c.</i> <i>auditurus fui, &c.</i> <i>auditurus fueram, &c.</i>	

IMPERATIVUS.

<i>Præs.</i>	<i>ama</i> et	<i>amâte</i> ent	<i>mone</i> eat	<i>monête</i> cant	<i>lege</i> at	<i>legite</i> ant	<i>audi</i> iat	<i>audite</i> iant
<i>Futur.</i>	<i>amâto</i> âto	<i>amatote</i> anto	<i>monêto</i> êto	<i>monetote</i> ento	<i>legito</i> i:to	<i>legitote</i> unto	<i>audito</i> ito	<i>auditote</i> iunto

INDICATIVUS.

1.		2.		3.		4.	
Amor	amâmur	Moneor	monemur	Legor	legimur	Audior	audimur
âris	âmini	êris	emini	eris	imini	iris	imini
âtur	antur	êtur	entur	itur	untur	itur	iuntur
amabar	amabamur	monebar	monebamur	legebar	legebamur	audiebar	audiebamur
abaris	abamini	ebaris	ebamini	ebaris	ebamini	iebaris	iebamini
abatur	abantur	ebatur	ebantur	ebatur	ebantur	iebatur	iebantur

amatus	$\left. \begin{matrix} \text{sum} \\ \text{es} \\ \text{est} \end{matrix} \right\} \text{amati}$	$\left. \begin{matrix} \text{sumus} \\ \text{estis} \\ \text{sunt} \end{matrix} \right\}$	monitus	$\left. \begin{matrix} \text{sum} \\ \text{es} \\ \text{est} \end{matrix} \right\} \text{moniti}$	$\left. \begin{matrix} \text{sumus} \\ \text{estis} \\ \text{sunt} \end{matrix} \right\}$	lectus	$\left. \begin{matrix} \text{sum} \\ \text{es} \\ \text{est} \end{matrix} \right\} \text{lecti}$	$\left. \begin{matrix} \text{sumus} \\ \text{estis} \\ \text{sunt} \end{matrix} \right\}$	auditus	$\left. \begin{matrix} \text{sum} \\ \text{es} \\ \text{est} \end{matrix} \right\}$	auditi	$\left. \begin{matrix} \text{sumus} \\ \text{estis} \\ \text{sunt} \end{matrix} \right\}$
--------	--	---	---------	---	---	--------	--	---	---------	---	--------	---

amatus	$\left. \begin{matrix} \text{erans} \\ \text{eras} \\ \text{erat} \end{matrix} \right\} \text{amati}$	$\left. \begin{matrix} \text{eramus} \\ \text{eratis} \\ \text{erant} \end{matrix} \right\}$	monitus	$\left. \begin{matrix} \text{eram} \\ \text{eratis} \\ \text{erant} \end{matrix} \right\} \text{moniti}$	$\left. \begin{matrix} \text{eramus} \\ \text{eratis} \\ \text{erant} \end{matrix} \right\}$	lectus	$\left. \begin{matrix} \text{eram} \\ \text{eratis} \\ \text{erant} \end{matrix} \right\} \text{lecti}$	$\left. \begin{matrix} \text{eramus} \\ \text{eratis} \\ \text{erant} \end{matrix} \right\}$	auditus	$\left. \begin{matrix} \text{eram} \\ \text{eratis} \\ \text{erant} \end{matrix} \right\}$	auditi	$\left. \begin{matrix} \text{eramus} \\ \text{eratis} \\ \text{erant} \end{matrix} \right\}$
--------	---	--	---------	--	--	--------	---	--	---------	--	--------	--

amabor	amabimur	monebor	monebimur	legor	legemur	audiar	audiemur
aberis	abimini	eberis	ebimini	eris	emini	ieris	iemini
abitur	abuntur	ebitur	ebuntur	etur	entur	ietur	entur

Alia Pra- amatus fui, &c. monitus fui, &c. lectus fui, &c. auditus fui, &c.
 terita C. D. amatus fueram, &c. monitus fueram, &c. lectus fueram, &c. auditus fueram, &c.
 posita. amatus ero, &c. monitus ero, &c. lectus ero, &c. auditus ero, &c.

IMPERATIVUS.

amâre	amamini	monere	monimini	legere	legimini	audire	audimini
etur	entur	catur	cantur	atur	antur	iatur	iantur
amâtor	amaminor	monetor	moneminor	legitor	legiminor	auditor	audiminor
âtor	antor	etor	entor	itor	untor	itor	untor

SUB.

SUBJUNCTIVUS.

	I.		II.		III.		IV.	
<i>Præsent.</i>	<i>amem</i>	<i>amemus</i>	<i>moncam</i>	<i>moncamus</i>	<i>legam</i>	<i>legamus</i>	<i>audiam</i>	<i>audiamus</i>
	es	etis	cas	catis	as	atis	ias	iatis
	et	ent	eat	eat	at	ant	iat	iant
<i>Imper-</i>	<i>amârem</i>	<i>amarem</i>	<i>monêrem</i>	<i>monerem</i>	<i>legerem</i>	<i>legeremus</i>	<i>audîrem</i>	<i>audîremus</i>
<i>fectum</i>	âres	aretis	êres	eretis	eres	eretis	îres	iretis
	âret	arent	êret	erent	eres	erent	îret	irent
<i>Perfe-</i>	<i>amaverim</i>	<i>amaverimus</i>	<i>monuerim</i>	<i>monuerimus</i>	<i>legerim</i>	<i>legerimus</i>	<i>audiverim</i>	<i>audiverimus</i>
<i>ctum</i>	averis	averitis	ueris	ueritis	eris	eritis	iveris	iveritis
	averit	averint	uerit	ueriat	erit	eriat	iverit	iverint
<i>Plus-</i>	<i>amavissem</i>	<i>amavissemus</i>	<i>monuissem</i>	<i>monuissemus</i>	<i>legissem</i>	<i>legissemus</i>	<i>audivissem</i>	<i>audivissemus</i>
<i>quam</i>	avisles	avisleris	uilles	uileris	isses	issetis	ivilles	ivilleris
<i>perf.</i>	avisset	avisserent	uisset	uissent	isset	issent	ivisset	ivissent
<i>Futu-</i>	<i>amavero</i>	<i>amaverimus</i>	<i>monuero</i>	<i>monuerimus</i>	<i>legero</i>	<i>legerimus</i>	<i>audivero</i>	<i>audiverimus</i>
<i>rum</i>	averis	averitis	ueris	ueritis	eris	eritis	iveris	iveritis
	averit	averint	uerit	ueriat	erit	erint	iverit	iverint
<i>Futu-</i>	<i>amaturus sim, &c.</i>		<i>moniturus sim, &c.</i>		<i>lecturus sim, &c.</i>		<i>auditurus sim, &c.</i>	
<i>vam</i>	<i>amaturus essem, &c.</i>		<i>moniturus essem, &c.</i>		<i>lecturus essem, &c.</i>		<i>auditurus essem, &c.</i>	
<i>Comp.</i>	<i>amaturus fuerim, &c.</i>		<i>moniturus fuerim, &c.</i>		<i>lecturus fuerim, &c.</i>		<i>auditurus fuerim, &c.</i>	
	<i>amaturus fuisset, &c.</i>		<i>moniturus fuisset, &c.</i>		<i>lecturus fuisset, &c.</i>		<i>auditurus fuisset, &c.</i>	

INFINITIVUS.

<i>Præf.</i>	<i>amare</i>	<i>monere</i>	<i>legere</i>	<i>audire</i>
<i>Perfæct.</i>	<i>amavisse</i>	<i>monuisse</i>	<i>legisse</i>	<i>audivisse</i>
<i>Futur.</i>	<i>amaturum esse (fuisse)</i>	<i>moniturum esse (fuisse)</i>	<i>lecturum esse (fuisse)</i>	<i>auditurum esse (fuisse)</i>
<i>SUPPL.</i>				
<i>NA.</i>	1. amatum. 2. amatu	2. monitum 2. monitu	1. lectum 2. lectu.	Lauditum. 2. auditu.

Participia.

<i>Præfens.</i>	<i>amans</i>	<i>monens</i>	<i>legens</i>	<i>audiens</i>
<i>Futur.</i>	<i>amaturus</i>	<i>moniturus</i>	<i>lecturus</i>	<i>auditurus</i>

SUBJUNCTIVUS.

1.		2.		3.		4.	
<i>amemur</i>	<i>emini entur</i>	<i>moneamur</i>	<i>eamini eantur</i>	<i>legamur</i>	<i>amini antur</i>	<i>audiamur</i>	<i>iamini iantur</i>
<i>amaremur</i>	<i>aremini arentur</i>	<i>moneremur</i>	<i>eremini erentur</i>	<i>legeremur</i>	<i>eremini erentur</i>	<i>audieremur</i>	<i>ieremini irentur</i>
<i>amemur</i>	<i>emini entur</i>	<i>moniamur</i>	<i>eamini eantur</i>	<i>legamur</i>	<i>amini antur</i>	<i>audiamur</i>	<i>iamini iantur</i>
<i>amaremur</i>	<i>aremini arentur</i>	<i>moneremur</i>	<i>eremini erentur</i>	<i>legeremur</i>	<i>eremini erentur</i>	<i>audieremur</i>	<i>ieremini irentur</i>
<i>amemur</i>	<i>emini entur</i>	<i>moniamur</i>	<i>eamini eantur</i>	<i>legamur</i>	<i>amini antur</i>	<i>audiamur</i>	<i>iamini iantur</i>
<i>amaremur</i>	<i>aremini arentur</i>	<i>moneremur</i>	<i>eremini erentur</i>	<i>legeremur</i>	<i>eremini erentur</i>	<i>audieremur</i>	<i>ieremini irentur</i>
<i>amemur</i>	<i>emini entur</i>	<i>moniamur</i>	<i>eamini eantur</i>	<i>legamur</i>	<i>amini antur</i>	<i>audiamur</i>	<i>iamini iantur</i>
<i>amaremur</i>	<i>aremini arentur</i>	<i>moneremur</i>	<i>eremini erentur</i>	<i>legeremur</i>	<i>eremini erentur</i>	<i>audieremur</i>	<i>ieremini irentur</i>
<i>amatus fuerim, &c.</i>	<i>amatus fuissim, &c.</i>	<i>monitus fuerim, &c.</i>	<i>monitus fuissim, &c.</i>	<i>lectus fuerim, &c.</i>	<i>lectus fuissim, &c.</i>	<i>auditus fuerim, &c.</i>	<i>auditus fuissim, &c.</i>

INFINITIVUS.

Præf. <i>amari</i>	<i>moneri</i>	<i>legi</i>	<i>audiri</i>
Perf. <i>amatum esse (fuisse)</i>	<i>monitum esse (fuisse)</i>	<i>lectum esse (fuisse)</i>	<i>auditum esse (fuisse)</i>
Fut. <i>amatum iri</i>	<i>monitum iri</i>	<i>lectum iri</i>	<i>auditum iri.</i>

Participia.

Præf. <i>amatus</i>	<i>monitus</i>	<i>lectus</i>	<i>auditus</i>
Fut. <i>amandus</i>	<i>monendus</i>	<i>legendus</i>	<i>audiendus</i>

INDI-

INDICATIVUS.

	SVM sumus; es estis estis sunt	POSSVM possumus potes potestis potest possunt	VOLO volumus vis vultis vult volunt	NOLO nolimus non vis non vultis non vult nolunt	MAEO malimus mavis marvult marvult malunt
Præfens	eram eratis erant	poteram poteratis poterat	volebam volebatis volebat	nolebam nolebatis nolebat	malebam malebatis malebat
Imperf.	EVI fuimus fuistis fuerunt	POTVI potuimus potuistis potuerunt	VOLVI voluimus voluistis voluerunt	NOLVI nolimus noluistis noluerunt	MALVI malimus maluistis maluerunt
Perfctū	fueram fueratis fuerant	potueram potueratis potuerant	volueram volueratis voluerant	nolueram nolueratis noluerant	malueram malueratis maluerant
Linq-ia	ero eris erit	potero poteris poterit	volam voles vulet	nolam noles nolet	malam malos malet
Futurū	erimus eritis erunt	poterimus poteritis poterint	volemus voletis volet	nolimus nolitis nolint	malimus maletis malet
Futura	futurus sum &c.				
Compo-	futurus eram &c.	*	*	*	*
sita.	futurus fui fuerā &c.				

IMPERATIVUS.

Præfens	es (sis) este sit	*	*	noli nolite	nolite nolint	*
Futurū	esto esto	*	*	nolito nolito	nolite nolite	

INDI.

INDICATIVUS.

EO <i>imms</i> <i>ia icis</i> <i>ie eune</i>	FIO <i>fmus</i> <i>fi: fis</i> <i>fit fiunt</i>	AIO <i>aimus</i> <i>ai: ais</i> <i>ait ajunt</i>	INQVIO <i>inquimus</i> <i>(vel inquā) inquit</i> <i>inqui ingit inquit</i>	FERO <i>ferimus</i> <i>fers feris</i> <i>fert ferunt</i>	FEROR <i>ferimur</i> <i>feris ferimini</i> <i>fertur feruntur</i>
ibam <i>ibamus</i> <i>ibas iobatis</i> <i>ibat ibant</i>	iebam <i>iebamur</i> <i>iebas iebatis</i> <i>iebat iebant</i>	aje <i>ajebam</i> <i>ajebas ajebatis</i> <i>ajebat ajebant</i>	inquiebam <i>inquiebamur</i> <i>inquiebas inquiebatis</i> <i>inquiebat inquiebant</i>	ieiebam <i>ieiebamus</i> <i>ieiebas ieiebatis</i> <i>ieiebat ieiebant</i>	ieiebamur <i>ieiebamur</i> <i>ieiebaris ieiebamini</i> <i>ieiebatur ieiebantur</i>
IVI <i>ivimus</i> <i>ivisi ivistis</i> <i>ivit iverunt</i>	IVII <i>ivimus</i> <i>ivisti ivistis</i> <i>ivit iverunt</i>	IVII <i>ivimus</i> <i>ivisti ivistis</i> <i>ivit iverunt</i>	IVII <i>ivimus</i> <i>ivisti ivistis</i> <i>ivit iverunt</i>	IVII <i>ivimus</i> <i>ivisti ivistis</i> <i>ivit iverunt</i>	IVII <i>ivimus</i> <i>ivisti ivistis</i> <i>ivit iverunt</i>
ivira <i>iviramus</i> <i>ivira iviratis</i> <i>ivirat ivirant</i>	ivirabam <i>ivirabamur</i> <i>ivirabas ivirabatis</i> <i>ivirabat ivirabant</i>	ivirajebam <i>ivirajebamur</i> <i>ivirajebas ivirajebatis</i> <i>ivirajebat ivirajebant</i>	ivirajebam <i>ivirajebamur</i> <i>ivirajebas ivirajebatis</i> <i>ivirajebat ivirajebant</i>	ivirajebam <i>ivirajebamur</i> <i>ivirajebas ivirajebatis</i> <i>ivirajebat ivirajebant</i>	ivirajebamur <i>ivirajebamur</i> <i>ivirajebaris ivirajebamini</i> <i>ivirajebatur ivirajebantur</i>
ibo <i>ibimus</i> <i>ibis ibitis</i> <i>ibit ibunt</i>	ibiam <i>ibiamus</i> <i>ibies ibitis</i> <i>ibit ibunt</i>	ibiam <i>ibiamus</i> <i>ibies ibitis</i> <i>ibit ibunt</i>	ibiam <i>ibiamus</i> <i>ibies ibitis</i> <i>ibit ibunt</i>	ibiam <i>ibiamus</i> <i>ibies ibitis</i> <i>ibit ibunt</i>	ibiamur <i>ibiamur</i> <i>ibiebaris ibiebamini</i> <i>ibiebatur ibiebantur</i>
iturus sum &c. iturus erā &c. iturus fui, fue- ram, &c.				iturus sum, &c. iturus eram, &c. iturus fui, fue- ram, &c.	latus fui, &c. latus fueram, &c. latus ero, &c.

IMPERATIVUS.

i <i>ite</i> <i>eat eant</i>	* <i>fiat fiant</i>	ai <i>aite</i> <i>ajate ajant</i>	inque <i>inquat</i>	fer <i>ferat</i> <i>ferat ferant</i>	ferre <i>ferimini</i> <i>feratur ferantur</i>
ico <i>itote</i> <i>ieo eunto</i>		aito <i>aitote</i> <i>aito ajunto</i>	inquito <i>inquito</i> <i>inquito inquitunt</i>	fero <i>ferote</i> <i>fero ferunto</i>	feror <i>ferimini</i> <i>ferior feruntor</i>

SUBJUNCTIVUS.

<i>Præsens</i>	<i>sim</i> <i>sis</i> <i>sit</i>	<i>simus</i> <i>seris</i> <i>sint</i>	<i>possim</i> <i>possis</i> <i>possit</i>	<i>possimus</i> <i>possitis</i> <i>possint</i>	<i>velim</i> <i>velis</i> <i>velit</i>	<i>velimus</i> <i>velitis</i> <i>velint</i>	<i>nolim</i> <i>nolis</i> <i>nolit</i>	<i>nolimus</i> <i>nolitis</i> <i>nolint</i>	<i>malim</i> <i>malis</i> <i>malit</i>	<i>malimus</i> <i>malitis</i> <i>malint</i>
<i>Imperf.</i>	<i>essens</i> <i>esses</i> <i>esset</i>	<i>essemus</i> <i>essetis</i> <i>essent</i>	<i>possens</i> <i>posses</i> <i>possent</i>	<i>possimus</i> <i>possitis</i> <i>possint</i>	<i>vellem</i> <i>velles</i> <i>vellet</i>	<i>vellemus</i> <i>velletis</i> <i>vellet</i>	<i>nollem</i> <i>nolles</i> <i>nollet</i>	<i>nollemus</i> <i>nolletis</i> <i>nollet</i>	<i>malle</i> <i>malles</i> <i>mallet</i>	<i>malle</i> <i>malles</i> <i>mallet</i>
<i>Perfectū</i>	<i>fuissim</i> <i>fuissis</i> <i>fuissent</i>	<i>fuissimus</i> <i>fuissetis</i> <i>fuissent</i>	<i>potuissim</i> <i>potuissis</i> <i>potuissent</i>	<i>potuissimus</i> <i>potuissetis</i> <i>potuissent</i>	<i>voluissim</i> <i>voluissis</i> <i>voluissent</i>	<i>voluissimus</i> <i>voluissetis</i> <i>voluissent</i>	<i>noluissim</i> <i>noluissis</i> <i>noluissent</i>	<i>noluissimus</i> <i>noluissetis</i> <i>noluissent</i>	<i>maluissim</i> <i>maluissis</i> <i>maluissent</i>	<i>maluissimus</i> <i>maluissetis</i> <i>maluissent</i>
<i>Ita, quæ perfectū.</i>	<i>fuissim</i> <i>fuisses</i> <i>fuisset</i>	<i>fuissimus</i> <i>fuissetis</i> <i>fuissent</i>	<i>potuissim</i> <i>potuisses</i> <i>potuisset</i>	<i>potuissimus</i> <i>potuissetis</i> <i>potuissent</i>	<i>voluissim</i> <i>voluisses</i> <i>voluisset</i>	<i>voluissimus</i> <i>voluissetis</i> <i>voluissent</i>	<i>noluissim</i> <i>noluisses</i> <i>noluisset</i>	<i>noluissimus</i> <i>noluissetis</i> <i>noluissent</i>	<i>maluissim</i> <i>maluisses</i> <i>maluisset</i>	<i>maluissimus</i> <i>maluissetis</i> <i>maluissent</i>
<i>Futurū</i>	<i>fuero</i> <i>fuero</i> <i>fuero</i>	<i>fuero</i> <i>fuero</i> <i>fuero</i>	<i>potuero</i> <i>potuero</i> <i>potuero</i>	<i>potuerimus</i> <i>potueritis</i> <i>potuerint</i>	<i>voluero</i> <i>voluero</i> <i>voluero</i>	<i>voluerimus</i> <i>volueritis</i> <i>voluerint</i>	<i>noluo</i> <i>noluo</i> <i>noluo</i>	<i>noluerimus</i> <i>nolueritis</i> <i>noluerint</i>	<i>maluo</i> <i>maluo</i> <i>maluo</i>	<i>maluerimus</i> <i>malueritis</i> <i>maluerint</i>
<i>Futura Composita.</i>	<i>futurus sim, &c.</i> <i>futurus essim, &c.</i> <i>futurus fuissim, &c.</i> <i>futurus fuissim, &c.</i>		*		*		*		*	

INFINITIVUS.

<i>Præsens</i>	<i>esse</i>	<i>posse</i>	<i>velle</i>	<i>nolle</i>	<i>malle</i>
<i>Perfectū</i>	<i>fuisse</i>	<i>potuisse</i>	<i>voluisse</i>	<i>noluisse</i>	<i>maluisse</i>
<i>Futurū</i>	<i>futurum esse</i>	*	*	*	*
	<i>futurum fuisse</i>	*	*	*	*
<i>Participium.</i>	*	*	<i>volens</i>	<i>nolens</i>	<i>malens</i>

SUB-

SUBJUNCTIVUS.

eam	eamus	fiat	fiamus	ajam	ajamus	inquiam	inquiamus	feram	feramus	ferar	feramur
eas	eat	fiat	fiatis	ajatis	ajatis	inquias	inquias	feras	feratis	feraris	feramini
eat	eat	fiat	fiant	ajant	ajant	inquiant	inquiant	ferat	ferant	feratur	ferantur
iretis	iretis	fierem	fieremus	*	*			ferrem	ferremus	ferer	feremur
ires	iretis	fieres	fieretis					ferres	ferretis	fereris	feremini
iret	irent	fiaret	fierent					ferret	ferrent	ferretur	ferentur
iverim	iverimus	factus	factus	*	*			tulerim	tulerimus		
iveris	iveritis	factus	factus					tuleris	tuleritis		
iverit	iverint	factus	factus					tulerit	tulerint		
ivissem	ivissemus	essim	essimus	*	*			tulissem	tulissemus		
ivissas	ivissetis	esset	essetis					tulisses	tulissetis		
ivisset	ivissent	esset	essent					tulisset	tulissent		
ivero	iverimus	fuero	fuerim	*	*			tulero	tulerimus		
iveris	iveritis	fuero	fueritis					tuleris	tuleritis		
iverit	iverint	fuero	fuerint					tulerit	tulerint		
iturus sim &c.		factus fuerim &c.		*	*			laturus sim &c.		atus fuerim &c.	
iturus essem &c.		factus fuisset &c.						laturus essem &c.		atus fuisset &c.	
iturus fuerim &c.								laturus fuerim &c.			
iturus fuisset &c.								laturus fuisset &c.			

INFINITIVUS.

ire	factum esse (fuisse)	*	*	ferre	ferri
ivisse	factum iri	*	*	tulisse	laturum esse (fuisse)
iturum esse		*	*	laturum esse	laturum iri
iturum fuisse		*	*	laturum fuisse	
iens	factus, a, um.	ajens	inquiens	ferens	latus, a, um.

Indicativus.

	MEMINI meminimus	ODI odimus	*	NOVI novimus
<i>Præsens</i>	meministi meministis meministi meministis	odisti odistis odisti odierunt		novisti novistis novit novierunt
<i>Imper- fectum</i>	memineram meminieramus memineras meminieratis meminerat meminierant	oderam oderamus oderas oderatis oderat oderant	*	noveram noveramus noveras noveratis noverat noverant
<i>Perfectum</i>	*	opus sum &c. es &c. est &c.	caepi caepimus caepisti caepistis caepit caeperunt	*
<i>Plus- quam- perfectum</i>	*	operam eras erat	caeperam caeperamus caeperas caeperatis caeperat caeperant	*

Imperativus.

<i>Futu- rum</i>	memento memento	memento	*	*	*
----------------------	-----------------	---------	---	---	---

Subjunctivus.

<i>Præsens</i>	meminerim meminierimus memineris meminieritis meminerit meminierint	oderim oderimus oderis oderitis oderit oderint		noverim noverimus noveris noveritis noverit noverint
<i>Imper- fectum</i>	meminissim meminissimus meminisses meminissetis meminisset meminissent	odissem odissemus odisses odissetis odisset odissent		novissem novissemus novisses novissetis novisset novissent
<i>Perfe- ctum</i>	*	*	caeperim caeperimus caeperis caeperitis caeperit caeperint	*
<i>Plus- quam- perfectum</i>	*	*	caepissem caepissemus caepisses caepissetis caepisset caepissent	*
<i>Futur. INFIN. PART.</i>	meminero &c. meminisse *	odero &c. opus fuero &c. odisse opurum esse (fuisse) opus, a, um. opurus, a, um	caepero &c. caepisse caepurum esse (fuisse) caepurus, a, um. caepurus, a, um	novera novisse *

F I N I S.

FORMULÆ
FLEXIONUM
in NOMINIBUS
PEREGRINIS.

J. AS,

*

I.

	AS, æ		ES, æ		IA & RA, æ		E, es.
N.	<i>Aneas</i>	<i>Aneæ</i>	<i>Anchises</i>	<i>Anchisæ</i>	<i>Iphigenia</i>	<i>Epitome</i>	<i>epitoma</i>
G.	<i>Aneæ</i>	<i>Aneatum</i>	<i>Anchisæ</i>	<i>Anchisarum</i>	<i>Iphigeniæ</i>	<i>epitomes</i>	<i>epitomarum</i>
D.	<i>Aneæ</i>	<i>Aneis</i>	<i>Anchisæ</i>	<i>Anchisis.</i>	<i>Iphigeniæ</i>	<i>epitome</i>	<i>epitomis</i>
A.	<i>Aneam & Anean</i>	<i>Aneas</i>	<i>Anchisen</i>	<i>Anchisæ</i>	<i>Iphigeniam & an</i>	<i>epitomen</i>	<i>epitomas</i>
V.	<i>Aneæ</i>	<i>Aneæ</i>	<i>Anchisæ</i>	<i>Anchisæ</i>	<i>Iphigenia</i>	<i>epitome</i>	<i>epitomæ</i>
A.	<i>Aneæ</i>	<i>Aneis</i>	<i>Anchisæ</i>	<i>Anchisis</i>	<i>Iphigeniâ</i>	<i>epitome</i>	<i>epitomis</i>

III.

Masculina, Fœminina,

	is, i, em, e	is, i, em & a.		is & os. i em & a		is, im & in
N.	<i>Daniel</i> <i>planè ut</i>	<i>heros</i>	<i>heroës</i>	<i>lampas</i>	<i>lampades</i>	<i>Phalaris</i>
G.	<i>Danielis</i> <i>Latina.</i>	<i>herois</i>	<i>heroum</i>	<i>lampadis & ados</i>	<i>lampadum</i>	<i>Phalaridis</i>
D.	<i>Danteli</i>	<i>heroi</i>	<i>heroibus</i>	<i>lampadi</i>	<i>lampadibus</i>	<i>Phalaridi</i>
A.	<i>Danielem</i>	<i>heroëm & heroa</i>	<i>heroës</i>	<i>lampadem & adæ</i>	<i>lampades & as</i>	<i>Phalarim &</i>
V.	<i>Daniel</i>	<i>heros</i>	<i>heroës</i>	<i>lampas</i>	<i>lampades</i>	<i>Phalaris (in</i>
A.	<i>Daniele</i>	<i>heroe</i>	<i>heroibus</i>	<i>lampade</i>	<i>lampadibus</i>	<i>Phalaride</i>

Neutra.

A, vel AS, vel AR,

ätis, i

N.	<i>Poëma</i>	<i>erysipelas</i>	<i>epar</i>	Plur. {	<i>Poëmata</i>	<i>erysipelata</i>
G.	<i>poëmatis</i>	<i>erysipelatis</i>	<i>epatis</i>		<i>poëmatum</i>	<i>erysipelatum</i>
D.	<i>poëmati</i>	<i>erysipelati</i>	<i>epati</i>		<i>poëmatibus & atis</i>	<i>erysipelatis & tis</i>
A.	<i>poëma</i>	<i>erysipelas</i>	<i>epar</i>		<i>poëmata</i>	<i>erysipelata</i>
V.	<i>poëma</i>	<i>erysipelas</i>	<i>epar</i>		<i>poëmata</i>	<i>erysipelata</i>
A.	<i>poëmate</i>	<i>erysipelate</i>	<i>epate</i>		<i>poëmatibus & atis</i>	<i>erysipelatis & tis, &c.</i>

II. OS,

II.

OS, i	EUS, ei.	ON, i
Isthmos isthmi	Orpheus	Enchiridion enchiridia
isthmi isthmarum	Orphei	enchiridii enchiridiorum
isthmo isthmis	Orpheo & orphei	enchiridio enchiridiis
isthmon isthmos	Orphea & orpheon & orpheum	enchiridion enchiridia
isthme isthmi	Orpheu	enchiridion enchiridia
isthmo isthmis	Orpheo	enchiridio enchiridiis
	Orphei	
	Orpheorum	
	Orpheis	
	Orpheas & os	
	Orphei	
	Orpheis	

IV.

Communia.

is & eos, i, im & in.	is, i em & etem.	O, us
hæresis hæreses	Chremes	Echo
hæresis & eos hæresium & eon	chremis & chremētis	echūs
hæresi hæresibus	chremi & chremēti	echo
hæresim & in hæreses	chremem & chremētem, & etra	echo
hæresis hæreses	chremes & chreme	echo
hæresi hæresibus	chreme & chremēte	echo

Neutra.

I ios & is, i	Y, yos, i.	OS us
sinapi	moly	melos mele
sinapios & sinapis	molyos	melūs melon
sinapi	molyi	melo melēsi
sinapi	moly	melos mele
sinapi	moly	melos mele
sinapi	moly	melo melēsi

* 2

NOMI-

NOMINUM
PEREGRINORUM
GENUS & CASUS.

Primæ Declinationis.

In A, Fœminina sunt, à Græcis in α vel η.

In A, Masculina sunt, à Græcis in αs vel υs: velut sunt omnia in TA.

[Excipe Fœminina; charta, catapulta, catarracta, catacta, ballista, margarita.]

In AS, & ES, Masculina sunt.

In E, Fœminina sunt.

[NOTA. Multa in ES terminata, pertinent promiscuè ad Primam & Tertiam Declinationem, ut:

Orestes Oresta Oresta Orestem Oreste Oreste.

Et: Orestes Orestis Oresti Orestem Orestes Oreste.

[Frequentiùs tamen in Prima usurpantur.]

Secundæ Declinationis.

In ER, Masculina sunt.

Excipe, Fœminina, perimeter, diameter.

In EUS, Masculina sunt.

In OS vel US, Masculina sunt.

Excipe FœMININA: 1. Regionum & Insularum nomina.

2. Genimarum hæc nomina: amethystus, crystallus, chrysolithus, hyacinthus, sapphirus.

3. Hæc; arctus, abyssus, antidotus, asphaltus, biblus, byssus, crocus, costus, diametros, diphongus, eremus, exodus, methodus, periodus, synodus, hyssopus, nardus, papyrus, pissasphaltus, perimetros.

COMMUNIA; atomus, balanus, cestus, cytisus, libanus, narcissus, phaselus.

In ON vel UM, Neutra sunt.

Tertia

Tertia Declinationis.

MASCULINA sunt,

In O; Genitivo ōnis.

[Sed Gentilia (præter Burgundio, Væcto) habent ōnis. Apollo-ŷnis.]

Excipe Fœminina, echo, halo.

In AL, EL; Genitivo àlis, èlis.

[Excipe Fœminina, qua è Regulis Generalibus cognoscuntur.]

In AN, EN, IN, YN, Genitivo ànis, ènis, Inis, ŷnis.

[Sed hymen, ènis.] Excipe Fœminina; Trazen, Siren.

In ON; Genitivo ōnis.

[Sed ōnis, à Græcis ων, ων⊕; agon, Briton, Helicon, Solon, Salomon, Triton, Ucalegon, Væcton.

At ontis, à Græcis ων, ων⊕ vel ων⊕⊕; Acheron, Chamaleon, Charon, Horizon, Laomedon, Phaëthon, Phlegethon, Xenophon. (Orion-ōnis. & ōnis.)]

Excipe Fœminina. 1. Nomina Mulierum, Regionum, Urbium. [è quibus ōnis formant, Babylon, Sidon, Sicyon.]

2. alcyon, aëdon, icon, findon.

In ER, OR, YR; Genitivo, èris, ðris, ŷris.

[Sed aër, ather, - èris.]

[Omnia in ER à Græcis in θηρ aut ρηρ, sunt tertia Declinationis. [ut, character, crater, elyfter, prefter, stater, &c.] Cetera in ER, sunt secunda.

In AS, à Græcis ας, ας⊕; Genitivo antis.

ut: elephas, adamas, gigas, Pallas, (vir.)

[Sed Abbas, àtis. Arcas, àdis. Atrebas, àtis.]

In ES, Genitivo ètis.

Excipe 1. Neutra, cacoëthes, hippómanes, nepenthes, pánaces, qua Genitivo es in is, mutant.

2. Fœmininum Agnes.

[Utroq. modo Genitivum formant, in is & ètis, Chremes, Laches, Thales.]

In OS, à Græcis ως; Genitivo ōis.

[Genitivum in ōtis, Accusativum in ōn vel ōtem vel ōtrā, formant hæc; agoceros, monoceros, rhinoceros. Et possunt etiam in secunda Declinatione flecti; agoceri, agocero, &c. Est & Fœmininum in os, Eos, quod potius ad 4. Declinationem referri debet.

* 3

In US;

In US; Genitivo ūntis.

[Sed ōdis, composita à πρ̄ς: Tripus, &c.]

Excipe Fœminina, coronopus, lagopus - ōdis.

[Duo composita à πρ̄ς, tam ad Secundam, quam ad Tertiam Declinationem pertinent.]

In BS, PS, Genitivo bis, pis.

Arabs - ābis. Ethiops, Cecrops - ōpis.

agilops, conops, cyclops, cercops, myops - ōpis.

chalybs - ŷbis. cinyps - ŷphis. gryps - ŷphis.

In AX; Genitivo ācis.

[Sed thorax, Phaax, Syphax - ācis. harpax - āgis.

Astyanax, Bibrax, Hipponax, hylax - ācis.]

Excipe Fœminina; climax, smilax.

In IX; Genitivo īcis.

[Sed phœnix, spadix - īcis. Biturix - īgis. hysthrix - hystrichis.]

Excipe Fœminina: hystrix, hysthrix, scandix. [Et mastix - īgis.]

In OX; Genitivo, box, ōcis. Cappadox, ōcis. Allobrox, ōgis.

In YX; Genitivo,

ŷcis; calyx, eryx. [Fœminin. sandyx.]

ŷcis, ceryx.

ŷgis; dioryx, japyx, Phryx. [Fœmin. styx.]

ŷgis, cocyx.

ŷchis; onyx, sardonyx.

In NX; Genitivo ngis [mutato x in gis.]

Excipe Fœminina; meninx, phalanx, sphinx.

[Et lynx, Genitivo lynci.]

F O E M I N I N A sunt,

In AS, à Græcis ac, ad & Genitivo ādis vel ādos.

[ut, chiliar, decas, dorcas, ilias, myrias, lampas, irias, tessaradecas, &c.]

In IS; Genitivo { is veleos (à Græcis is, eos.)

īdis, (à Græcis is, id &.) cenchris (avis) iris, paropsis, pyxis, pyramis.]

Excipe Masculina, 1. Nomina virorum aa Fluviorum.

2. cenchris (serpens) prytanis, pyrois.

[E quibus Genitivum īdis formant; Adonis, Busiris, Phalaris, Paris.

Sed entis, Simois, pyrois.]

In YS; Genitivo ŷos.

[Sed chlamys, pelamys - ŷdis & ŷdos.]

NEUTRA sunt,

In MA, à Græcis in $\mu\alpha$, Genitivo $\alpha\tau\iota\varsigma$.

[Sic & Pascha à recentioribus declinatur.]

In I, & Y; Genitivo $\iota\omicron\varsigma$, $\upsilon\omicron\varsigma$.

In IR; Genitivo $\iota\rho\iota\varsigma$.

In AS, à Græcis $\alpha\varsigma$, $\alpha\iota\theta$; Genitivo $\alpha\tau\iota\varsigma$.

[ut: artocreas, erysipelas, pancreas, &c.]

In AR, Genitivo $\alpha\rho\iota\varsigma$, nectar. $\alpha\tau\iota\varsigma$, hepar.

CASUS cæteri in 3. Declinatione.

Dativus desinit in I.

Accusativus desinit in EM & A.

Excipe, 1. In EM tantum desinit; ab AL, EL.

2. In IM & IN, desinit ab IS, Genitivo is vel eos.

3. In EM, IM & IN desinit; ab IS $\iota\delta\iota\varsigma$, à Græcis gravitonis
(ut: Adonis, Busiris, Phalaris, Paris, &c.)

4. In YM & YN desinit; ab YS, yos.

Ablativus desinit in E.

Excipe, in I desinit, ab Accusativo IM vel IN.

in Y desinit, ab Accusativo YM vel YN.

CASUS PLURALES.

Nominativus desinit in ES. (Neutorum in A.)

Genitivus in UM.

Excipe, in eon, & ium, promiscue desinit; ab IS, Genitivo is vel eos.

Dativus & Ablativus in IBUS.

Neutra in MA duplici modo desinunt; in is & ibus.

Accusativus in ES & AS. (Neutorum in A.)

Excipem ES tantum; ab Accusativo singulari in EM tantum; aut in IM & IN.

Vocativus utrobique similis est Nominativo.

Excipe: Terminata in AS Masculina Propria: & in IS gravitona: Et in YS, yos: Et in

IS, entis: Et composita à $\pi\epsilon\varsigma$: quadam; sapius abjiciunt S in Vocativo singulari.

[ut: Pallas, Calchas, Mæris, Iris, Paris, Daphnis, Tethys, Simois, Melampus, &c.]

Quarta

*Quarta Declinationis.**In O, Fæminina sunt, à Græcis in ω.**In OS, Neutra sunt, à Græcis in ος, ος.**Neutra hic sola habent Pluralem numerum, ut è Formulis declinationum patet.*

F I N I S.

D. CHRISTOPHORI
HELVICI
GRAMMATICA
GRÆCA.

Cum Privilegio Casar eo.

G I E S S Æ,
Typis & Impensis Casparis Chemlini.

ANNO M. DC XIX.

NOMEN

In Nominibus sunt duo Accidentia

Genus & Casus.

GENUS

Agnoscutur ex terminatione in quavis Declinatione.

CASUS

Sunt quinque in utroque Numero:

1. Nominativus	} Ex his vocantur duo Recti, Nominativus & Vocativus, Caeteri vocantur Obliqui.
2. Genitivus	
3. Dativus	
4. Accusativus	
5. Vocativus	

De Casibus in genere

REGULÆ:

1. Neutra ubique habent tres similes Casus, Nominativum, Accusativum & Vocativum.
2. Iique in plurali terminantur in α .

[Et per contractionem in η in 4. Declinatione.]

P. secundum opinionem quorundam & consuetudinem quorundam obliqua quae sequuntur in plurali quibusdam casibus fieri solent.

DECLINATIO.

Declinationes sunt quinque:

I. PRIMA est, quae Genitivum Singularem terminat in η , Dativum in η .

[In Masculinis vero Genitivum in η . In Femininis, Nominativum in α purum, $\epsilon\alpha$, $\delta\alpha$ vel $\theta\alpha$ terminantibus, Genitivum in α , Dativum in α .]

¶ Nominativus habet terminationes 4. α , η , $\alpha\sigma$, $\eta\sigma$.

II. SECUNDA est, quae Genitivum Singularem terminat in ν , Dativum in ν .

¶ Nominativus habet terminationes 2. $\omicron\sigma$, $\omicron\eta$.

[Est & huius declinationis terminatio in $\omicron\upsilon$ ex \omicron puro contracta.]

III. TERTIA est, quae Genitivum Singularem terminat in \omicron , Dativum in ι .

¶ Nominativus habet terminationes 8. α , ι , η , ν , ρ , σ , ϵ , ψ .

IV. QUARTA est, quae Genitivum Singularem terminat in ρ , Dativum in ϵ .

¶ Nominativus habet terminationes 5. $\eta\sigma$, $\epsilon\sigma$, $\omicron\sigma$, $\eta\sigma$, ν .

V. QUINTA est, quae Genitivum Singularem terminat in $\epsilon\omega$, Dativum in ϵ .

¶ Nominativus habet terminationes 2. $\epsilon\omega$, ϵ .

g. m. ETC & IS. g. d.

SUB-

Grammatica
Tertia Declinationis.

M A S C U L I N A sunt,

In AN;
In HN;

Genitivo ανος

Genitivo ηνος

[Excipe ἄνθρωπος, ἀνχλή, ἀδής, ἀζήν, εἶρη, λήμη, πυθμήν, ἄρατος, πύμας, ὕμη. Sed ἄρη, ἀρός.]

In TN;
In ΩN;

Genitivo υνος.

Genitivo ωνος.

Excipe -ονος; ἀσμέμενον, ἀκρέμων, ἄζων, ἀρτέμων, βαρχίαν, δαίμων, κωνών, μακεδών, παίων, πέπων, πείων, τέκτων.

--αντος; ἄρων, ἀσκαπών, λίαν, θέρεπών. Sic propria in ωων, & Participiorum formam habentia.

κύνων, κύνος.

--ῶν; ξυνοφῶν, δημοφῶν, σολομῶν.

In Ξ;

Genitivo κος.

[Excipe, λάρυγξ, πύργξ, ὕσσειγξ, ὕσπληγξ, πέτιγξ. Et à verbis secundæ conjugationis orta, ut ἄπαρξ.]

ἄνυξ, σαρδόνυξ, διάρυξ, τοιχάρυξ, καλώειξ } κος

ἄναξ ----- κτος.

In HP;

Genitivo ηρος

[Excipe ἔρος, αἰθήρ, αἴηρ, αἴσηρ, φράτηρ, πῆηρ, δαῆρ.

πῆος ----- πῆτηρ

δαῆος ----- αἰήρ

Hæc

Ἡαυτὴ ἡ σελίς ἀποκρίσκει τὴν ἑξαιρέτην τοῦ ἑνός

Excipe in HN { Feminina, σερῖν, φρῖν, φρεῖος.
 Commune, χῆν.

Excipe in ΩΝ { Feminina, ἄλων, βοῶν, γλήχων, μήκων, μελεδῶν, τρήρων.
 Et nomina urbium.
 ἀκροχορδῶν, εἰκῶν, ἠϊῶν, ληθεδῶν, στωγῶν, σθηπεδῶν, στυδῶν, } ἄνος
 τηκεδῶν, τρυγῶν, χελιδῶν, χθῶν, χεῖων. Et omnia in ἡδῶν.

Excipe in Ξ { 1. Feminina: ἄνλαξ, ἄμυξ, βίμβηξ, θεῖδαξ, δῆξ, δίπλαξ, }
 κλίμαξ, κύλιξ, κρέξ, κλάμαξ, κάμαξ, λάρναξ, λάπαξ, μάσαξ, } κοφ
 πῆληξ, πῆλυξ, σπλάξ, πνύξ, χάρσαξ palus, σχίδαξ, σάνδυξ, }
 φῶιξ, χόδιτιξ. ἢ ἄλωσῆξ, εκθ.
 ἄντυξ, μῶσιξ, ὄρυξ, πτέρυξ, πομφόλυξ, τέτριξ, τεύξ, σμά- } γος
 διξ, σφίγιξ, σφειγιξ, τυξ, φάλαγιξ, φάραγιξ, λυγιξ, λυγκυξ. }
 πῆλυξ, θεῖξ --- χῆος.
 νύξ --- κῆος.
 2. Commune, λυγιξ, λυγκῶς

Excipe in HP { 1. Feminina: γαστήρ, δημήτηρ } τῆος.
 μήτηρ, θυγάτηρ
 κῆρ.
 2. Neutra, ἦρ, κῆρ.
 3. Commune, ἦρ --- ἔρος.

A 3 MASCULI

M A S C U L I N A sunt

In ΩΡ;

Genitivo ορος.

[Excipe ορος — ἰχθύος, φῶρος.

In ΕΙΡ, φθείρ.

Genitivo ηρος.

In ΥΡ, ψίθυρ.

Genitivo ὑρος.

In ΑΣ; quæ Genitivo αντος, faciunt.

αἰδάμας, ἀνδραῖος, ἐλέφας, γόγας, ἀπῶς, αἰάς, πελεκάς, ἱμάς.
Itē λαῖας, λαῖος, λαῖ, λαῖτ.

In ΟΥΣ;

Genitivo οός, οἰ, οῦν, οῦ.

[Excipe πούς, — οδός
ἰδούς — ὄντες
ex οείος, οἷος — οὔτιος.

In ΩΣ; γέλως, ἔρωος, ἰδρωός, Φωός, χρωός.

Genitivo ωίος.

Excipe δρωός }
θωός }
ἠρωός } ω
μίνωος }
πρωός }
κάλωος }

In ΗΣ

Genitivo ηίος.

αἰμης, ἑπιβλής, κέλης, λέβης, μάγνης, πάπης, σῆς, μύκης, πένης, ἔρπης, θῆς, κρηός.

[Percegrina sunt: Κλήμης, Οὐάλης — οἷος.

In Ψ;

Genitivo πος

[Excipe, βος — φάψ, λίψ, χάλυψ, λέρνιψ, παιδότηψ.
Αράψ, τίψ.
φος — κίνυψ, σκίρψ, γρύψ.

Haec

Hæc pagina continet exceptionem Generis.

Excipe in ΩΡ { 1. Fœminina; αἴωρ, ἀλέκτωρ.
2. Neutra; ἔλαωρ, εἰλδωρ
πέλωρ, τέκνωρ } αωρⓄ
σεῶρ } ατⓄ
ὑδωρ }

Excipe in ΕΙΡ { 1. Fœmin. χεῖρ.
2. Commune ἀντίχειρ.

Excipe in ΥΡ { 1. Commune; μάρτυρ.
2. Neutrum; πῦρ.

Excipe in ΟΥΣ { 1. Fœminina, Urbium nomina, ὀπῶς. ἰσχυῶς—οὔτⓄ.
2. Neutrum, οὔς, ἄτῶς.
3. Commune, βῶς.

Excipe in ΩΣ { Neutrum φῶς, lumen.
Fam. φῶς inusta macula, ἄδῶς: γάλας, ωⓄ.

Excipe Fœmininum ἐδῶς.

Excipe in Ψ { Fœminina, ^{καυτός} ὄψ, καλῶραψ, λάλαψ, γάψ.
Φλίψ, βῶς, κατήλιψ, φⓄ.

FORMI-

F O E M I N I N A sunt.

- In ΑΣ; Genitivo ἄδος. _____
- In ΟΤΗΣ & ΤΤΗΣ, in penultimâ acutum habentia, Genitivo ἡ/θ̄.
 ¶ Pauca pertineat ad 1. Declinationem, δισπότης, δημότης, πρεβύτης.
- In ΙΣ; Genitivo ἰδος. _____
 [Excipe μέρις --- ἰθ̄, ἰθα & υ.
 χείρις } ἰθ̄ & ἰθ̄, υ.
 θείρις }
 σφραγίς, κρηπίς --- ἰθ̄
 κείρις --- ἰος, pulvis ἰθ̄, lens lenidis.
- In ΥΣ; Masculina; Genitivo υος. υν. _____
 [Excipe πέλκυσ, πήχυσ --- εως.
 ἕπηλυσ, νέηλυσ, πηλαμύς --- ἰθ̄.
- In ΑΥΣ duo, γεαῦς, ναῦς Genitivo γεαῦς, νεαῦς
 In ΕΙΣ κλείς Genitivo κλειδός. δι, δα & υ. _____
- In ΑΙΣ; δαίς, δαιτός. _____
- In ΔΣ, ΝΣ, ΡΣ, ἄλς, αἰλός, ἔλμινς, θος; δάμαρς, τος, τίρυνς, θος, ψείεινς, θος. _____

N E U T R A sunt.

- In ΑΡ; ἔαρ, νέκταρ. Genitivo ἄρος. _____
 [Excipe ἄλεαρ, ἔπαρ, ἡμάρ } ἄτος.
 σῆαρ, φρέαρ, _____ }
 ἄναρ --- ἄνειροτος.
- In ΟΡ, ἄορ, ἦτορ. Genitivo ορος. _____
- In ΑΣ; Genitivo ἄτος & in ως contracte, ἄρος & ακ puro. Vide Formulas,
 ἄλας, σῆλας, τίρας, κέρως
 γέρως, γῆρας, πέρως, κρείας.
- In Ι & Υ Genitivo ἰος, υος. _____
 [Excipe μέλι, μέλιθ̄, σίτηπ, εως 5. Decl.
 ἄσν, εος πῆν.

Hæc

Hæc pagina continet exceptionem Generis.

Excipe in ΑΣ Commune, Φυγᾶς.

Excipe in ΙΣ { 1. Masculina, κίς, κίος, λίς, λιός, λίν.
λίς, λιτός. Πάρις, ἰδῶ, ἰδα, & ἰν.
2. Commune, ὄρεϊς -- ἰθῶ, ἰθα, & ἰν.

Excipe in ΓΣ { Feminina: ὄρεϊς, ἰθῶς, χέλις, ὄφρεϊς, ὄσφρεϊς & omnia in ἡδῶ.
Item, χλαμῶς, ὑδῶ.
κόρυς, κῶμυς -- ὑθῶ, ὑθα, & ἰν.

Excipe in ΕΙΣ { Masc. κίεις, κπειός.

Excipe in ΑΙΣ { Commune: παῖς παιδός.
Neutrum: σκῆϊς σκῆϊτός.

Excipe in ΑΣ { Masculina duo, ἄλις, ἄλι, ἄλιος, μάκαρις, ρῆ.
ΝΣ, ΡΣ

Excipe in ΑΡ { Masc. ψᾶς. Fem. δάμαρ, αετος
ἄαρ.

Grammatica
DE CASIBUS NONNULLIS
tertiæ Declinationis.

Genitivus definit in *ος*.

Dativus in *ι*.

Accusativus in *α*.

Excipe 1. Terminata in *ις, υς, αυς & ους*, purè flexa mutant *ς* in *ν*.

(*κίς, κόνις, κόνιν: χέλυς, χέλυν: ναύς, ναύν: βοῦς, βοῦν.*)

2. Gravitona in *ις, υς*, non purè flexa, utroque modo Accusativum faciunt.

(*πέ, ὄρις, ὄριθά & ὄριν: κόρυς, κόρυθά, & κόρυν.*)

Vocativus est similis Nominativo.

Excipe

1. Gravitona flexa per *ανι* & *ονι*, abjiciunt *τος* Genitivi.

2. Gravitona in *ως, & ων*, flexa per *ορ* & *ον*, abjiciunt *ος* Genitivi.

3. Terminata in *εις*, faciunt Vocativum per *ει* & *εν*. (*χαρῆι & χαρῆεν*)

4. Gravitona in *ης*, faciunt *ερ* (ut *μητῆρ, μητέρ.*)

[Sic etiam 4. acutitona *αἰηρ, αἰητήρ, δαηρ, σωτήρ, τετραετίσθεντι, αἰηρ, πάτερ, δαερ, σῶτερ.*]

5. Σ Nominativi abjiciunt terminata in

ις & υς gravitona (*χάρηι, χάρη: ὄρις, ὄριν: βότρυς, βότρυ.*)

υς Adjectiva acutitona (*ὄξυς, ὄξυ: ἡδυς, ἡδυ.*)

υς unisyllaba, (*μῦς, μῦ: δρυς, δρυ.*)

υς (ut *βοῦς, βοῦ*. Præter *πῦς, ὄδους* invariata.)

[Nota etiam hæc, *ἄρρη, ἄρρη: τέρην, τέρεν, μέλας, μέλαν, τίλας, τίλαν, πᾶς, πᾶ, ἄναξ, ἄνα.* In Participiis
Vocativus semper est similis Nominativo.]

Dativus Pluralis fit à Dativo Singulari, posito *σ* ante *ι*.

(ut *εἴπορι, εἴπορισι*.) Rejeētis *δ τ θ ν*, si adsint.

ut *λαμπάδι, λαμπάδισι.*

σώματι, σώμασι.

ὄριθι, ὄρισι.

ἔλθηνι, ἔλθηνισι.

Ex *ενπ* fit *εσι*.

Ex *ονπ* fit *ουσι*.

Ex *ανπ* fit *ᾶσι*.

Nota 1. terminata in *σ ξ ψ* adjiciunt *ι* Nominativo:

(*κρόσσι, κρόσσι, φλέψι, φλέψι*.) Præter *οὔς, ὠσί, πῦς, ποσί, κλεις, κτεσί*. Πῆχυς, πέλεκυς & ad-
jectiva in *υς* per *εος* flexa habent *εσι*. Participia *ν*. in *ᾶς, ᾶσι*.

2. Quin-

Græca.

2. Quinque in ης faciunt ἄλι, ἀνὴρ, πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ ἀνδρείσι, πατράσι, μητέράσι, &c.

[A' χεῖρ ἔστι χερσὶ. Ἀβ ἦς ἔστι ἡάσι.]

Vel sic:

Dativus Pluralis in σι, fit à Nominativo Singulari, ita:

Ad ρ, α, ι, υ, ———— adjice σι (ζάμμα, ζάμμασι)

Ad σ, ξ, ψ, ———— adjice ι (ὄρνις, ὄρνισι)

Ad ν (abjecto ν) ———— adjice σι (ἔλλην, ἔλλησι)

Ab ων, οι ———— fit οσι. (δαίμων, δαίμοσι)

Ab ων, ον ———— fit ουσι. (λέων, λέουσι)

Ab ην, εν ———— fit εσι (Φρὴν, Φρεσὶ)

Ab αρ, αῖ ———— fit ασι (Φρέαρ, Φρέασι)

[Ab ἄν, πᾶν ἔστι ἄσσι, πάσσι. A' κίεις, κτισὶ. A' πῆχυσ, πίλεκυς — σσι.

A' χεῖρ χερσὶ. Ἀβ οὐς ὄσι. A' πόδες ποσὶ. Ἀβ ἦς ἡάσι.

A' πατήρ, ἀνὴρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ vide Formulæ Declinationum.]

Quartæ Declinationis.

In ΗΣ, Communia & Adjectiva sunt.

Excipe { 1. Masculina: Nomina propria composita.
2. Fœminina in ἡρης.

In ΕΣ, Neutra sunt.

In ΟΣ, Neutra sunt.

In ΩΣ, & Ω, Fœminina sunt. In ὡς duo sunt: αἰδῶς ἡῶς.

Quintæ Declinationis.

In ΕΥΣ, Masculina sunt.

In ΙΣ, Fœminina sunt. Excipe Masc. { γόνις, μάστις, ὄφις,
πόσις. Communia ὄρνις.

Huc pertinent omnia verbalia in σις, ξις, ψις. Item πόλις. Et enumerata Masculina. Cætera sunt declinationis tertiæ.

Grammatica Regulæ Generales.

Masculina sunt:

1. Nomina Virorum, Deorum, Gentilium, Angelorum.
2. Gentilia unius terminationis. [*Duarum verò terminationum prior est Masculina, posterior Fœminina.*]
3. Nomina Fluviorum.
4. Nomina Mensium, Montium, Ventorum.

Fœminina sunt:

1. Nomina Mulierum, & Dearum Gentilium.
2. Nomina Regionum, Insularum & Urbium.
3. Arborum.
4. Gemmarum. ¶ *Ab his omnibus excipe Terminationem in ov, perpetuò Neutram.*

Neutra sunt:

1. Nomina materialiter posita. [*Is additur perpetuò articulus τὸ, ut τὸ ἄλφα.*]
2. Terminata in ov.

Hæ regulæ Generales derogant & prævalent Terminationi.

[*Excepta solâ terminatione ov, ut jam dictum.*]

ADJECTIVORUM

Genus & Casus.

1. Adjectiva trium terminationum, sunt in I. generis Masculini, in II. Fœminini, in III. Neutri.
2. Adjectiva duarum terminationum, sunt in priore generis Communis, in posteriore generis Neutri.
3. Adjectiva unius terminationis sunt generis Omnis.

Trium Terminationum.

Ο Σ purum ἄριστος ἀριστῶν, ΟΝ. (ut ἄριος, ἀρίστη, ἀρίστον)

[*Sic εὖ, εὖτε, εὐχρηστώ, εὐχρηστώτε, εὐχρηστώτα*]

Ο Σ, Η ΟΝ. (ut καλός, καλή, καλόν)

Sic omnia Adjectiva in ος, ον-Composita, & non-Derivata.

ΗΝ, ενος

EINA EN (ut τέρεν, τέρενα, τέρεν)

ΑΣ, ανος

AINA AN (sic { μέλας, μέλαινα, μέλαν
ταίλας, ταίλαινα, ταίλαν

[*Sed μέγας, μεγάλη, μέγα, πᾶς, πᾶσα, πᾶν, cum compositis: ἄσπας, ἄσπασα, ἄσπασιν*]

ΕΙΣ, εντος

Eosa EN (ut χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν.)

[*Sed εἰς, μία, ἓν.*]

ΥΣ, έος

Eisa Y (ut γλυκίς, γλυκίσα, γλυκί)

[*Sequen-*

[Sequentia hæc contracta.]

- ¶ Ex ὄος-ΟΥΣ, οὔ, Α, ἄς ΟΥΝ, οὔ (ut ἐλεύς, ἐλεύς, ἐλεύς.)
- ΟΥΣ, οὔ, Η, ἦς ΟΥΝ, οὔ (ut ἀπλοῦς, ἀπλή, ἀπλοῦν.)
- ¶ Ex ἄεις-ΟΥΣ, οὔνος, Οὔσα, ΟΥΝ (ut μελιτῶς, μελιτῶσα, μελιτῶν.)
- ¶ Ex ἦεις-ΗΙΣ, ἦντος Ηῖσα, ΗῖΝ (ut πμῆς, πμῆσα, πμῆν.)

Participia vide in formulis Conjugationum Porro Prima & Tertia terminatio est Tertiæ Declinationis, Media est Primæ. Præter ος, ον, Secundæ.

Duarum Terminationum.

Secunda	} ΟΣ ου	ΟΝ (ut ἔμμοφος, ἔμμοφον.)	
		Composita & pleraque Derivata. αἰώνιος, αἰώνιον.	
	ΟΙΣ ου	ΟΥΝ, Composita à νοῦς. χροῦς, χροῦς, ροῦς, παλοῦς.	
Tertia	} ΩΝ, ονος	ΟΝ (οἰκτίρων, οἰκτίρων.)	
		Derivata & Comparativa.	
		ΗΣ, ους	ΕΣ (ἀληθής, ἀληθές)
		Innumera 4. Declinationis. [Πίνης autem tertiæ facit πηνισσα, sine Neutro.]	
		ΗΝ, ενος	ΕΝ (ἑλαύχην, ἑλαύχην ἀρῆν, ἄρην vel ἀρσιν, ἄρσιν.)
		ΙΣ, ιδος, αυτιος	Ι (εὐχαρισ, εὐχαρισ.)
		Anominibus in ις composita.	
		ΥΣ, υος, αυεως,	Υ (ἀδακρυς, ἀδακρυ.)
		Composita à nominibus in ος.	
		ΟΥΣ, οδος,	ΟΥΝ (δίπους, δίπουν.)
		Composita à πους.	
		ΟΥΣ, οντος	ΟΥΝ (καρχαρόδους, καρχαρόδουν.)
Composita ab ὀδῶς.			
ΩΣ, ωτος	ΩΝ (μονόκρως, μονόκρων.)		
Composita à γάλως, κέρως,			
ΩΡ, ορος	ΟΡ (ἀπάτωρ, ἀπατωρ)		
Composita à nominibus in ηρ.			

Unius Terminationis.

Paucissima sunt, ut Composita à χεῖρ, & ρίν, & ἀκτίν.

μακρόχειρ, χρυσάκην, εὐρεν.

[ἀρπαξ autem generis communis potius, quàm Omnis, consensu Grammaticorum optimæ νοίæ.]

ADJECTIVORUM

Comparatio.

POSITIVUS	COMPARATIVUS	SUPERLATIVUS
σοφός, ἡ, ὄν (penult. brevi)	σοφώτερος	σοφώτατος
κωφός, ἡ, ὄν, (penult. longa)	κωφότερος	κωφώτατος
ἀπλοῦς, ἡ, οὖν	ἀπλούτερος	ἀπλούστατος
μέλας, αἰνά, αν	μελάντερος	μελάντατος
χαλεκός, εὐσα, εν,	χαλεκότερος	χαλεκώτατος
γλυκὺς εἶα ὕ	γλυκύτερος	γλυκώτατος
σωφρονών, ον	σωφρονέστερος	σωφρονέστατος
σκιερός, ἔς,	σκιερότερος	σκιερότατος

REGULÆ.

Comparativi terminantur in τερος.

Superlativi in τώτατος.

1. Adjectiva in os, penultimâ longâ, habent ὀτερος, ὀτάτος.
Sed penultimâ brevi, habent ὠτερος, ὠτάτος.
2. In ouς faciunt ούσπερος, ούστάτος.
3. In as faciunt ἀνπερος, ἀντάτος.
4. In eis faciunt ἔσπερος, ἔσάτος.
5. In vs faciunt ὕτερος, ὕτάτος.
6. In on faciunt ονέσπερος, ονέσάτος.
7. In us faciunt ἔσπερος, ἔσάτος.

*Ἐστὶ αὐτὴν penultima longa quândo os positivus præcedit
vocalis, natura vel positione longa. Brevis y. e. penul-
tima quândo positivus præcedit vocalis natura brevis
vel anceps.*

IRRE.

IRREGULARIS COMPARATIO.

POSITIVUS COMPARATIVUS SUPERLATIVUS

αἰσθητός, ἡ, ὄν	{ ἀμείνων	(αἰσθητότατος)
	{ ἀρείων	ἀρείς
	{ βελτίων	βέλτερος
	{ κρείστων, κρείττων	κρείττερος
κακός, ἡ, ὄν	{ λείων	(λεῖος)
	{ κακίων	κακίσις
	{ χειρείων, χειρέων	χειρέσις

POSITIVUS COMPARATIVUS SUPERLATIVUS

μικρός, ὁ, ὄν	{ μείων	ἐλάχιστος	
	{ ἐλάστων, ἐλάττων	ἥκιστος	
μέγας, μεγάλη, μέγα	{ ἴστων, ἡττων	(μικροτάτος)	
	{ (μικρότερος	μέγιστος	
πολύς, πολλή, πολύ	{ κείων	πλείσις	
γλυκύς βραχύς βαθύς βαθύς ἡδύς παχύς ὠκύς	} εἰα, υ	ὑπερος, & ἰών	ὑπερος, & ἰσις.
		ταχίον & θάστων	πίχιστος
		κακίον	κακίσις
		αἰσθητόν	αἰσθητός
		οἰκίον	οἰκίσις
		μάστων, μηκίον	μήκιστος
ῥάων	ῥάσις		
φίλος, ἡ, ὄν	{ Φιλίων	Φίλισις	
	{ Φίλιππος	Φίλιππος	

πυλάος

πλαίος	} α, ον	κίτερος	αίτερος
γεραίος			
ήσυχος			
ίδιος			
σχολαίος	}	γενναίεστος	γενναίεστατος
γενναίος, α, ον		άνιηρέστος	άνιηρέστατος
άνιηρός, α, ον		λαλίεστος	λαλίεστατος
λάλος, η, ον		πτωχίεστος	πτωχίεστατος.
πτωχός, ή, όν			

DEFICIENTIA GRADU

Positivo:

(κέρδος)	κερδίων	κέρδιστος
(κῦδος)	κυδίων	κῦδιστος
(ρίζος)	ρίζων	ρίζιστος
(δεύω)	δεύτερος	δεύτετος
(φέρω)	{ φέρτερος	φέρτετος
	{ φερίων	φερίστος
(άνω)	άνώτερος	άνώτετος
(καίω)	καιώτερος	καιώτετος
A' { έσω)	έσωτερος	έσωτετος
{ έξω)	έξώτερος	έξώτετος
(ένδον)	ένδότερος	ένδότετος
(πρῶσσω)	πρῶσώτερος	πρῶσώτετος
(όπίσω)	όπίτερος	όπίτατος
(πῦρρον)	πῦρρώτερος	πῦρρώτετος
(έγγυός)	{ έγγύτερος	έγγύτατος
	{ έγγίων	έγγίσις
(ύπέρ)	ύπερτερος	ύπερτατος
(πρῶ)	πρῶτερος	πρῶτατος, πρῶτατος.

Positivo & Comparativo:

(έλεγχῶ)	έλέγχις	πλήκτης	πληκτίσται
(άρκυς)	άρκυσατος	κρομβη	κρομβότατος
(πόπις)	πόπις	έχω	έχατος
(κλέπτῃς)	κλεπίσται	ύψι	ύψιστος
(φῶρ)	φωρότατος		

P R O

Græca.
P R O N O M E N.

17

Pronomina sunt
Viginti:

ἐγώ σὺ οὗ
αὐτός αὐτός ἐκεῖνος
δὲνα τίς, τίς, ὅς.
ὁ articulus.

Primitiva undecim.

ἐμὸς, σὸς, ἐός, (vel ὅς)

ἡμέτερος, ὑμέτερος, σφέτερος,
ἡμεδαπός, ὑμεδαπός, ποδαπός

Derivata novem.

Ea sunt

Sextuplicia:

1. Demonstrativa; ἐγώ σὺ οὗ / αὐτός ἐκεῖνος / δὲνα τίς ὅς.
2. Relativa; αὐτός ἐκεῖνος ὅς.
3. Reciproca; οὗ ἐός σφέτερος.
4. Interrogativa; τίς ποδαπός;
5. Possessiva; ἐμὸς σὸς ἐός σφέτερος / ἡμέτερος / ὑμέτερος.
6. Gentilia, ἡμεδαπός ὑμεδαπός ποδαπός.

Accidentia sunt Duo:

Genus & Casus.

G E N U S.

Genera sunt quinque ut in Nomine;

ἐγώ σὺ οὗ sunt generis Omnis & Substantiva.

τίς generis Communis; in Neutro π.

Cætera sunt trium terminationum, & cognoscuntur ut in Nomine Adjective.

C A S U S

se habent ut in Nomine.

Declinatio.

Primitiva declinantur peculiari modo.

Vide Formulas declinationum.

Derivata declinantur sicut Nomina.

Nam pertinent omnia ad I & II. Declinationem.

¶ De Possessivis notandum, ea non usurpari nisi peculiarem vim demonstrandi insinuare debeant. Alias sumuntur Genitivi primitivorum, ἐμοῦ vel μου, ἡμεῶν, σοῦ, ὑμῶν, αὐτῶν.

De Articulo ὁ ἢ τὸ notandum, idem valere quod Germanicum der / die / das. Et eodem, ut ille, modo, fieri sæpè Relativum.

G

VER-

Grammatica
V E R B U M.

Accidentia Verbi sunt tria:

Forma, Modus, Tempus.

F O R M A.

Forma sunt tres: { Una in ω [aut μ] quæ competit Activis & Neutris.
Altera in μω, quæ competit Passivis.
Tertia itidem in μω, Media seu mixta : quæ promiscuè omnibus competit.

¶ Pauca quaedam habent Formam in μω Passivam, & tamen Activè & Neutraliter significant, ut Deponentia apud Latinos.

M O D U S.

Modi sunt quinque: { 1. Indicativus } Modus
 { 2. Imperativus } Hi sunt Finiti, & Verbum in tali Modo appellatur
 { 3. Subjunctivus } Finitum.
 { 4. Potentialis }
 { 5. Infinitivus } Hic est Indefinitus, id est, nullam certam personam aut numerum determinat, sed indifferens ad omnia.

T E M P U S.

Tempora sunt septem: { 1. Præsens } 5. Indefinitum prius.
 { 2. Imperfectum } 6. Indefinitum posterius.
 { 3. Perfectum } Præteritum. 7. Futurum.
 { 4. Plusquamperfectum }

[Est & Futurum secundum formatum ex Indefinito secundo, quod scilicet planè ut Futurum ordinarium, sed non usurpatur nisi raro in Passivo.

Est & futurum tertium, paulo post Futurum, in Passivo, sed itidem rari usus.]

Con-

Augmentum Temporale

OMNIUM PRÆTERITORUM uniformiter.

Incipientia à Vocali [aut Diphongo,] mutant illam, [si sit una è sequentibus.]

Vocales	$\left. \begin{matrix} \alpha \\ \epsilon \\ \omicron \end{matrix} \right\}$	in	η — ἀγνώα, ἤγνωον, ἤγνωσα, ἤγνωκα, &c.
			η — ἐγείρω, ἤγειραν, ἤγειρα, ἤγειρα, &c.
			ω — ὄρωσα, ὤρωσον, ὤρωξα, &c.
Diphongo	$\left. \begin{matrix} \alpha\alpha \\ \alpha\epsilon \\ \alpha\omicron \end{matrix} \right\}$	in	η — αἶψα, ἤψον, ἤψα, ἤψα, &c.
			η — ἄδω, ἤδον, ἤσα, ἤσα, &c.
			ω — αἰκέω, ἤκην, ἤκησα, ἤκηκα, &c.
			ηυ — αὐξάνω, ἤυξανον, ἤυξησα, &c.

Excipere in ε yi et mutatum.

Consuetudo 1. εἶπα εἶπον, εἶπα [Hoc manet per omnes modos ipsiq; etiam in Participiis huius verbi.] 2. εἶδον εἶδον, εἶδον 3. εἶδον εἶδον, εἶδον 4. εἶδον εἶδον, εἶδον 5. εἶδον εἶδον, εἶδον 6. εἶδον εἶδον, εἶδον 7. εἶδον εἶδον, εἶδον 8. εἶδον εἶδον, εἶδον 9. εἶδον εἶδον, εἶδον 10. εἶδον εἶδον, εἶδον 11. εἶδον εἶδον, εἶδον 12. εἶδον εἶδον, εἶδον 13. εἶδον εἶδον, εἶδον 14. εἶδον εἶδον, εἶδον 15. εἶδον εἶδον, εἶδον

De Augmento Verborum Compositorum.

1. Composita cum Præpositione separantur, Augmentum habent in medio, siue id sit Syllabicum, siue Temporale.

[Paucis exceptis, quæ ab initio augentur, tanquam essent simplicia, ἀμφίω, ἀντίω, ἀφίω, ἀμφισθητέω, ἀμφιγυῖω, ἀντιπλάσσειν, ἀντιπλάσσειν, ἀντιπλάσσειν, ἀντιπλάσσειν.]

Hic notandum, Præpositiones in Vocalem desinentes, ante Vocalem seu Augmentum Syllabicum amittere posteriorem Vocalem:

παρεβαλῶ ———— παρέβαλλον *tilante affertur sunt*
 ὑπεβαλῶ ———— ὑπέβαλλον

[At αἶ & ω manent incolumes. Porro, ω & ου ante Augmentum Syllabicum sunt incolumes perpetuè. Ex ante Vocalem perpetuè mutatur in ε.]

2. Composita cum δυ & ευ, si à Vocali incipient, augentur in medio.

εὐαρεῶ ———— εὐηρέσου
 δυσαρεῶ ———— δυσηρέσου

3. Cætera Composita omnia, augentur ab initio.

Depe-

FORMATIO Indefiniti I:

Mutatur ω Futuri in α, præfixo Augmento.

πίψω — ἐπιψα
 ὀρύξω — ὀρυξα.

¶ Nota Irregularia:

1. θήσω — ἐθηκα	6. καύσω — ἔκηκα
2. δώσω — ἔδωκα	7. αἰεύσω — ἤλευα
3. ἤσω — ἤκα	8. χεύσω — ἔχευα & ἔχεα
4. ἐνέγξω — ἤνεγκα	9. σείσω — ἔσεια & ἔσεια
5. ἔσω — ἔπα	

Deinde:

In IV. Classe penultima Futuri, brevis producitur, hoc modo:

κεῖνα ^{ιουλιου}	κεῖνα	ἐκεῖνα
ψάλλω ^{cano}	ψάλλω	ἐψάλλα & ἐψάλα
αἶρω ^{το πο}	αἶρω	ἤρω
φαίνω ^{απρωτου}	φαῖνω	ἐφαῖνα & ἐφαινα
μολύνω ^{τι αμιλι}	μολύνω	ἐμολύνα
σείλω ^{τι ηυ}	σειλώ	ἔσειλα
σπείρω ^{τα κηρα}	σπειρώ	ἔσπειρα
μένω ^{τι κηρα}	μενώ	ἔμεινα

FUTURUM

IV. Conjugationis fit, penultimam corripiendo, & ultimam ω circumfleendo.

[Corripitur penultima eo, quem exempla ascripta declarant, modo.]

FOR-

FORMATIO
Indefiniti 2. & Perfecti Medii.

Indefinitum II.

Mutantur Consonantes ultimæ, hoc modo: Perfecto Med.

- 1. in β — κρύβω — ἐκρύβον, ἐκέκρυβα. [Sic βλάπτω, καλύπτω] οσκάλλω
 - 2. in φ — βιάω — ἐβίασα, ἐβίασαν, ἐβίασα. [Sic βλάπτω, δρομάω, σκαπτόω, βιάω] οσκάλλω
 - 3. in π — πιάω — ἐπίασα, ἐπίασαν. [Sic βλάπτω, δρομάω, σκαπτόω, βιάω] οσκάλλω
- Sic cætera omnia in πια.

- 4. ατ. ξα in γ — πλάσσω — ἐπλάσθην, ἐπέπλασα.
 - 5. ζ, σι in δ — φράζω — ἐφράδον, ἐπέφραδα.
- [Primitiva tanedem Verba in ζω. Nam [Sed ἐκλάζω, ἐκλήγξα — ἐκλάζον, ἐκέληξα.]
derivata prorsus carent, in
Indefinito II quàm Præterito
Medio.]

- 6. in λ — πλάω — ἐπλάων, ἐπέπλαα. [Sed γάλα, ἰθάλα, πίδαλα.]
- 7. in μ — δάμνα — ἐδάμων, ἐπέδαμα. βίαμα, ἰβραλοι, βίβραλα.]

Mutantur Vocales penultimar, nempe hæ.

- 8. α, ι, υ longæ in breves. — κύνω — ἐκύνον, ἐκέκύνα.
- 9. η in α — ἠύω — ἐἠύον, ἐκέἠύα.
- 10. αη in α — ἠύω — ἐἠύον, ἐκέἠύα.
- 11. ει in ι — οἶω — ἐοἶπον, ἐπέοιπα.
- 12. trisyllaborum } in ε — ἀγαθῶ — ἤγαθον, ἤγαθα.
- 4. conjugation. }

- ειρ } ἀγείρω — ἐαγάρα, ἐαγόρα. ἡμίω
- ειν } τένω — ἐτανον, ἐπέτανα. ἡμίω
- ελ } τέλω — ἐτάλον, ἐπέτολα. οἰοῖο
- ειρ } δέμω — ἐδέμων, ἐπέδωμα. ἡμίω
- ειν } μένω — ἐμένον, ἐπέμνονα. [πέμνω ἔπεινον & ἔπειναν.]
- ελ } δέρω — ἐδάρον, ἐπέδωρα. [φέρω, ἔφερον.]
- ειρ } ἀλέκω — ἐτάλανον, ἐπέταλονα. [λέγω, ἐλέγον, ἀλέγω — ἐάνω]
- ειν } τρέπω — ἐτρέπων, ἐπέτροπα. ἔφλεγον, βλίττω, ἐβλεπον.

- 14. ου in ο — εὐφραίνω — ἐφύραον, ἐπέφρασα. ἡμίω
- 15. ου in ο — αἰκνύω — ἤκνον, αἰκνύα, in hoc unico Verbo.

D Verba

	Perfectum	Indefin. 1.	Indefin. 2.	Futurum.
<i>ligo, vincio, astringo.</i>	δέδεκα	έδησα		δέσω & δήσω
	δέδεμαι	έδηθήν		δέσθησομαι
<i>δοσκω διδάσκω</i>	δέδίδαχα	έδίδαξα		διδάξω
<i>μυγίο φέρω.</i>	δέδρακα	έδρασα	έδρην	δράσω & διδράσω
<i>νίδωσιν αρραβών</i>	δέδογμα	έδοξα		δέξω & δοκήσω
<i>ιδω & δύνω</i>	δέδωκα	έδωκα	έδωκον	δώσω
<i>ιδω & δύνω</i>	έδηδα	έδηκα		έδομαι
<i>Εθελω & θελω</i>	έθηκα	έθηκα		έθηλώ & θελήσω
<i>Εθα</i>	έθηκα	έθηκα		έθηλώ & θελήσω
<i>Ειδω</i>	είδηκα [είδέναι, αίδα, είδως]		είδον	είδησω & είσομαι
<i>ίδω video</i>			ίδον	
<i>Επω</i>	είπα		είπον	
<i>Ερομαι</i>			ήρομαι	έρήσομαι
<i>Ερχομαι</i>	έληλυθα		ήλυθον	έλίσσομαι
<i>Εύρισκω</i>	έυρηκα	έυρα & ηκα	έυρον	έυρήσω
	έυρημαι	έυρέθην		
		έυράμην		
<i>Εχω vel Ιχω</i>	έχηκα	έχηκα	έχον & έχον	έξω vel
	έχημαι	έχθην	έχθην [χες]	χήσω
<i>Εω</i>	έωσα	έωσα & έωσα		έωσω
	έωμαι	έωσαι, έωσαι, έωσαι, έωσαι		έωθήσομαι
<i>Ηκω</i>	ήκα			ήσω
<i>Θάπτω</i>	τέταφα	έθαψα	έταφον	θήψω
			έταφην	
<i>Θηγάνω à θήγω.</i>				
<i>Θιγγάνω à θίγω.</i>				

Θνήσκω

INSANIBerfectum

Indefin. 1.

Indefin. 2.

Futurum.

~~Μαίνομαι~~ — μέμνηται
~~Μαυδίνω~~ — μεμαθήκασ
~~Μάχομαι~~ — μεμάχημαι

~~Μείρω~~ — μέμωρα & έμωρα
 έμωρα

~~Μέλωμαι~~ — μέμλω
 έμωμαι

~~Μένω~~ — μεμένηκασ
 έμνησκασ

~~Μιμνήσκω~~ — μέμνηται
 έμνήσθην

~~Μένω~~ — άμένω

Neo. Νέω — νέωσκασ. Sic etiam θέω, πνέω, πλέω, ευσκασ in futuro habent.

Distictio Νεμω — νενέμηκασ. Caetera regularia sunt.

Corrodo. 'Οδάξω — ab 'Οδαξείω.

Οζω. 'Οζω — 'Οζωδα ωζεσασ

Οιδάινω — 'Οιδήκασ

Οϊομαι & Ζαίφει νομίζω. — οϊήθην

Οιχομαι
Ολιθαίνω — ab 'Ολίω

Οσφραίνω — ab 'Οσφρίω

Οφείλω & 'Οφλιπκασ — 'Οφείλικασ & 'Οφλιπκασ

Πάσχω — πεπαθήκασ & πέπυθα

Πέσσω — πέπευθα & πέπεμμαι

Πίνω — πέπωκασ & 'Απόμμαι
 [πίθι]

έμαχέσασμην
 & έμαχησάμην

Caetera ά μερίζω

έμελήθην
 caetera regularia sunt.

έμνησκασ
 έμνήσθην

έμάνην
 έμαθην

μανέμαι
 μαθήσομαι

μαχέμαι &
 μαχέσομαι &
 μαχήσομαι

μελήσκασ & μελήσομαι

μνήσκασ
 μνησθήσομαι

εν Futuro
 'Οζέσκασ & 'Οζήσκασ

οιδήσκασ
 οϊήσομαι

ολιθήσκασ
 'Οφασ.

'Οσφρήσομαι
 'Οφείλησκασ &
 'Οφλήσκασ

πείσομαι

πεπείσομαι
 πεφθήσομαι

πώσκασ
 πωθήσομαι

πίομαι &
 πούμαι

Πιπί-

ἴημι

עִיָּה

ἴημι

ἴημι

יָצָה

ἔβημι

ἔβημι

Κῆμι, κείσμι, κείτω &c. ἐκείμην, ἐκείσθην &c.

κείσο, κείσθω &c.

κείμα κή, κήτω &c.

κείμην, κείσθην &c.

κείω, κείμεθα &c.

συνίημι & συνιέω sicut ἴημι & ἔω.

ἔσβηκα ἔσβησα ἔσβην

πέθεικα πέθεισα πέθειν

צָבָה אֶל צָבָה

יָצָה

πέθισμα

Secundæ Conjugationis

ἀλάσμι ab ἀλάσμι & ἀλάζομαι

δύναμι δέδνημι ἔδνηθην & ἠδνηθην

δύναμι δύνη, δύνηται

δυναίμην, δύναο, δύνατο

ἴπταμι πέπταμι

ἴσημι, ἴσθην

ἔσκακα

[ἔσκακώς, ἦσκα

ἔσκαμαι

contracte ἔσκα,

ἦσκα]

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

ἔσκαθην

Sic etiam ἴσημι, nisi quod a penultimum per Syncopen auferatur, e. g. ἴσητον, ἴσην.

ἴσηται, ἴσηται & ἴσηται

ἴσηται, ἴσηται, &c.

κίρηνμι ἀ κερῶν. κίρηνμι ἀ κερῶν

κίρηνμι ἀ κερῶν

κίρηνμι ἀ κερῶν

Πέρηνμι ἀ περῶν. Πίταμι ἀ πετῶν. Πίμασθην ἀ πηθῶν. Πίμασθην ἀ πηθῶν. Σκίδημι ἀ σκεδῶν

Σκίδημι ἀ σκεδῶν

Τέθνημι ἀ θνάων

ἔτλημι ἀ τλάων

τίτημι ἀ τεῶν ἄφορο.

Φημι ἀ φῶν αἰο, ἠνῶν αἰο

ἠνῶν αἰο, dico

ἔλην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

ἔφην

E

Ter-

Tertiae Conjugationis.

Capio *prehendo*
 λαμί
 Con. αλώ, αλώς &c.
 αλώειν & αλώην
 αλώειν, αλώεις, αλώομαι, αλών.
 γινώμι *cognosco nosco*
 γνώθι, γνώτω &c.
 Con. γνώ, γνώς &c.
 γνώειν & γνώην
 γινώσκαι, γινώσκεις, γινώσκω.

αυτ. ζ.
 ήλων &
 έάλων
 έγγων, ως, ω
 ωμεν, ωτε, ωσαν.

NB

NB

[Nota, hæc verba in penultimâ pluralis numeri, Imperativi & Infinitivi habere ω, excepto δίδωμι, quod iis in locis habet ο.]

Quartae Conjugationis.

	Perfectum	Indefin. 1.	Indefin. 2.	Futurum
<i>frango</i>	Αγνυμι — έαγαμην	έαξα	έαζην	άξω
Δύμι ά δύω	έδύκα	έδύω	έδύωην	
Εννυμι ά ένω	έννεκα	έννω	έννωην	
<i>ζωω</i>	ζώνυμι — έζωκα	έζωσα	έζώσθην	ζώσω
	έζωμαι	έζώσθην		ζωθήσομαι
<i>κέρω</i>	κέρνυμι — έκέρκα	έκέρσα	έκέρσθην	κέρθήσομαι
	έκέρμαι	έκέρσθην		
	Cetera ά κέρω			
<i>όλω</i>	όλνυμι — έόλωκα		έόλωην	όλέσω
	έόλωμαι			όλώσομαι
Όμνυμι	έόμοκα	έόμοσα		έόμοσω & έόμοσομαι
<i>έρρω</i>	έρρνυμι — έέρρωκα	έέρρωσα	έέρρωσθην	έρρώσω
	έέρρωμαι	έέρρωσθην		έρρώσομαι
<i>σβένω</i>	σβέννυμι ά σβένω			
<i>σπένω</i>	σπέννυμι ά σπένω			
<i>φείω</i>	φείνυμι ά φείω			
<i>χέω</i>	χένυμι ά χέω			
<i>χώνω</i>	χώννυμι ά χώνω			

¶IM.

IMPERSONALIA difficiliora.

Imperfectum. Indefin. Futurum. Infinitivus Partic.

ἄνικε <i>convenit</i>	αἴνικε				
προσῆκε	προσῆκε				
δαί	δαί	ἔδεισε	δεισε	δεῖν	δεόν
εὐχαρεῖται	εὐχαρεῖται	εὐχαρήσει	εὐχαρήσει	εὐχαρῆν	εὐχαρῆν
χρῆται	χρῆται	χρήσει	χρήσει	χρήναι	χρήναι
ἀποχρῆται	ἀποχρῆται	ἀποχρήσει	ἀποχρήσει	ἀποχρήναι	ἀποχρήναι
εἰρητεύει	εἰρητεύει	εἰρήσει & εἰρήσῃ	εἰρήσει	εἰρῆσαι	εἰρημένον ρηθεῖς
ἔνδεχεται					

Cætera è suis primitivis plana sunt.

PARTICIPIUM.

Accidentia Participii sunt

Tria:

Genus. Casus. Tempus.

GENUS.

Genera sunt tria, Masculinum, Fœmininum, Neutrum: Et cognoscuntur ut in Nomine Adjectivo.

CASUS

Sunt velut in Nomine.

TEMPUS.

Tempora sunt quinque,

1. Præsens
2. Perfectum.
3. Indefinitum prius
4. Indefinitum Posterius.
5. Futurum.

quorum terminationes ostendunt Formulæ Coniugationum.

E 2 INDE-

Grammatica
ADVERBIUM.

Accidens Adverbii est

¶ Num; Comparatio.

Comparantur autem:

1. Orta ab Adjectivis comparabilibus:

α σοφός — σοφώς — σοφώτερον — σοφώτατα

αβ ήδύς — ήδέως — ήδιον — ήδιστα

αγ σάφρων — σαφρόνως — ονέσερον — ονέσαιτα

& sic deinceps. Neutrum enim in Comparativo & Superlativo præstat vé-
cem Adverbii.

2. Orta aliunde aut Primitiva:

εὖ	βέλπον	βέλπιστα
μάλα	μάλλον	μάλιστα
ἔγγυς	{ ἔγγυτέρω ἔγγιον	{ ἔγγυτάτω ἔγγιστα
ἑκάς	ἑκαστέρω	ἑκαστίτω

PRÆPOSITIO.

Præpositiones sunt

Duplices:

Separabiles & Inseparabiles.

Separabiles,

1. quæ compositionem possunt ingredi:

ὑπὸ ἀντὶ ἀνά ἀμφὶ διὰ ἐν ἐξ νεὶ ἐκείς ὅπῃ κατὰ μετὰ ὑπὲρ ὑπὲρ πρὸς σὺν ὑπὸ ὑπὲρ.

2. quæ compositionem non ingrediuntur:

ἀνευ χωρὶς διχα παρ᾽ ἐξ ὡς ὅτε πρὸς πρὸθεν ἐξω ἐξω
ἐκπὸς ἐνδοθι ἀπέναντι ἐμπαρ᾽ ἐν ἐκπὸς ἐνώπιον κατό-
πιν παρ᾽ οἴθε ὡς παρ᾽ οἴθε μετὰ ἐξ κρύφα λάθρα κρύ-
βδα κατόπιθεν ὀπίσθῃ ἀνωθεν ἐπάνω ἐπέκεινα ἄνω } Genitivum hæc asciscunt.
κάτω ἕνεκα χάριν κατέναντι ἀντικρὺ ὡς ὅτε ἐγγύς
ὑπὲρον μέγας ἄχελῶς πῶρον πῶρονθεν ὀπίθεν.
ἐναντία cum Dativo.

Insepa-

INTERJECTIO.

Interjectio est Multiplex:

1. Gaudendi, *ιού, ενόι!*
2. Dolendi, *ιού, ιώ, ιά μοι, έ έ, α̃ α̃, οίμοι, ιάμοι, ιώ ιώ!*
3. Ridendi, *α̃ α̃. α̃ α̃ α̃.*
4. Lacrumandi, *έ έ, ιώ, ιάμοι, ιά μοι μοι, ιώ ιώ μοι, έ έ έ.*
5. Admirandi, *Φεϋ, βαβαί, παπαί, παπαιάξ, βαβαιάξ. ω̃.*
6. Fastidiendi, *άπαγε.*
7. Approbandi, *ευγε, εία.*
8. Metuendi, *α̃ α̃. έα έα. ω̃.*
9. Indignandi, *α̃ α̃. Φεϋ.*
10. Hortandi, *άγε, άγετε, εία.*
11. Comminandi, *ουαί.*
12. Vocandi, *ω̃, ω̃ τάν. ω̃ ουτ̃.*
13. Respondendi, *α̃.*
14. Exclamandi, *α̃, α̃ δειλὲ, α̃ δειλοί, ω̃. Φεϋ.*
15. Commiserandi, *α̃. α̃ δειλὲ.*

Accidens Interjectionis est

Unum: Ordo,

Postpositivus, in his *εία.*

Promiscuus, *άγε άγετε.*

Præpositivus in cæteris.

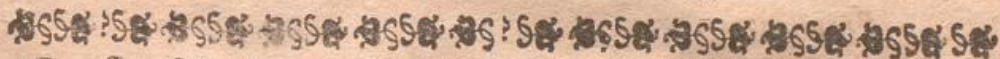
PARS

PARS III.

DE

VOCUM CONSTRUCTIONE GRÆCA.

Constructio Principalis.

VARIATIO.

Series itidem, ut in Latinis, hîc est promiscua.

Ὁ ἡδὲ Θεὸς μονογενὴς γεννηθεὶς ἀπὸ πατρὸς, ὁμοιωθεὶς τῷ πατρὶ, ὅπως περιζῆ ζῶν.
Πιστεύω ἡδὲ Θεὸν μονογενῆ γεννηθέντα ἀπὸ πατρὸς, ὁμοιωθέντα τῷ πατρὶ, ὅπως περιζῆ ζῶν.

αὐτὸς ἐστὶν ἀπὸ τοῦ πατρὸς ὁμοιωθεὶς τῷ πατρὶ, ὅπως περιζῆ ζῶν.

Credo assumpsisse, quod assumptus.

πιστεύω ὅτι προσελάμβανεν ἑαυτὸν ὡς υἱόν.

Deus voluit, ut assumeret.

θεὸς ἐβούληθη ὅπως προσλάβῃ υἱόν.

ut acquireret.

ἵνα περιζῆ, περιζῆται.
ὡς τὸ περιζῆν, περιζῆται } αὐτὸν ζῶν.
ὡς περιζῆν, περιζῆται }
ὡς περιζῆ.
ἕνεκα τοῦ περιζῆν.
ὡς περιζῆται, περιζῆται }
ὑπὲρ τοῦ περιζῆν.
περιζῆται, &c.

Vita acerba acquisita.

ζωὴ δύσκολος περιζῆται.

Specia-

111

lib. XII. cap. 21

40

Grammatica
completa hinc quomodo confirmat non laborant unquam
pulsione hinc quomodo confirmat non laborant unquam

Specialis Discrepantia à Latinis.

ζῶα πλείον — Plurale Neutrum saepe praecedit Verbum Singulare.

οὐκ ἐστὶν ἢ περὶ ἀλλοφει — Relativum saepe per omnia cum Antecedente convenit, tam Casu, quam Genere & Numero. (posthabito sequente, à quo regitur.)

λήγεις πῶρον — { Pro Infinitivo usurpatur Participium, cum Verbis Incipiendi, Perseverandi, Desinendi, Cognoscendi. Item his: { δουλέω, φαίνομαι, νομίζω, αἰχίνομαι, φθάνω, λανθάνω.

Prapositiones.

Genitivi	{ ἐν vel ἐξ — ex. [loci, temporis, materia, causa efficientis.]	
	{ πρὸ — ante [loci & temporis.]	{ διὰ — per [loci, & instrumenti.]
	{ ἀντὶ — pro, vice.	{ ὑπὲρ — pro [in bonū alicujus.] super
	{ ἀπὸ — a, de, ex.	{ πρὸς — a. coram. penes [officii.]
	{ κατὰ — { contra. de [deorsum]	{ ἀπὸ — à [causa efficiētis & originis]
	{ super [in loco.]	{ ἐπι — de [objecti] pro [in bonum
	{ μετὰ — cum.	{ ἀμφὶ — alicujus.]
	{ ἐπι — super, in, tempore	{ ὑπὸ — sub [in loco] à [efficienti]
	{ penes, [arbitrii.]	{ pra { ut,
		{ pra gaudio.

Dativi	{ ἐν — in, inter. πρὸς — apud, juxta.
	{ σύν — cum. ἐπι — super, apud, penes [potestatis.]
	{ ἀπὸ — apud. ὑπὸ — sub.

Accusativi	{ ἐς — in, ad, erga.	{ πρὸς — ad, apud, adversus, erga.
	{ ἀπὸ — per [loci & temporis]	{ ἀπὸ — { praeter. pra [comparativè]
	{ Absolutè, ex a quo,	{ durante
	{ διὰ — propter.	{ ἐπι — circa, circum, circumter, erga.
	{ ὑπὲρ — ultra.	{ ὑπὸ — sub.
	{ μετὰ — post.	
	{ ἐπι — ad, in, versus.	

SPE-

ἀπεχθής φα- Adjectiva & Verba, quæ similitudinem, Propinquitatem
εἰσαίσις — Proprietatem, Congruentiam, Commoditatem, Habi-
litatem, Amicitiam, aut contrā significant; Dativum
asciscunt.

[Quæ Habilitatem significant, sæpè asciscunt πρὸς, ἐπὶ, εἰς cum Ac-
cus. Aut Infinitivum.]

παίρεσιν ἡμῖν — Verba Comitandi, Adorandi, Appropinquandi, Certandi,
Colloquendi, Concedendi, Confidendi, Conversandi,
Credendi, & Diffidēdi, Dandi & Adimendi, Exprobandi,
Gaudendi, Ignoscendi, Increpandi, Irascendi, Jubendi &
Mandandi, Hortandi, Minandi, Nunciandi, Obsequen-
di & Repugnandi, Occurrendi, Placendi & Displicendi,
Promittendi, Serviendi, Studendi, Sufficiendi, Utendi:
Dativum asciscunt.

[σύνεσιν ἡμῖν] Composita cum σύν & { δοκῶ, πῖρεσι, συμβαίνεις, } è priorè re-
δὲ Dativū asciscunt. { ὑπέρχομαι ἀρκέει, ἰγγυαρεῖ, ἀρῆ- } gula nota
Icè hæc Impersonalia { γοί, ἀρεσκέαι, συμφίρει } sunt. *

ὕμνητέον ἐν — Verbalia in τέον, τέων, Dativum personæ asciscunt. [τέον et-
σεβέσι — jam Accusativum rei.]

ἔπι πεπείη — Dativum Modi, Causæ, Instrumenti, Nomina & Verba
νικη — asciscunt. [Accedit sæpè Præpositio.]

ἐκίρουξε τθία — Quæ Mensuram, Spacium, Durationem significant, Accu-
ἔτι — sativum asciscunt. [Interdum Dativum.]

ἐλεήσας ἀν- Verba Blandiendi, Celandi, Commonefaciendi, Miserendi
θρώπου — Pudendi, Rogandi, Vestiendi, Vescendi, Accusativum
asciscunt. [Excipe δέομαι, rogo, cum Genitivo.]

Ubiq̄ue Accusativus totum habet, ubi subintelligi potest
κατὰ.

Accusativum item admittit quodlibet Verbum, Nominis
sui derivati (vel primitivi.)

Impersonalia ἀνήκει, δεῖ oportet κατὰ λαμβάνει, κατεπίγει,
μένει, ὀφείλει: φιλεῖ, χεῖ Accus. asciscunt, πένει & πρεσβύει,
Dativum & Accusativum.

ἀπαχθής ἐπάπιον φα-
εἰσαίσις

Dativus

* ἐκείπει
μέσσει
διαφέρει
μέλει
μοταμέλει

cum Dativo perso-
næ & Genitivo sci.

Accusativus

SPECIALIS Constructio PARTICULARUM Inflexibilium.

πῶ γῆς, ἀπαξ ἡμέρας. εὐθύς ἔδειπνε, πότε ἔτεες, πρῶς ἡμέρας. ἐφεξῆς τῆ ἐνός. ἅλις λόγων, ὄμβρα δίκην. πρὸς τῶπον, μᾶλλον τ' φύσεως. μάλιστα πάντων. γέγυς, πόρρω, ἐνώπιον, παροῖθε, ἕως, μέχρι, ἄχρι, ἕσω, ἔξω, ὀπίσθε, ἐνδοθι, ἐνδον, μεταξύ, κυκλόθεν, δίχα, χωρὶς, ἀνευ, ὀπλῆν, ἰδίᾳ, παρῆξ, ἕνεκα, χᾶριν, ἕνεκεν, κρύφα, λαθρα, κρυβδὰ ἀπέναντι. εἰς ἄδδ. ἐν ἄδδ. πρὶν ἐλθεῖν αὐτῶν.

ὃ μὴ πῆυσω. ὡς μάλιστα. ὅπ μάλιστα. ὡς ὅπ μάλιστα.

εἴθε ἔγραψα utinam scripsssem! εἴθε γράφοιμι. utinam scriberem! ἕως ἐποίησε. ἕως ποιήσῃ. ἕως ποιήσῃ. ἕως ποιήσῃ. μὴ ποιήσῃ. μὴ μείνῃ. μὴ κλέπῃ.

δεῖδω μὴ διηται. εἴ μένει. εἰ μένοι. εἰ μένη.

μηδεὶς χροῖθι ἂν ἐξαλείψῃ. καί τοι θεός ἂν, τέθνηκε. ἐπ, ἐπειδὴ, ἐπειδὴν. ἦα, ὅπως, ὅταν. ὡς, ὥστε. Φεῦ ἔ λόγῃ! βαβαὶ τ' ἀναισχυντίας! οἱ μοι ἔ λόγῃ! ὦ ἀναισχυντία! ὦ τ' ἀναισχυντίας, ὦ βασιλεῦ, αἰ τῶν κενῶ ἐπιπιδας! αἰ τοῖς κενῶ ἐπιπιδας! ἰὼ μοι. οἱ μοι.

Adverbia Loci, Temporis, Numeri, Ordinis, Quantitatis seu Copiæ & Inopiæ, similitudinis & comparationis; Genitivum asciscunt. Præpositiones ceteræ supra non enumeratæ, Genitivum asciscunt. [χᾶριν, δίκην, postponuntur] Sed ὁμῆ & ἅμα, Dativum. (tur.

ἐν & εἰς saepe defectivè ponuntur cū Genitivo loci. πρὶν & πρὶν ἡ Infinitivū asciscunt. [Interdum etiam Indicativum.]

Accusativum Adverbia jurandi, νή, μᾶ. Negatio geminata fortius negat. Particulæ ὡς, ὅπ, eleganter præponuntur Superlativo Adverbii.

Adverbia Optandi de re præterita Indicativum asciscunt; De futura, Potentialem.

ἕως, omnes Modos admittit, præter Imperativū, μὴ, (prohibitivum) Imperativum asciscit. [Interdum & alios modos.]

μὴ, cū Verbis Meruēdi, affirmat (sicut apud Latinos)

Conjunctiones, εἰ, εἰάν, ἂν, ἤν, asciscunt Indicativum, Potentialem, Subjunctivū.

ἂν Potentialem eleganter addunt.

Καίπερ & Καίτοι saepe Participiis adduntur. Καὶν, (Subjunctivo)

Causales, ὅπ, ἐπ, ἐπειδὴ, Indicativum asciscunt in sensu directo: Sed in obliquo etiam alios Modos.

ἴνα, Ὅπως, ὅταν, frequenter asciscunt Subjunctivum. [Etiam Indicativum & Potentialem.]

ὣς, ὣς, frequenter Infinitivū. [Etia alios Modos.]

Φεῦ, βαβαὶ οἱ μοι Genitivum — ὦ, Genitivum, Nominativū, Vocativū — αἰ, Genitivum, & Accusativum — ἰὼ, οἱ, Dativum — asciscunt.

Alia:

Nomina Locorum construuntur additis Præpositionibus. (non ut apud Latinos nudis Casibus.)

Derivata sequuntur constructionem suorum Primitivorum, ut apud Latinos.

Participia in Græcâ linguâ sunt creberrimi usus, & loco Gerundiorum, Supinorum, Conjun-

ctionum (Etsi, Cum, Quod, Postquam, Ut finale) eleganter usurpantur.

ἤκουον ὀπιθελῶν
ἰδιῶν

ut: ἤκου ἀμυνῶν, venio opitulaturus, opitulandi causâ, ad opitulandum, ut opituler.
 δῆλός ἐστι συκοφαντῶν, manifestum est, quod calumniatorem agat.
 ὁ μὴ δίδως δεομένῳ, ἢ δὲ αὐτὸς λήψεται δεόμενος, qui non dat indigenti, nec ipse accipiet,
 cum indigebit, &c.

* Gerundia Latinorum obliqui casus exprimentur per Infinitivum & Articulum, cum vel sine Præpositione, ut: { ὡς τὸ λέγειν, ad dicendum,
ἐν τῷ λέγειν, in dicendo.
ἀπὸ ὄψεως, à videndo.
 Sic Supina quoque, ut αἰχρὸν λέγειν, turpe dictu.

ARTICULUS distinguit & declarat præsertim geminatus. Sive integrâ sive defectivâ constructione (ut ὁ ἦος ὁ μονογενής.)

Defectivâ, quando scilicet subintelligi potest ὦν, πρᾶγμα &c. ut οἱ περὶ Πλάτωνα, scilicet ὄντες.
 (περὶ τῶν ἀνθρώπων, scilicet πρᾶγματα.)

In defectivo usu sæpe Ad ὅτι περὶ Πλάτωνα, Platonici.

jectivum later: ut — τὰ τῶν ἀνθρώπων, Humana negocia, ἡμῶν, majores nostri, &c.

Articuli diverso Casu in eadem constructione, pulcrè conjunctim præponuntur, (ut ὁ τῶν θεῶν ἦος.)

Articulus sæpe vim habet Relativi & integram sententiam continet, (ut αἱ ἡδοναὶ αἱ μετὰ δόξῃς, voluptates quæ sunt cum honestate conjunctæ.
 πατὴρ ὁ ἐν ἕρῳ, pater qui est in cælo.)

ὁ μὲν, ὁ δὲ, in partitionibus diversa membra constituit.

(ut, τὰ μὲν αἰδία, τὰ δὲ φθαρτά, Quædam sunt æterna, quædam caduca.)

[Item, ὁ μὲν, ἕτεροι δὲ, ἔνιοι μὲν, οἱ δὲ, πνὲς μὲν, πνὲς δὲ, ὁ μὲν πρὸς, ὁ δὲ πρὸς, ὁ μὲν, ἕτερος δὲ πρὸς, ὁ μὲν, ὁ δὲ.
 ὅς μὲν, πνὲς δὲ. ἕτεροι μὲν, οἱ δὲ. Adverbialiter, cum, τῷ μὲν, τῷ δὲ, τὸ μὲν π, τὸ δὲ π, τῷ μὲν, τῷ δὲ.]

Inter Adjectivum πᾶς, ὅλος, ὅδε, ἕτερος, ἕκαστος, αὐτὸς, τοιοῦτος, ποῖος, & Substantivum, eleganter interponitur Articulus, ut πάντες οἱ ἄνθρωποι.

* Articulus cum Infinitivo exprimit Substantivum, Gerundium, Supinum.

F I N I S.

FORMULÆ
DECLINATIONUM
ET CONJUGATIO-
NUM.

G

Indi-

INDICULUS omnium Declinationum.

	1.		2.		3.		4.		5.	
N.	Α—Η	ΑΣ—ΗΣ	αι	ΟΣ οε	—	ες	ΗΣ ης	ΒΤΣ—ΙΣ	εις — εις	εις — εις
G.	ης	(υ)	ων	ων	ων	ων	ων	ως — εως	ων — εων	ων — εων
D.	η	α—η	αις	ω	οις	ι	σι	εις	ει	εις — εις
A.	αν—ην	αν—ην	ας	ον	υς	α (ν)ας	η	εις	εα — εν	εις — εις
V.	α—η	α	αι	ε	οι	—	ες	εις	ευ — ο	εις — εις

Neutra ubiq; tres similes Casus habent, Nominativum, Accusativum, Vocativum.
Et in Plurali terminantur in α. [vel per contractionem in η, nempe in 4. Declinatione.]

Prima.

Secunda.

N.	γλώσσα	γλώσσαι	κάμη	κάμαι	ταμίαι	ταμίαι	οικέτης	οικετῶν	λόγος	λόγοι	εργον α
G.	γλώσσης	γλώσσων	κάμης	κάμων	ταμικῶν	ταμιῶν	οικέτην	οικετῶν	λόγον	λόγους	εργον αν
D.	γλώσση	γλώσσαις	κάμην	κάμαις	ταμίαν	ταμίαις	οικέτην	οικεταίς	λόγον	λόγους	εργον ος
A.	γλώσσῃ	γλώσσαις	κάμη	κάμαις	ταμίαν	ταμίαις	οικέτην	οικεταίς	λόγον	λόγους	εργον ο
V.	γλώσσα	γλώσσαι	κάμη	κάμαι	ταμίαι	ταμίαι	οικέτην	οικετῶν	λόγον	λόγους	εργον α

Quarta.

	Neutra		Neutra		Fæminina in ως & α. <i>αἰδώς</i>	
N.	σάφης	σάφεις	σάφης	σάφῃ	ἄτης	ἄται
G.	σάφους	σάφῶν	σάφους	σάφῶν	ἄτης	ἄτων
D.	σάφει	σάφῃσιν	σάφει	σάφῃσιν	ἄτης	ἄτων
A.	σάφῃ	σάφῃσιν	σάφῃ	σάφῃσιν	ἄτης	ἄτων
V.	σάφῃ	σάφῃσιν	σάφῃ	σάφῃσιν	ἄτης	ἄτων

Quinta.

Masculina

N.	βασιλεὺς	βασιλεῖς	πόλις	πόλεις
G.	βασιλέως	βασιλέων	πόλεως	πόλεων
D.	βασιλεῖ	βασιλέων	πόλει	πόλεων
A.	βασιλέα	βασιλεῖς	πόλιν	πόλεις
V.	βασιλέα	βασιλεῖς	πόλιν	πόλεις

Tercia

Επί ελάθου

Declinationum.

Tertia. οὐρανὸν καὶ τὸ ὕψος

Formula ordinaria.		Neutra.		Masculina Substantiva & Participia		Neutra.	
N.	μάρτυρ μαρτυρε	αἶμα & α	αἶμα & α	ΑΣ	αυτες	ΑΝ	αυτῶ
G.	μαρτυρῶν μαρτυρων	αυτῶν & ων	αἰτων & ων	αυτῶν	αυτων	αυτῶν	αυτων
D.	μαρτυρῶν μαρτυρων	αυτῶν & ων	αἰτων & ων	αυτῶν	αυτων	αυτῶν	αυτων
A.	μαρτυρῶν μαρτυρων	αυτῶν & ων	αἰτων & ων	αυτῶν	αυτων	αυτῶν	αυτων
V.	μαρτυρῶν μαρτυρων	αυτῶν & ων	αἰτων & ων	αυτῶν	αυτων	αυτῶν	αυτων

Substantiva Adjectiva Communia.		Neutra.		Masculina Substantiva & Adjectiva.		Neutra.	
N.	ΩΝ ονες	ΟΝ ονα	ονα	ΕΝ	εντες	ΕΝ	εντῶ
G.	ωνων	ωνων	ωνων	εντων	εντων	εντων	εντων
D.	ωνων	ωνων	ωνων	εντων	εντων	εντων	εντων
A.	ωνων	ωνων	ωνων	εντων	εντων	εντων	εντων
V.	ωνων	ωνων	ωνων	εντων	εντων	εντων	εντων

Comparativa.		Neutra.		Masculina Adjectiva.		Neutra.	
N.	ΩΝ ονας & ως	ΟΝ ονα & ω	ονα & ω	ΥΣ	εις	Υ	εω
G.	ωνων	ωνων	ωνων	εων	εων	εων	εων
D.	ωνων	ωνων	ωνων	εων	εων	εων	εων
A.	ωνων	ωνων	ωνων	εων	εων	εων	εων
V.	ωνων	ωνων	ωνων	εων	εων	εων	εων

Substantiva Masculina Participia.		Neutra.		Masculina & Feminina Subst. & Adjectiva.		Neutra.	
N.	ΩΝ οντες	ΟΝ οντῶ	οντῶ	ΥΣ	υες & υς	Υ	υα & υ
G.	ωντων	ωντων	ωντων	υων	υων	υων	υων
D.	ωντων	ωντων	ωντων	υων	υων	υων	υων
A.	ωντων	ωντων	ωντων	υων	υων	υων	υων
V.	ωντων	ωντων	ωντων	υων	υων	υων	υων

G 2 Nomi-

Nomina flexione plane Irregularia.

Pater 1.		Vir 2.			Multus				
N.	πατήρ	πατέρες	άνηρ	άνδρες	γάμη	πολύς	πολλά	πολύ	πολλά
G.	πατρός	πατέρων	άνδρῶς	άνδρῶν	γάμῳ	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν	ῶν
D.	πατρί	πατέρας	άνδρι	άνδράσι	γάμῳ	πολλοῖς	πολλοῖς	πολλοῖς	οῖς
A.	πατέρα	πατέρας	άνδρα	άνδρας	γάμῳ	πολύν	πολλῶς	πολύ	ά
V.	πατέρ	πατέρες	άνερ	άνδρες	γάμη	πολύς	πολλοί	πολύ	ά
					Cetera ut πατήρ.				
<hr/>									
N.	γυνή	γυναῖκες	παῖς	παῖδες	πόδες	μεγας	μεγαλοι	μέγα	μεγαλα
G.	γυναῖκῆς	γυναικῶν	παιδῶς	παιδῶν	ποδῶν	μεγαλῶν	ων	μεγαλῶν	ων
D.	γυναικί	γυναίξει	παιδί	παισὶ	ποδί	μεγαλῶ	οῖς	μεγαλῶ	οῖς
A.	γυναῖκα	γυναῖκας	παῖδα	παῖδας	πόδα	μεγαν	ως	μεγα	α
V.	γύναι	γυναῖκες	παῖ	παῖδες	πόδες	μεγας	οι.	μεγα	α
<hr/>									
N.	χείρ	χεῖρες	τεῖχη	τείχες	γάμη	γυναῖκα	εἷς	μία	έν
G.	χειρῶς	χειρῶν	τειχῶς	τειχῶν	γανά	γανάτων	ένος	μιάς	ένος
D.	χειρί	χειρῶσι	τειχί	τειχῶσι	γανάπ	γανάσαι	ένι	μιά	ένι
A.	χείρα	χείρας	τείχα	τείχας	γάμη	γανάτα	έναι	μίαν	έν
V.	χείρ	χεῖρες	τειχῆ	τείχες	γάμη	γανάτα	εἷς	μιά	έν
<hr/>									
N.	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ
G.	ὄστος	ὄστων	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ
D.	ὄσι	ὄσι	ὄσι	ὄσι	ὄσι	ὄσι	ὄσι	ὄσι	ὄσι
A.	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ
V.	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ	ὄσ
<hr/>									
N.	ζῆν	ζῆν	ζῆν	ζῆν	ζῆν	ζῆν	ζῆν	ζῆν	ζῆν
G.	ζῆτος	ζῆτων	ζῆτος	ζῆτων	ζῆτος	ζῆτων	ζῆτος	ζῆτων	ζῆτος
D.	ζῆτι	ζῆτι	ζῆτι	ζῆτι	ζῆτι	ζῆτι	ζῆτι	ζῆτι	ζῆτι
A.	ζῆνα	ζῆνας	ζῆνα	ζῆνας	ζῆνα	ζῆνας	ζῆνα	ζῆνας	ζῆνα
V.	ζῆν	ζῆνας	ζῆν	ζῆνας	ζῆν	ζῆνας	ζῆν	ζῆνας	ζῆν
<hr/>									
					τεῖς ———— τεία τεῖων τεῖσι τεῖας ———— τείας τεῖας ———— τείας τεῖσας ———— τεῖσας τεῖσας τεῖσας τεῖσας ———— τεῖσας τεῖσας ———— τεῖσας				

PRO

PRONOMINA.

N.	Ἐγώ	ἡμεῖς	Σὺ	ὑμεῖς	*	
G.	ἐμοῦ (μοῦ)	ἡμῶν	σέ	ὑμῶν	ἑ	σφῶν
D.	ἐμοί (μοί)	ἡμῖν	σοί	ὑμῖν	οἱ	σφίσι
A.	ἐμέ (μέ)	ἡμᾶς	σέ	ὑμᾶς	ἑ	σφᾶς
	*	*	σύ	ὑμεῖς		

Masculinum. Fæmin. Neutrum. Masculinum Fæmininum Neutrum.

N.	ὁ οἱ	ἡ αἱ	τὸ τὰ	ἕτερος ἕτεροι	αὐτὴ αὐταὶ	τὸ τὰ	ταῦτα
G.	τοῦ τῶν	τῆς τῶν	τοῦ τῶν	τῆτος τῆτων	ταύτης ταύτων	τῆτος τῆτων	τῆτος τῆτων
D.	τῷ τοῖς	τῇ τῆ	τῷ τοῖς	τῆτι τῆτοις	ταύτη ταύταις	τῆτι τῆτοις	τῆτι τῆτοις
A.	τὸν τὸς	τὴν τὰς	τὸ τὰ	τῆτον τῆτους	ταύτην ταύταις	τῆτο τῆτου	τῆτο τῆτου

Masculinum Fæmin. Neutrum. Commune Neutrum Commune Neutrum.

N.	ὁ οἱ	ἡ αἱ	ὁ ἄ	ἄ	τίς τινες	ἢ τίνα	τίς τινες	τι
G.	τοῦ τῶν	τῆς τῶν	τοῦ τῶν	τοῦ τῶν	τινος τινων	τινος τινων	τινος τινων	τινος
D.	τῷ τοῖς	τῇ τῆ	τῷ τοῖς	τῷ τοῖς	τινι τισι	τινι τισι	τινι τισι	τινι
A.	τὸν τὸς	τὴν τὰς	τὸ τὰ	τὸ τὰ	τινα τινας	τι τίνα	τινα τινας	τι δὲ.

Pronomina Composita.

G.	ἐμαυτοῦ ἡς ἑ	σεαυτοῦ ἡς ἑ	σάυτοῦ	ἑαυτοῦ (vel αὐτοῦ) ἡς ἑ	ἑαυτῶν (vel αὐτῶν)
D.	ἐμαυτῷ ἡ ῶ	σεαυτῷ ἡ ῶ	(vel σάυτῷ)	ἑαυτῷ (vel αὐτῷ) ἡ ῶ	ἑαυτοῖς (vel αὐτοῖς)
A.	ἐμαυτὸν ἡν ὀ	σεαυτὸν ἡν ὀ	σάυτῶν &c.	ἑαυτὸν (vel αὐτὸν) ἡν ὀ	ἑαυτοῖς &c.

	Indicativus	Imperativus	Subjunctivus.
<u>Præsens</u>	<p>κίπρω ομεν ΗΗ</p> <p>εις ετε</p> <p>ει υσι</p>	<p><i>Cede</i></p> <p>κίπρε ετε</p> <p>έτω έτωσιν</p>	<p><i>verberetur</i></p> <p>κίπρω κίπρωμεν</p> <p>εις ητε</p> <p>η υσι</p>
<u>Imperfectum</u>	<p>έκίπρω ομεν Η</p> <p>εις ετε</p> <p>ε ου</p>	<p><i>δε</i></p>	
<u>Perfectum</u>	<p>έκίπρω ομεν Η</p> <p>εις ετε</p> <p>ε υσι</p>	<p><i>cecidideris</i></p> <p>έκίπρε ετε</p> <p>έτω έτωσιν</p>	<p><i>verberatus</i></p> <p>κίπρω κίπρωμεν</p> <p>εις ητε</p> <p>η υσι</p>
<u>Plusquæperf.</u>	<p>έκίπρω ομεν Η</p> <p>εις ετε</p> <p>ει υσι</p>		
<u>Indefinitum 1.</u>	<p>έκίπρω ομεν <i>Verberetur</i></p> <p>εις ετε <i>κει</i></p> <p>ε ου</p>	<p><i>cedito tu</i></p> <p>κίπρον ετε</p> <p>έτω έτωσιν</p>	<p><i>verberatus</i></p> <p>κίπρω κίπρωμεν</p> <p>εις ητε</p> <p>η υσι</p>
<u>Indefin 2.</u>	<p>έκίπρω ομεν <i>εβα</i></p> <p>εις ετε</p> <p>ε ου</p>	<p><i>εβα</i></p> <p>κίπρε ετε</p> <p>έτω έτωσιν</p>	<p>κίπρω κίπρωμεν</p> <p>εις ητε</p> <p>η υσι</p>
<u>Imperativus</u>	<p>κίπρω ομεν <i>εβα</i></p> <p>εις ετε <i>εβα</i></p> <p>ει υσι <i>εβα</i></p>		

Poten-

Potentialis

Infinitivus

PARTICIPIA

cedere
 κέποιμαι κέποιμεν
 οἷς οἷτε
 οἶ οἶεν

κέπειν *ēē*

κέπων κέπων

acciderion

κέκοποιμαι κέκοποιμεν
 οἷς οἷτε
 οἶ οἶεν

κέκοπέναι

κέκοπος ἦσα δει

κέψομαι κέψοιμεν
 οἷς οἷτε
 οἶ οἶεν

cedere
 κέψομαι κέψοιμεν
 οἷς οἷτε
 οἶ οἶεν

κέψαι

κέψας ἄσα αν

cedere
 κέποιμαι κέποιμεν
 οἷς οἷτε
 οἶ οἶεν

κέποιεν

κέπων ἦσα ον

κέψομαι κέψοιμεν
 οἷς οἷτε
 οἶ οἶεν

κέψεν

κέπων κέπων

Indica

Potentialis

Infinitivus

Participia.

κοπιόμην κοπιόιμεθα
οἶο οἶοθε
οἶτο οἶντο

κοπιόσθαι

κοπιόμενος η ον

κεκομμένος
εἶην
εἶης
εἶη

κεκομμένοι
εἶημεν
εἶητε
εἶησαν

κεκομθῆναι

κεκομμένον η ον

κοφείην
εἶης
εἶη

κοφείημεν
εἶητε
εἶησαν

κοφείσθαι

κοφείων εἶσα ἐν

κοπείην
εἶης
εἶη

κοπείημεν
εἶητε
εἶησαν

κοπείσθαι

κοπέων εἶσα ἐν

κοφῆσσίμην
ἦσσιο
ἦσσιτο

κοφῆσσίμεθα
ἦσσιθε
ἦσσιντο

κοφῆσθῆναι

κοφῆσόμενος η ον

κοπῆσσίμην
ἦσσιο
ἦσσιτο

κοπῆσσίμεθα
ἦσσιθε
ἦσσιντο

κοπῆσθῆναι

κοπῆσόμενος η ον

η

γνῶσθαι

Indicativus

Imperativus

Subjunctivus.

Praesens & Imperfectum se habent, ut in Passivo.

Perfectum.	κέκοπα	κεκόπασμεν	κέκοπες	ετε	κέκοπαι	κεκόπασμεν		
	ας	ατε					ης	ητε
	ε	αστ					η	ωστ

Plusquamperfectum.	έκεκόπειν	έκεκόπισμεν
	εις	ειτε
	αι	εισιν

Indefinit. 1.	έκοψαμην	έκοψάμεθα	κόψαι	αθε	κόψομαι	κοψώμεθα		
	ω	αθε					η	ηθε
	ατω	αντω					ηται	ωνται

Indefinit. 2.	έκοπισμην	έκοπισμεθα	κόπισαι	εθε	κόπισομαι	κοπισώμεθα		
	μ	εθε					η	ηθε
	ετα	οντω					ηται	ωνται

Futurum.	κοψομαι	κοψόμεθα
	η	εθε
	εται	ονται

Potentialis

Infinitivus

PARTICIPIA.

κεκόπιμι οις οι	κεκόπιμεν οιτε οιεν	κεκοπιέναι	κεκοπιώς	ἦσθε
-----------------------	---------------------------	------------	----------	------

κοψίμην αιο αιτο	κοψίμεθα αιοθε αιντο	κοψέσθαι	κοψόμενοι	η ον
------------------------	----------------------------	----------	-----------	------

κοπιίμην οιο οιτο	κοπιίμεθα οιοθε οιντο	κοπιέσθαι	κοπιόμενοι	η ον
-------------------------	-----------------------------	-----------	------------	------

κοψοίμην οιο οιτο	κοψοίμεθα οιοθε οιντο	κοψοέσθαι	κοψοόμενοι	η ον
-------------------------	-----------------------------	-----------	------------	------

Indicativus | Imperativus | Subjunctivus.

I.	πῆκω ὦ	ἔμεν	ποιεῖ	εἴτε	ποιῶ	ὦμεν
	εἶς	εἴτε	εἴτω	εἴτωσαν	ῆς	ἦτε
	εἰ	ἔσι			ῆ	ῶσι
	ἰπύειν	ἔμεν				
	εἰς	εἴτε				
	εἰ	εἶν				

II.	πράω ὦ	ᾶμεν	ἄμα	ἄτε	πράω	ᾶμεν
	ᾶς	ἄτε	ἄτω	ἄτωσαν	ᾶς	ἄτε
	ᾶ	ᾶσι			ᾶ	ᾶσι
	ἰπύειν	ᾶμεν				
	ας	ᾶτε				
	α	ᾶν				

III.	δηλώω ὦ	ἔμεν	δῆλω	ἔτε	δηλώω	ᾶμεν
	οἶς	ἔτε	ἔτω	ἔτωσαν	οἶς	ἔτε
	οῦ	ἔσι			οῖ	ῶσι
	ἰδύειν	ἔμεν				
	εις	ἔτε				
	ει	εἶν				

IMPERFECTUM.

Passiva & Media	ποιῶμαι	ᾶμεθα	ποιῶ	ᾶτε	ποιῶμαι	ᾶμεθα	ἰποιῶμεν	ᾶμεθα
	ῆ	ᾶτε	ῆ	ᾶτε	ῆ	ᾶτε	ῆ	ᾶτε
	ᾶται	ᾶνται	ᾶτω	ᾶτωσαν	ᾶται	ᾶνται	ᾶτο	ᾶντο
1								
2	πράωμαι	ᾶμεθα	πράω	ᾶτε	πράωμαι	ᾶμεθα	ἰπράωμεν	ᾶμεθα
	ᾶ	ᾶτε	ᾶ	ᾶτε	ᾶ	ᾶτε	ᾶ	ᾶτε
	ᾶται	ᾶνται	ᾶτω	ᾶτωσαν	ᾶται	ᾶνται	ᾶτο	ᾶντο
2								
3	δηλώωμαι	ᾶμεθα	δηλώω	ᾶτε	δηλώωμαι	ᾶμεθα	ἰδηλώωμεν	ᾶμεθα
	οῖ	ᾶτε	οῖ	ᾶτε	οῖ	ᾶτε	οῖ	ᾶτε
	ᾶται	ᾶνται	ᾶτω	ᾶτωσαν	ᾶται	ᾶνται	ᾶτο	ᾶντο
3								

Poten-

Potentialis

Infinitivus

PARTICIPIA.

ποιήμι	οἶμεν	} vel	ποιήην	οἶήμεν		ποιῶν		ποιῶν	ᾶσα	ῶν	
οἶς	οἶτε		ποιήης	οἶήτε							
οἶ	οἶεν		ποιήη	οἶήσῃ							

ποιήμι	οἶμεν	} vel	ποιήην	οἶήμεν		ποιῶν		ποιῶν	ᾶσα	ῶν	
οἶς	οἶτε		ποιήης	οἶήτε							
οἶ	οἶεν		ποιήη	οἶήσῃ							

ποιήμι	οἶμεν	} vel	ποιήην	οἶήμεν		ποιῶν		ποιῶν	ᾶσα	ῶν	
οἶς	οἶτε		ποιήης	οἶήτε							
οἶ	οἶεν		ποιήη	οἶήσῃ							

ποιήμι	οἶμεν	} vel	ποιήην	οἶήμεν		ποιῶν		ποιῶν	ᾶσα	ῶν	
οἶς	οἶτε		ποιήης	οἶήτε							
οἶ	οἶεν		ποιήη	οἶήσῃ							

ποιήμι	οἶμεν	} vel	ποιήην	οἶήμεν		ποιῶν		ποιῶν	ᾶσα	ῶν	
οἶς	οἶτε		ποιήης	οἶήτε							
οἶ	οἶεν		ποιήη	οἶήσῃ							

ποιήμι	οἶμεν	} vel	ποιήην	οἶήμεν		ποιῶν		ποιῶν	ᾶσα	ῶν	
οἶς	οἶτε		ποιήης	οἶήτε							
οἶ	οἶεν		ποιήη	οἶήσῃ							

H 3 Indica-

I.	Præsens	τίθημι	τίθεμεν	τίθῃ	ᾶμεν	τίθειν	ήμεν	τίθειναι	τίθεισ ἔσσιν
		ης	ετε	τιθεῖ	ετε	ης	ητε		
		ησι	εῖσι	ῖτω	ῖτωσαν	ῖ	ῖσι	η	εῖεν
	Imperfect.	εἶπην	εἶπαμεν						
		ης	ετε						
		η	εσαν						
II.	Præsens	βίβημι	βίβαμεν	βίβῃ	ᾶμεν	βίβειν	ήμεν	βίβειναι	βίβεισ ἔσσιν
		ης	ετε	βίβῃσι	ετε	βίβῃ	ητε		
		ησι	εῖσι	βίβῃτω	βίβῃτωσαν	βίβῃ	ῖσι	η	εῖεν
	Imperfect.	εἶβην	εἶβαμεν						
		ης	ετε						
		η	εσαν						
III.	Præsens	δίδωμι	δίδομεν	διδῷ	ᾶμεν	δίδειν	ήμεν	διδόναι	διδούσ ἔσσιν
		ως	ετε	διδούσι	ετε	διδούσι	ητε		
		ωσι	εῖσι	διδούτω	διδούτωσαν	διδούσι	ῖσι	η	εῖεν
	Imperfect.	εἶδων	εἶδομεν						
		ως	ετε						
		ω	εσαν						
IV.	Præsens	δείκνυμι	δείκνυμεν	δείκνυθι	ετε	δείκνυθι	ητε	δείκνυθαι	δείκνυθῃσ ἔσσιν
		υς	υτε	δείκνυθι	υτε				
		υσι	υσι	δείκνυθιτω	δείκνυθιτωσαν				
	Imperfect.	εἶδειν	εἶδειμεν						
		υς	υτε						
		υ	υσαν						

Quarta Conjugatio in Futuro Activo & Medio
sic flectitur:

Indicativus		Potentialis		Infinitivus	Participium
Κενῶ	ἔμεν	Κενῶμι	οἶμεν	Κενῶν	Κενῶν ἔσσι ἔν
ἔῃς	ἔῃτε	οἶς	οἶτε		
ἔῃ	ἔῃ	οἶ	οἶεν		
Κενῶμι	ἔμεθα	Κενῶμεν	οἶμεθα	Κενῶσθαι	Κενόμενος ἢ ον
ἢ	ἔσθε	οἶο	οἶσθε		
ἔῃτε	ἔντε	οἶτω	οἶντο		

In Perfecto verò Passivo Conjugationis 4. & Verborum Circumflexorum,
si in penultima singularis numeri duæ consonantes non concurrant, sic:

Indicativus		Imperativus		Infinitivus.
Κέκεμαι	μέθα	Κέκετο	θε	Κεκέσθαι
σται	θε			
ται	νται	θω	θωσαν	

Hæc pro prima puerorum informatione sufficiunt : Nec enim ipsis consultum est, ut
Dialectorum & Accentuum variationi intendant, sed rectius sibi consulunt,
si adhuc dum vocum significationes observant.

F I N I S.

Conjugationum
Quarta Conjugatio in Futuro Activo & Medio
Indicativo

Participium	Infinitivum	Potentialis	Imperativus	Infinitivus
Participans	Participans	Participans	Participans	Participans
Participans	Participans	Participans	Participans	Participans
Participans	Participans	Participans	Participans	Participans
Participans	Participans	Participans	Participans	Participans

Conjugationum in Futuro Activo & Medio
Imperativus

Imperativus in Futuro Activo & Medio
Imperativus

F I N I S

D. CHRISTOPHORI
HELVICI

GRAMMATICA
HEBRÆA.

Ad vulgares terminos accommodata.

Pars I. in Elementario Libro exposita est.

Pars II. est de Vocum Dignotione.

Cum Privilegio Casareo.

G I E S S Æ

Typis & Impensis Casparis Chemlini.

ANNO M. DC. XIX.

ORIGINATIO.

- Exempla.
- Tribus modis oriuntur voces à Radice: [radix ארם]
1. Vel per solam Variationem Punctorum. — ut ארם ארם
 2. Vel Adiectione literarum, quæ Serviles appellantur: Et collecta sunt in hanc vocem האמנתין numero septem. — ut ארמה ארמה
[Adjiciuntur autem vel à fronte vel à tergo.]
 3. Vel Omissione unius aut duarum Radicalium. — ut ארם
[Potest & quartus addi, (sed rarissimus) per geminationem. ut ארמרם]

FIGURA.

Compositio duplex est;

Vocum Separabilium inter se, qualis in linguis cateris, ut צל ex צלמיה מוח: Est q̄, rara in Hebraismo.

¶ Vox separabilis est, quæ separatim consistere potest pleno significato, extra compositionem.

¶ Vox Inseparabilis est, quæ separatim extra compositionem consistere non potest.

Vel vocum Inseparabilium cum Separabilibus, aut inter se, confliuens integram constructionem. Est q̄, Hebraismo solennis.

Nempe,

Præfixa (׀, ab initio accedens)

Suffixa (׀, à fine)

1. { ו &, autem — ut והארץ
כ sicut, juxta — כדמות
ל ad, in — לממשלת
ב in, per — בראשית

1. Pronomina quadam, [qua vis de in Residuo.]

2. { מ à è de præ (comparativè). מכל
ה ה ה, der die das. — השמים

2. ה ה locale, [notans motum adlocum.]

In utraque Originatione & Figura mirifica concurret Variatio punctorum: Quæ quatenus Formulæ Conjugationum non comprehenditur, pro Adventitia linguæ anomalia habenda est, nec incipienti curanda, (Nam citra eam facilius provehitur ad intelligentiam Hebræi textus, quam cura punctorum remoratur.) Ideoque ea omnis in Residuum Grammaticæ rejecta est, ubi ex professo paucis pagellis succinctè explanatur.

NO.

NOMEN.

Accidentia Nominis sunt Duo:

Genus & Status.

GENUS,

Est triplex: Masculinum, Fœmininum, Commune.

Cognoscitur Genus ex terminatione.

Regula I.

Quæ in ה, aut ך Servile terminantur; sunt Generis Fœminini.

ך Servile tripliciter terminatur, in

ת.	—	ממשלה
יה.	—	ראשית
ות.	—	כסות

(Est etiam terminatio ה. ו. ך.)

¶ Excipe Nomina Propria, Dei, Virorum, Fluviorum, Montium; Item Numeralia: quæ Masculina sunt.

Regula II.

Quæ aliter quàm in ה, aut ך Servile terminantur; sunt Generis Masculini.

[Nempe]

1. in literam radicalem	—	אדם
2. in literam Servilem ך	—	אדםי
3. literam Servilem ם	—	שלום
4. literam Servilem ן	—	עצבון

¶ Excipe Nomina propria Mulierum, Regionum, Urbium; Item Numeralia: quæ Fœminina sunt.

Communia vide infra inter Anomala.

Adjectivorum Motio de

Genere in Genus.

Fœmininum è Masculino flectitur dupliciter:

1. Per adjectionem Syllabæ ה, ut טוב טובה [Hæc est ordinaria.]

2. Per adjectionem ך אחר אחרת [Hæc in Nomine est rarissima.]

Syllabæ ך מצרי מצרית [hæc est in terminatione.]

[Adjectiva in ך duplicem Motionem admittunt, in יה ו. ך.]

¶ Substantiva quoque permulta moventur, modo mutata à significatione, modo retentâ, Nempe vel in ה, ח, ית, ות.

Est duplex:

Absolutus, quando *Nomen non regit alterum Nomen.***Constructus**, [seu *Regimen*] quando *Nomen regit alterum Nomen, quod in aliis linguis Genitivo casu exprimitur.*

[ut; Verbum Domini. Hic Verbum apud Hebræos in Statu Regiminis ponitur. Sic, Plenus dierum: in voce Plenus, est Status Regiminis.]

§ *Status Regiminis mutat ה in ה. Et plurale ם in ם:*
ut — חיה חיות / חיי חיים

DECLINATIO.

*Declinatio hic nihil aliud est, quam Flexio è Singulari in Pluralem.**Vnde Duæ sunt Declinationes, [pro duplici terminatione Numeri Pluralis.]*

- I. Cujus Pluralis fit per adjectionem Syllabæ ם.
- II. Cujus Pluralis fit per adjectionem Syllabæ ם:

§ *Terminationes Prima* } *literam radicalem* } *Hic simpliciter adjicitur*
Decl. sunt 4. in — } *literam ם* } ם (vel ם)
 } *literam ם* }
 } *literam ם* — *Hic est ם vel ם:*

§ *Terminationes Secunda* } *ה (vel ה)* } *Ha mutantur in ם:*
itidem sunt 4. in — } *ה* }
 } *ה* } *Ha raro Pluralem formant. Nempè*
 } *ה* } *in ם׳ ם׳:*

ANO-

ANOMALIA,

Est duplex:

1. *Generis*, 2. *Declinationis*.

Generis.

Quædam, quæ aliter, quàm in ה aut כ servilem terminantur, sunt Fœminina, aut Communia. (Quæ superiori Exceptione non comprehenduntur:)

Fœminina; ארץ אתון ארה אם אצבע באר גרן גיא חרב כוס ככר כתף אור נפש עב ערש ברזא &c.

Communia; אורת לשון כנף מצח רוח רחב שמש תהום &c.

Sic Nomina animalium, comprehendunt utrumq; sexum sub una terminatione, איל בהמה גמל רב חמר צפר תר

Et hæc Numeralia, quæ in י pluralia sunt. מאר אלף מאר

Declinationis.

1. *Quædam in Singulari sunt Prima Declinationis, & faciunt Pluralem in תי more Secunda.* Velut אב שם &c.

Sic Fœminina & Communia jam enumerata.

2. *Quædam vicissim in Singulari sunt Secunda Declinationis, & faciunt Pluralem in י more Prima, ut:*

לבנה לבנים שבלת שבלים

3. *Quædam utroq; modo Pluralem faciunt, in י & ות*

ut: מאור צלע עצם הלון עת מחנה שנה &c.

4. *Quædam sunt Singularia tantum.* [quæ ex ipsa significatione cognoscuntur.]

Quædam sunt Pluralia tantum, videlicet:

פנים היים נערים זקנים בתולים מנים מתים חולרות:

5. *In Quibusdam est Numerus Dualis, terminatus in י*

ut, יומים dies biduum.

Nomina Membrorum geminorum pleraq; habent Dualem sine Plurali:

Isq; normam Pluralis sequitur.

(tàm in Regimine quàm cum suffixis.)

Quædam sunt Dualia tantum, nempe 17:

מים שמים מאזנים משפתיים מתנים צהרים כרעים כירים כלאים

מכנסים אבנים הפנים רחים שפתיים שנים שתים מלקחים

PRONOMEN.

Pronomina Separabilia sunt 10. Inseparabilia 19.

(quæ vide in Syntaxi:)

Masculina (& Communia)

Femina

1. אני vel אנכי ego
אנחנו vel נחנו	
2. אתה vel אתה tu
אתם	את
אתן
3. זה hic (singulare tantum)	זו vel זאת
4. הוא ille, ipse
הם vel הן	היא
הן vel הן
5. אלה hi vel illi (plurale tantum)	
6. מי Quis? qui? (utriusq; Numeri)	
7. מה vel מה Quid?	
8. אשר Qui, Qua, Quod. (utriusq; Numeri)	
9. זו Iste, Isti, Qui, Qua, Quod (utriusq; Numeri, sed rarioris usus.)	
10. את Articulus.	

§ Pronomina sunt vel;

Demonstrativa זו אלה הוא זה אתה אני

Relativa זה הוא אשר

Interrogativa מה מי

Possessiva - omnia inseparabilia suffixa

Reciproca Hebræi non habent, sed eorum loco utuntur Demonstrativis & Possessivis.

VER

VERBUM.

Accidentia Verbi sunt tria:

1. Genus.
2. Modus.
3. Tempus.

GENUS.

Triplex; Masculinum, Fœmininum, Commune.

Communis generis sunt, 1. Omnes Prima personæ.

2. Omnes Infinitivi.

[Formulæ Conjugationum plenius Genusedocent.]

MODUS.

Modi sunt tres {

1. Indicativus

2. Imperativus

3. Infinitivus

{ Hic etiam Statum Absolutum & Constructum habet, more Nominis.
Constructus priori loco ponitur.

TEMPUS.

Tempora sunt tria {

1. Præteritum

2. Præsens

3. Futurum

{ Hoc per Enallagen usitatissimam sæpè pro Præsenti ponitur.]

CONJUGATIO.

Conjugationes sunt Quatuor.

(quarum quælibet duabus Formis constat, exceptâ quartâ.)

I. *Significationis Simplicis. Cujus Forma*

Activa פָּעַל Paal.

Passiva נִפְּלַל Niphal

II. *Significationis Translatæ. Cujus Forma*

Activa הִפְעִיל Hiphil

Passiva הִפְעִילִי Hophal

III. *Signis*

Secunda א — 1. deficit in Praterito & Participio 1. Conj.
2. & propter W au Conuersivum Futuri.
I & in 2. Conjug. per totum.

Secunda ך — eodem modo. (nisi quod in 2. Conjug. manet.)

Tertia ן — deficit 1. si quid à fine accedit.
2. propter W au Conuers. Futuri.

Secunda geminata — alterutra deficit frequenter.
Reliqua exponuntur in Formulis completis.

REDUNDANTIA,

Quæ habent quatuor expressas radicales, ut כרסם

Sunt & Composita, numero paucissima.

[Conjugantur tantum in III. & IV. Conjugatione sicut סלסל in Ge-
minatis Defectivis.]

Sunt & paucissima quinque literarum, quæ se habent ut præcedentia.

VARIANTIA,

Vel punctorum mutatione, vel transpositione litera (: ן in IV. Conjugatione,
ne, si prima radicalis est ו ם ut השתחרו)

PARTICIPIUM.

Accidentia Participii sunt tria:

1. Genus
2. Tempus
3. Status.

TEMPUS, ut in Verbo.

I Participium cuiusvis Formæ (primum) ordinariè significat Tempus Præsens. Potest tamen & Præteritum & Futurum significare.

B

Partis

PRÆPOSITIO.

Inseparabiles sunt s. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Præfixa } \text{מ ל כ ב} \\ \text{Suffixa } \text{ה} \end{array} \right.$

Separabiles triginta:

אל	ad erga	כְּלֵעֵרִי	prater	מֵן	à de ex pra
אצל	apud	כַּעַד	pro	נִגְדֵי	coram
את	cum	בְּעִבּוּר	propter	נֶחַח	è regione
אַחַר	vel אַחֲרָי post	זוֹלַת	prater	סָבִיב	circum
בית	intra	חוּץ	extra	עִם	cum
בלי	sine	חֲלַף	pro, vice	עַל	super, contra, sup
בְּלֹתִי	sine	יְעוֹ	propter	עֵבֶר	trans (pra
בְּגִלָּל	propter	לְעִמָּת	contra	עַד	usq; ad
בין	inter	לְמַעַן	propter	עַקֵּב	propter
בִּינוֹת	inter	מֹול	versus	תַּחַת	sub subter

CONJUNCTIO.

Inseparabiles sunt duæ Præfixæ: ו כ

Separabiles decuplices:

1. Copulativa, וְ אֶת אִם
2. Disjunctiva, או
3. Conditionales, אִם לֹא לֹא לֹא לֹא לֹא לֹא
4. Exceptiva, לְבַד מִלְּבַד
5. Concessiva, אִם וְאִם
6. Adversativa, כִּי אִם אֲבָל רַק

PARS III.

DE VOCUM CON-
STRUCTIONE.CONSTRUCTIO PRINCIPALIS
IN COMMUNI.

Hebræi varietatem Casuum, quæ in aliis Linguis est, compen-
sant tum Regimine, tum mediantibus Particulis.

Genitivum cum Nomine, exprimunt per Regimen
(in Nomine priori.)

Dativum per ה præfixum.

Accusativum cum Verbo per מ
(quod tamen sæpè omittitur, & Accusativus è sensu colligitur.)

Ablativum Modi, Instrumenti, Partis, Materiæ, Precii, per
א præfixum.

*[Sæpè etiam per Regimen, in precedenti nomine scilicet Ad-
jectivo.]*

Ablativum Comparandi per ב

SPECIALIS DISCREPANTIA

à LATINO.

Adjectivum postponitur Substantivo.

*Quòd si verò prapponatur, subintelligitur Verbum Sum, & fit integra sententia.**In sensu Distributivo & Collectivo solennis est Hebraismo discrepantia Numeri, ut מְבַרְכִים בְּרֵנָה]*Substantivum cum Substantivo in regimine positum, eleganter exprimit Adjectivum, ut *flamma gladii, id est, flammæ gladii. spiritus vitæ, id est, vitæ. tunica pellis, id est, pellicea.*

Nominativus præcedit Verbum Finitum, tam simili Genere, quàm Numero & Persona.

In sensu collectivo & distributivo solennis est Hebraismo hic quoque, Discrepantia Numeri, ut יְבִטָּה זְרִיקִים quilibet justorum confidet.]

Duorum Verborum (absque Conjunctione concurrentium) alterum ponitur in Infinitivo cum præfixo ל; si non adsit Accusativus in Latino.

*[Nam ille requirit Indicativum cum Conjunctione וְ,]*Infinitivus construitur planè ut Nomen, ut, *in die facere Jehova, id est, quâ fecit Jehova &c.*

Adverbia Qualitatis pleraque exprimuntur per ע cum Substantivo.

*Adverbia quadam Qualitatis exprimuntur per Verbum cum Infinitivo: ut, הִשִּׁיב לִבּוֹ בִּנְיָן benefecit canendo, id est, benè cecinit. הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹרָה & הַפְּלִיאַהּ mirificavit & magnificavit facere, id est, mirificè & magnificè fecit.*Omnis geminatio denotat emphasin. *[Geminatio Numeri alium distributivum sensum habet.]*

VARIATIO.

Variatio per Passivum Hebraismo infrequens est. Nam Ablativus causæ cum Passivo non solet exprimi.

*[Nisi rarissimè per ל aut alias particulas, ut:*וְעָתָּה לוֹ
נִאֲמַר בֵּית
הַנְּבִיאַהּ]

CON-

CONSTRUCTIO SPECIALIS.

1. Verba asciscunt Nomina vel nudè, vel mediantibus Particulis.

ל asciscunt Verba {
 Arctandi, הציר הציק
 Salutandi, שאל לשלום
 Osculandi, חבק נשק [posteriorum etiam cum אה]
 Condonandi, סלה נשא tam de persona quam re.
 habendi significatione. ו היה

ל per pleonasmum sapè adjicitur, ut לך לך, הלך לו, sicut Latini dicunt, Vide mihi.

ל aut אה Verba {
 Auxiliandi, בשר חגיר, עזר הושיע
 Sanandi, שאל [רפא] Interrogandi,
 Nuncupandi, בזה [אה שם] קרא
 Honorandi, נתן נטש הניה, [כבר] Dimittendi, Permittendi,
 Decipiendi, השיא
 Vocandi, יכול [Sed עם cum] קרא
 Memoria & Oblivionis, שכח זכר

ל aut ב aut על Verba Irrendi, Illudendi,
 לעג הלעג, שחק צחק
 התעלל התל הלעג

ל aut ב Verbum האמין

ל aut אל על Verba Expectandi,
 נתר חכה יחל קוה

א asciscunt Verba {
 Benedicendi, נקב קבב ארר ברך
 Maledicendi, שרת עבר
 Ministrandi, צוה השיב ענה, Respondendi, Præcipiendi

א aut ב Verba {
 Eligendi, בחר סאם, Reprobandi,
 Increpandi, הרוח העיר גער, Contestandi, Odorandi,
 Occurrendi, פצר קרה פגע פגש, Urgendi, Instandi,
 Apprehendendi, החזיק אחז, Tenendi,
 Invidendi, קנא

א aut אחרי Verbum Persequendi רדף

ב-Verba

- ב—*Verba* { *Tadii*, קוט קיץ
Beneplaciti, חשק הפץ רצה [*Sed cum* ל *aut Infinitivo*.]
 חסה בטח האמין *Fidendi*
 על אל ב *Verba* { *Irascendi*, קצף אנף רגז כעס זעם התעבר *etiam absolu*
tècum ל *persona irascentis*.]
 ב *aut* אל ל—*Verbum obtemperandi*, שמע [*etiam nudè construitur*.]
 ב *vel* אל *vel* אחרי—*Verbum Harendi* רבק
 { *Rebellandi*, מעל בגד [*etiam cum*]
 ב *aut* על—*Verba* { קשר מרר פשע סרר
Peccandi, חטא
Mentiendi & Negandi, כחש שקר
Nitendi, נסמך נשען
Equitandi, רכב
Gaudendi, שוש שמח עלז גיל
 על—*Verba* { *Tegendi, Protegendi*, סוך חפף גנו סכך [*etiam cum* כסה]
Pœnitendi, נחם
 עגב
 אח *aut* על—*Verba* { *Miserendi*, חנן רחם
Parcendi, חמל חוס
 אח *aut* ב מ *Verba Copia & Inopia* שבע חסר מלא
 אח על ב—*Verbum Ulciscendi*, נקם
 מ *Prater Accusativum* { העלים הסתיר כחד כסה
Asciscunt Verba { *Celandi, Occultandi*
 מ *aut* מפני—*Verba Metuendi* [*Interdum etiam* אל *sensu reverendi*.]
 חרד פחד גור ירא

2. Duo Nomina in Accusativo casu asciscunt, pleraque A&iva Hiphil.
 Item Verba Notificandi, Docendi, quæ etiam ל per-
 sonæ admittunt.
3. Quodlibet Verbum admittit Nomen suum conjugatum.
4. Nomina Temporis junguntur Verbis, vel nudè, vel per ב
5. Verba Profitendi, Auferendi, Abstinendi, Distandi - asciscunt מ

F I N I S.

RESIDUUM GRAMMATICÆ HEBRÆÆ,

*In quo infinita punctorum varietas, ad certa
capita revocata, succinctè pro-
ponitur.*

Variatio punctorum consistit in.

CORREPTIONE & ANOMALIA.

CORREPTIO PUNCTORUM,

fit 1. ob Regimen Nominis.

2. ob Accrementum Syllabarum à fine; per

{ Pluralem Numerum.
Motionem in Genus Fœmininum.
Affixa { Nominum.
Verborum.
Particularum.

TABELLA applicanda Nominibus, in Compos. Affixorū.

*Affixa Nominibus Pluralibus
ita annectantur.*

פ' א' ר' ע' י'
פ' א' ר' ע' י'
פ' א' ר' ע' י'
פ' א' ר' ע' י'

*Affixa Nominibus Singularibus
ita annectantur.*

פ' א' ר' ע' י'
פ' א' ר' ע' י'
פ' א' ר' ע' י'
פ' א' ר' ע' י'

C

REGI-

REGIMEN, PLURALIS, & AFFIXA NOMI-

[*Fœmininum habet punctationem*]

Explicatio per Regulas.

- penultimum mutatur in Scheva.
- ultimum non mutatur, nisi in Regimine.

הּ mutatur in חּ

מַמְלֶכֶת

מַמְלֶכֶת

¶ *Formula Heemanticorum:*

מַמְלֶכֶת

מַמְלֶכֶת

מַמְלֶכֶת

· ultimum, mutatur in scheva

[*est ante כּוּן in Sæggol.*]

· unisyllaborum è radice Geminata, mutatur in Hirc cum Dagges.

הּ abjicitur [*excepto regim. singul.*]

· } in singulari fit

in Plurali fit

[*excepto regimine*]¶ *Qua Dualem numerum habent, retinent punctationem singularis, ut רגלים רגלי*]

· mutatur in ·

- finale, & unisyllaborum; assumit Dagges.

Holem ante Sæggol, mutatur in Scheva.

ante alterum Scheva, in Komez.

} Holm unisyllaborum è radice Geminata, mutatur in Kubbutz cum Dagges.

¶ *Nota in genere de Affixis כּוּן הַם הוּן Ea semper sequi puncta Regimini (mutationem passiv.)*

REGI-

NUM, QUÆ PUNCTA CORRIPIUNT.

[Affixorum cum Singulari.]

In regimine Cum Affixis			Absolute			In regimine Cum Affixis			Absolute		
דבר	דבר	דבר	דבר	דבר	דבר	גדל	גדל	גדל	גדל	גדל	גדל
דברי	דבר	דברים	דבר	דבר	דברים	גדלי	גדל	גדל	גדלים	גדל	גדלים
ברכת	ברכת	ברכה	ברכת	ברכת	ברכה	שפחה	שפחה	שפחה	שפחה	שפחה	שפחה
—	ברכות	ברכות	—	ברכות	ברכות	—	שפחות	שפחות	—	שפחות	שפחות
לב	לב	לב	לב	לב	לבים	עבר	עבר	עבר	עבר	עבר	עבר
לבי	לב	לבים	לבי	לב	לבים	עברי	עבר	עבר	עבריים	עבר	עבריים
						מקנה	מקנ	מקנ	מקנה	מקנ	מקנים
						קני	מקנ	מקנ	קני	מקנ	מקנים
קבר	קבר	קבר	קבר	קבר	קברים	מלך	מלך	מלך	מלך	מלך	מלכים
קברי	קבר	קברים	קברי	קבר	קברים	מלכי	מלך	מלך	מלכי	מלך	מלכים
<p>Formam קבר sequuntur: בְּנֵי בֵּטוֹן זָכָה נְבִרַת זָכָר יִתְרֵי נִנְעֵי פָּצַע מִשְׁעֵי פִּרְץ פֶּתַח צִמַּח קָרֵב רָכַב סָפַר שָׁבַר בִּרְדָּךְ וְיִשְׁרָאֵל Et Infinitivi Defectivorum, רָשַׁת לֶדֶת נָשַׁת שָׁבַת</p>						<p>Hæc est ordinaria Formula. [Appendix. Qua informabac לק חלק habent primam guttural lem, ea loco Pattabsumunt Sag gol, ut חלקים &c.]</p>					
עם	עם	עם	עם	עם	עמים	איל	איל	איל	איל	איל	אילים
עמי	עם	עמים	עמי	עם	עמים	אילי	איל	איל	אילי	איל	אילים
דב	דב	דב	דב	דב	דבים	קמצ	קמצ	קמצ	קמצ	קמצ	קמצים
ימב	דב	דבים	ימב	דב	דבים	קמצי	קמצ	קמצ	קמצי	קמצ	קמצים
						אהל	אהל	אהל	אהל	אהל	אהלים
						אהלי	אהל	אהל	אהלי	אהל	אהלים
						אהלי	אהל	אהל	אהלי	אהל	אהלים

ALPHEA

C 2

NOMI.

Residuum
NOMINUM planè Irregularium.

Inregimine	Cum Affixis	Absolute	Inregimine	Cum Affixis	Absolute
פי	פי פינו פיך פיק פיקם	פה 8.	אבי	אבי אבינו אביך אביה אביכם כן אביו אביה אביהם אביהן	אב 1. אבות
כלי	כלי כלינו כליך כלכם כליו כליה כלים כלין	כלי 9.	אחי	אחי אחינו אחיך אחיה אחיכם כן	אח 2.
כלי	כלים כל שפי פתי חלי חלי פרי גדיים שפיים פתיים חליים <i>sine plur.</i> גדיי	Sed גדי	אחי	אחי אחינו אחיך יך אחיכם כן אחי אחיה אחיהם הן	אחים
אמת	אמת אמת אמה אמהות	10.		Sicut אח	חם 3.
ערי	ערי ערים ער	11. עיר	אנשי	אנשים אנש	איש 4.
בתי	בית בתי בתיים ביה	12.	אשת	אשת נשים נש	אשה 5.
שם	שמי שמנו שמך (שמך) שמך שמכם כן שמו שמה שמם	13. שם	בן	בני בננו בנך בנך בנכם כן בנו בנה ס	בן 6.
שמות	שמות שמות		בני	בני	בנים
ראש	ראש ראש ראש ראש ראשים ראש ראש ראש ראש	14.	בת	בת בנות	בת 7. בנות
יום	יום יום יום יום	15.			
ימי	ימי ימי ימי ימי	16.			
	17.	18.			

AFFIXA

Affixa cum Verbis

connectuntur, velut cum Nominibus Singularibus.

Præter;

יָ	cum cæteris Temporibus.	יָ	cum Præterito.
יָ	cum cæteris Temporibus.	יָ	cum Præterito.
יָ	cum Futuro & Imperativo.	יָ	cum Præterito.
וּ	cum Futuro & Imperativo.	וּ	cum Præterito & Infinitivo, & Participiis.

¶ Si autem Verbum terminatur in vocalem, non est opus alio prævio puncto, ut יְהִרְגֵנִי צְוִיָּהּ :

Corruptio Punctorum ob Affixa, itidem se habet ut in Nominibus maximam partem.

- penultimum, mutatur in Scheva. (ultimū retinetur.)
- ultimū, mutatur in Scheva [ante כִּי & in Seggol.]
- Nam } Holem mutatur ubi vis in Scheva, & ante alteram Scheva in Kamez.
- הֵ abjicitur. הֵ mutatur in הֵ :
- ultimū mutatur in -

¶ In Infinitivo I. Conjug. fit quadam Transpositio.

- (Ex פָּקַד) פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי
פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי
פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי
פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי
פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי

Sic & in Imperativo I. Conjug.

- (Ex פָּקַד) פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי
פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי פָּקְדֵנִי

¶ Fit & quadam mutatio in Imperativo II. Conjug.

- (Ex הִפְקִיד) הִפְקִידֵנִי הִפְקִידֵנִי הִפְקִידֵנִי
הִפְקִידֵנִי הִפְקִידֵנִי הִפְקִידֵנִי

¶ 1. Ad eundem planè modum fit corruptio Punctorum, ob paragodicum הֵ & וּ :

¶ 2. De Futuris & Imperativis terminatis in Pattah aut Kamez, observa, ea cum Affixis semper retinere Kamez, per omnes personas.

יֵצֵא יֵצֵא יֵצֵא יֵצֵא יֵצֵא יֵצֵא יֵצֵא יֵצֵא יֵצֵא יֵצֵא
שְׁמַעְנִי שְׁמַעְנִי שְׁמַעְנִי שְׁמַעְנִי שְׁמַעְנִי שְׁמַעְנִי שְׁמַעְנִי שְׁמַעְנִי שְׁמַעְנִי שְׁמַעְנִי
C 3

Residuum
AFFIXA PARTICULARUM.

Fam. אֵל אֵלֶיךָ אֵלֵינוּ אֵלֵיכֶם אֵלָיו אֵלֵיהֶם	אֵל	Fam. בֵּן בָּת (בַּת) בְּנֵי בָּו בָּהֶם (בָּם)	ב	
	אֵלֶיךָ			בְּנֵי
	אֵלֵינוּ			בָּו
	אֵלֵיכֶם			בָּהֶם (בָּם)
	אֵלָיו			בְּנֵי
Fam. אֵתְךָ אֵת אֵתָה אֵתוֹ	אֵתְךָ (אֵתְךָ)	Fam. כֶּמֶךָ כֶּמְכֹן כֶּמֶה כֶּמֶהֶם	כ	
	אֵת			כֶּמֶךָ
	אֵתָה			כֶּמְכֹן
	אֵתוֹ			כֶּמֶה
				כֶּמֶהֶם
Fam. אֵתְךָ אֵת אֵתָה אֵתוֹ	אֵתְךָ (אֵתְךָ)	Fam. לֶכָּ לֶכֶם (לְכֶם) לָו לָהֶם	ל	
	אֵת			לֶכָּ
	אֵתָה			לֶכֶם (לְכֶם)
	אֵתוֹ			לָו
				לָהֶם
Fam. אֲחֵרֶיךָ אֲחֵרֵינוּ אֲחֵרֵיכֶם אֲחֵרָיו אֲחֵרֵיהֶם	אֲחֵרֶיךָ	Fam. מִמֶּךָ מִמֶּנּוּ מִמֶּה מִמֶּהֶם	ם	
	אֲחֵרֵינוּ			מִמֶּךָ
	אֲחֵרֵיכֶם			מִמֶּנּוּ
	אֲחֵרָיו			מִמֶּה
	אֲחֵרֵיהֶם			מִמֶּהֶם

ANO-

GENERALES.

1. *Scheva compositi.* } Omne Scheva compositum per anomaliam ponitur pro simplici; nempe sub (אהוּע) Frequentissimū est - : vide sign. ¶

2. *Dagges abjecti* } I. Dagges non inscribitur literis (אהוּע) [compensatur per vocalem longam, ante ׀ ubique: Ante ceteras si sunt mediae radicales, raro.]

II. Dagges è litera schevata sæpè abjicitur.

3. *Pattahfurtivi*-Litera (החע) finalis, assumit Pattah, nisi Pattah aut Kamez immediatè antecesserit.

4. *Pattahvicarii*-Litera (החע) finalis, non fert ante se Sæggol [nec Komez] sed illud mutat in Pattah.

¶ Etiam in medio vocis mutat Sæggol in Pattah.

[5. Deniq; Permutationis anomalia frequens est, ut, Pro ׀ est ׀ (in primis in longioribus vocibus.) Pro ׀ est ׀ & vicissim præ ׀ est ׀ &c. Sæpè etiam Hirc magnum absque Jod scribitur.]

SPECIALES.

1. Ab Accentu. *Distinctivus major*, mutat vocales breves in longas. (׀ in ׀ ׀ in ׀ ;) At: reducit in originem. *Contrà*, *Linea transversa*, mutat longas in breves. (׀ in ׀ ׀ in ׀) [exceptâ syllabâ ׀ formativâ.]

2. AD I. CONJUG. Nonnulla radices terminantur in Zere. Pauca in Holem. [Et sunt Intransitiva pleraq;. In iis coincidit Participiū cum ipsa radice.]

3. *Sitertia radicalis est ׀ tūm Præteritū* flectitur per (׀) p Pattah. [Ceterarum Conjugationum per ׀ Quomodo ׀ ׀ ׀ ׀ ׀ ׀ ׀ ׀]

4. *Sitertia radicalis est ׀ tūm Futurum* & Imperativus terminant illam in (׀)

5. *Sitertia radicalis est החע aut secunda est Gutturalis (אהוּע) tūm Futurum* & Imperativus terminant illam in Pattah.

6. *Prima radicalis ׀ in sex Verbis (אָמַר אָכַל אָחַז אָבַד אָבָה אָמַר) Futurum inchoat per Holem.*

7. AD ceteras CONJUG. *Terminatio Hirc cum Zere*, item *Terminatio Zere cum Pattah*, sæpè permutatur. ¶ Ad

Ad Scheva Compositum,

EXCEPTIONES.

¶ Pro Scheva simplici sumitur (: :)

1. In prima persona Futuri singularis I. Conjug. — ut — אֶעֱבֹר
2. In Futuro I. Conjug. passivo — תִּחַוּק
3. In Imperativo, Infinitivo I. Conj. si prima radicalis est א — אֲכַל
[Etiam in Futuro, præter sex supra recensita.]
4. In Præterito II. Conjug. (sine Wau Conversivo) — הָאֵמַן
5. In Præterito Participio I. Passiva — נֹאֲמַר
6. In paucis aliis, è Lexico & usupetendis. Qualia sunt,
אֱלֹהִים הֵיזֶה בְּאֵרוֹת אִמְתָּ אֲמוֹנָה :

¶ Pro Scheva simplici sumitur (: :)

1. In Conjugatione II. Passiva — ut — הָעֵבֶר
2. In Forma Nozinum קִטֵּץ — אֶהְלוּ
3. Paucissimis aliis, ut חֲלִי אֲנִי

OBSERVATIONES.

- I. Litera gutturalis (החע) ultimam radicis sedem sortita, retinet Scheva simplex inter conjugandum. — שְׂמַעְתִּי
 - II. Litera gutturalis conformat sibi præcedentem vocalem brevem, נֹאֲמַר הָאֵמַן תִּחַוּק הָעֵבֶר
[Nisi fortè vocalis includat Dagges, ut fit in III. & IV. Conjugatione.]
 - III. Sæpè fit concisso, istius conformitatis, sub Gutturali (redeunte Scheva composito in simplex) — יַעֲתֵר הָעֵתִיק
 - IV. Litera gutturalis, si immediatè subsequatur alterum Scheva, abjicit Scheva simplex è suo composito — יִהְרֹגוּ הָעֵבֶר
- ¶ Rarò aliis literis præter Gutturales, Scheva compositum subjicitur.
Exempla sunt, וְרַבְּבוֹת יִהְלֵלוּ מִבְּרַכֵּיךָ וְנָהַב לְקֹהֵה
- [Sub litera ר, & sub Geminata, id præ cæteris contingit.]

8. Wau-*Conversivum Futuri* (desinentis in Consonantem) mutat, & abjicit.

EXEMPLA

Mutat	Mutat	Abjicit ה
<i>Hic finale in Zere.</i>	<i>ultimam longam in brevem, (si longa praecedat.)</i>	
יבדיל - יבדל	יקום - יקום	יגלה - יגלה
יצמיח - יצמח	יקים - יקים	יפתה - יפתה
	יקום - יקום	ישתה - וישתה
	יגל - יגל	יגלה - יגלה
	יגל - יגל	ישקה - וישק
	יברך - ויברך	יגלה - ויגל
	ישאר - וישאר	יחלה - ויחל
	יתנה - ויתנה	יגלה - ויגל
	יניח - ויניח	
	<i>Excipe</i>	<i>In Gutturalibus.</i>
	<i>1. primam personam sing.</i>	יעשה - ויעש
	יאקום - יאקום	יחצה - ויחץ
	<i>2. Terminata in א</i>	ישעה - וישע
	יגא - ויגא	יחרה - ויחר
		יחנה - ויחן
		יחאה - ויחא
		יחאה - ויחא
		ישה - ויש
		יכה - ויך

9. In

9. In Compositione Præfixorum.

- 1 וְכֵן Scheva est punctum ordinarium.
- 2 וְכֵן Ante Scheva alterum, assumunt Hirc parv. [Sed וְכֵן]
- 3 וְכֵן Ante Jod Schevandum, assumunt Hirc magn.
- 4 וְכֵן } Ante Scheva compositum, eidem conformantur.
- 5 כַּמֶּן — Ante Labialem, Wau fit Schurec.
- 6 וְכֵן Wau Conversivum Futuri, pattahatur cum Dagges.
- 7 וְכֵן Wau copulans duo Nomina, camezatur, si immediatè sequatur Accentus.
- 8 וְכֵן Ante Infinitivos Defectivorum camezatur.
- 9 כַּלְבֵּן כַּלְבֵּן כַּלְבֵּן Abjiciunt ה demonstrativum, assumpto ejus puncto.

- 10 הֵן Hirc cum Dagges, est punctum ordinarium.
- 11 אֶחָד — הֵן Ante Indaggeffabilem, est Zere.
- 12 הֵן Pattah cum Dagges, est punctum ordinarium.
- 13 חֵן — הֵן Ante He, Heth, Jodschevatum, est Pattah nudum.
- 14 אֶן — הֵן Ante Aleph, Ain, Resch, est Kamez.
- 15 הֵן — הֵן Ante He, Heth, Ain, camezatas, est Saggol, [in plurisyllabis.]
- 16 הֵן He Interrogativum, ordinariè habet וְכֵן
Ante Scheva verò, Pattah nudum.
Ante Gutturales, convenit cum superiori.

EXEMPLA Præfixorum.

- 1 וַחֲשַׁךְ כְּאַחַד לַמַּמְשָׁלָה בְּרֵאשִׁית
- 2 וַרְבוּ כְדַמּוּתָנוּ לִפְנֵי בְרָקִיעַ
- 3 וַיְהִי בִימֵי לִימֵי [וַיְהוּדָה כִּיהוּדָה לַיהוָה בִּיהוּדָה *Excipe*]
- 4 וַאֲנִי כְאֲשֶׁר לַעֲבֹד בְּחֵלֹם [בְּאֲדָנִי לְאֲדָנִי *Excipe*]
- 4 וַאֲמַר. *c.* [וַאֲלֹהִים לְאֹמֵר *Excipe*]
- 5 וּבֵן וּמְכַל וּפְרוֹ
- 6 וַיֹּאמֶר
- 7 קִיץ וַחֲרֹף קָר וְחֹם
- 8 לְגֹרֶל לְלֶכֶת לְחַר [לְחַתִּי] *[sed cum affixis redit Scheva; ut*
- 9 בְּיוֹם לַחֲשַׁךְ כְּחֹל בְּרוּחַ לְרָקִיעַ בְּחֻרְבָהּ בְּעֵנֹן לְפֶתַח כְּצַדִּיק

-
- 10 מְכַל
 - 11 מְאָרֶם מְחֻטּוּ מְעֵשׂוֹחַ פָּרֵב
 - 12 הַשָּׁמַיִם הַלִּילָה
 - 13 הַחֲרִב הַחֹלֶף הַיְקוּם
 - 14 הָאָרֶם הַעוֹף הַרְמֵשׁ
 - 15 הַהָרִים הַחֲרֻבָה הַעֲרִים
 - 16 הַלַּא הַשְּׁמֵר
 - 17 הַמְכַפֵּה

S I N I A

EXEM

D

D. CHRISTOPHORI
HELVICI
GRAMMATICA
CHALDAICA.

Ad vulgares terminos accommodata.

Pars I. in Elementario Hebraeo exposita est.

Pars II. est de Vocum Dignotione.

Cum Privilegio Caesareo.

GIESSÆ
Typis & Impensis Casparis Chemlini.

ANNO M. DC. XIX.

ORIGINATIO

est, ut in Hebræo.

Vox inseparabilis

Affixa.	Præfixa.
יְנִי יְנִי יְנִי } נָא נִן נָא } כִּי יָדָה } כִּן } הָהָה } הִן נִן נִן } הִן נִן נִן }	וְ & autem כַּ sicut juxta לַ ad, in (Dativ.) בַּ in מִ à è de מִן qui, quæ. (Genitiv.)

Punctorum varietas a quæ in Chaldæa lingua occurrit, sed valdè conformis Hebræicæ. Unde unius linguæ cognitio etiam hac in parte magnoperè alteram juvat.

NOMEN.

Accidentia Nominis sunt duo:

Genus & Status.

GENUS, *triplex* { Masculinum
 Fœmininum
 Commune.

Cognoscitur Genus ex terminatione.

REGULA I.

Quæ in ה & תָּ Servile terminantur, sunt Generis Fœminini.

[ה Servile tripliciter terminatur { תָּ נְלִית
 תָּ צְלוֹת
 תָּ מְלָכוֹת

Et tripliciter etiam variatur { תָּ תָּ
 תָּ תָּ
 תָּ תָּ
in terminatione.

¶ Fœminina etiam sunt Substantiva terminata in אָה, ut גְּבוּרָה :

REGU-

Quæ aliter quàm in ה & ח Servile terminantur, sunt Generis Masculini.

Excipe quædam terminata Fœminina in א, ex Hebræa terminatione ה, ut ברבא, צדקא, (ex ברבה, צדקה) Item è Masculinis derivata Fœminina, ut è טפשא stultus, טפשא stulta.

Adjectivorum Motio de

Genere in Genus.

Fœmininum è Masculino oritur dupliciter:

1. Per adjectionem Syllabæ א, --- טב טבא
2. Per adjectionem Syllabæ אה, in terminatione י, ut -- יהודאי יהודאה

¶ Substantiva, quæ moventur sexus causâ, in Fœminino formam Emphaticam semper retinent, discriminis causâ, [quia aliàs à masculino emphatico non differrent, ut מלכא rex, מלכאה regina.

NOTA. Fœminina Adjectivorum non differunt à Statu Emphatico Masculinorum suorum. Quare sensu solo sunt discernenda.

S T A T U S,

Est triplex:

1. Absolutus, ut in Hebræo.
2. Constructus, [seu Regimen] ut in Hebræo.
3. Emphaticus, per adjectam in fine literam א, (& in Fœmininis ח) [Quæ Syllaba ferè idem præstat, quod Græcis articulus ο η ιο.]

¶ Status Regiminis mutat א & ח, Fœmininorū in ה, Plurale י, in י, Plurale ו, in ח.

¶ Status Emphaticus mutat א & ח, Fœmininorum in ח:

Plurale י, in א.

Plurale ו, in ח.

DECLI-

DECLINATIO,

nihil aliud hic est, quam Flexio de Singulari in Pluralem.

Vnde duæ sunt Declinationes:

I. Cujus Pluralis fit per adjectionem Syllabæ ׀.

II. Cujus Pluralis fit per adjectionem Syllabæ ׀.

¶ Terminaciones Prima } litera radicalis } Hic simpliciter adjicitur ׀.
Decl. sunt 4. } litera ׀ } (׀ , ׀ , ׀ , ׀)
} litera ׀, vel ׀ } -- Hic in plurali fit ׀׀.
(׀׀ , ׀׀ , ׀׀ , ׀׀)

¶ Terminaciones Secunda } ׀׀ mutatur in ׀׀ ׀׀ ׀׀ :
sunt 4. } ׀׀ } mutatur in ׀׀ ׀׀ ׀׀ :
} ׀׀ & ׀׀ mutatur in ׀׀ ׀׀ ׀׀ :

ANOMALIA

1. Generis. 2. Declinationis.

Generis.

Quaedam, quæ aliter, quàm in ׀ & ׀׀ servile terminantur, sunt Fæmina, supra in exceptione non comprehensa, ut ארעא quæ ex usu petenda sunt.

Communia sunt Numeralia, à viginti usque.

Declinationis.

1. Quaedam in Singulari sunt Prima Declinationis, & faciunt Pluralem in ׀. more Secunde, velut אב ׀׀ אריא ׀׀ אוםל ׀׀ אצטלא ׀׀ &c. שמהו אבהו. אצטלון אוםלון אריון
2. Quaedam vicissim in Singulari sunt Prima, & faciunt Pluralem in ׀. more Secunde, ut, חילא אמתא רוחא שנא קריא שעא מלה
3. Quaedam utroque modo in ׀. & ׀׀, velut קל ׀׀ (exercitus) סוס נפשא אתנא ברכא כורסי את יום

¶ Rarissimus est Dualis numerus, terminatus in ׀׀. ut in his, מאפיו שניו, רגליו קרניו מאתיו יריו :

PRO-

PRONOMEN.

Pronomina Separabilia sunt 12.
Inseparabilia vide supra.

Masculina (& Communia)

Fœminina

1. אֲנִי אַנְיָ ego.

אֲנַחְנָא נַחְנָא אֲנִי nos.

2. אַתְּ אַתְּ tu.

אַתְּוֹן אַתְּוֹן vos.

אַתְּוִין אַתְּוִין vos.

3. אֵינָא אֵינָא הוּא ipse

אֵינָא אֵינָא ipsa.

הֵמוֹן אֲנִי הֵמוֹן ipsi

אֲנִי הֵמִין ipsæ.

4. הִין iste

הִין הִין ista.

5. הִין iste.

הִין ista. הִין iste.

6. הִין iste, ista.

7. אֵלֵיךְ אֵלֵיךְ אֵלֵיךְ illi, illa.

8. הִין הי הִין hic, iste.

9. מִן quis?

10. מִן מה quid?

11. הִין qui, quæ, relativum. (utriusque Numeri.)

12. הִין articulus. (Accusativum notans.)

Reciproca Chaldæi itidem non habent, sed ut Hebræi per Demonstrativum Pronomen exprimunt.

VERBUM.

Accidentia sunt tria,

Genus Modus Tempus.

Hæc se habent, velut in lingua Hebræa.

CONJUGATIO.

Conjugationes sunt tres.

I. Significationis Simplicis.

Cujus Forma Activa Peal.

Passiva Ith Peal.

II. Significationis Translate.

Cujus Forma Activa Aphel.

III. Significationis Intensæ.

Cujus Forma Activa Paël

Passiva Ith Paël.

Per has simul flecti quælibet Verba possunt, planè ut in lingua Hebræica.

DIFFERENTIA CONJUGATIONUM

in lingua Chaldæa, habet se sic, ut in Hebræa.

- 8. Negandi, לא non, לית non est.
- 9. Prohibendi, אל ne.
- 10. Excludendi, בלחוד לחוד seorsum, tantum, בר מן praterquam, כרם duntaxat.
- 11. Comitandi, לחודא simul, una.
- 12. Demonstrandi, הנה ecce.

PRÆPOSITIO.

Inseparabiles sunt Præfixe, מכל ב Separabiles.

- לוח אל ad
- לקביל קבל coram, è regione
- קני לפני ante
- בין inter
- על super, contra
- בר חוץ extra
- סחור סביב circa
- בתר אחר post
- בין } בעבור propter
- בדיל }
- בגלל }
- מטול }
- אמטול }
- חלק חלק vice, pro
- לפום כפום לפי כפי secundum, juxta.
- עם cum
- תחת תחת infra, sub.
- בלא בלא sine.
- מן à, de, ex.

CONJUNCTIO.

Inseparabiles, Præfixe ו Separabiles.

- 1. Copulativa, גם אוף אף
- 2. Disjunctiva, או
- 3. Conditionales, אלו אם אין אן אלו si, אלוּלי nisi.
- 4. Adversativa, אלהו אלהו sed, ברם verum.
- 5. Causales, דכה ארום ארי quia, בריל בריל quandoquidem, על על eò quòd.
- 6. Conclusiva, בכו על-כן להו בכו על-כן מטול היכנא בני-כן quomobrem, propterea.
- 7. Exceptiva, מן בר praterquam.
- 8. Continuativa, קדמאוח primò, תליתאית tertio &c.
- 9. Completiva, די פום מא

INTERJECTIO.

- Dolendi, Exclamandi, וי אוי אלי
- Blandiendi, בבועי obsecrò, sodes.
- Hortandi, הבו agite
- Optandi, הלוּי לוי utinam!

Handwritten symbols and the word PARS.

P A R S III.
DE CONSTRUCTIONE.

Constructio Principalis in Communi.

Chaldæi (sicut Hebræi) varietatem casuum, quæ est in aliis Linguis, compensant tum Regimine, tum mediantibus particulis.

Genitivum cum Nomine, exprimunt per Regimen: Vel per præfixum ך̄ aut pronomen ך̄ :

Dativum per ך̄ præfixum (ut in Hebræo.)

Accusativum cum Verbo, per ך̄ (quod tamen sæpè omittitur, & Accusativus è sensu colligitur.)

Ablativum Modi, Instrumenti, Partis, Materiæ, Precii, per ך̄ præfixum, (sicut & in Hebræo.)

Ablativum comparandi per ך̄ (sicut in Hebræo.)

SPECIALIS DISCREPANTIA
à LATINA LINGVA

convenit cum Hebræa, Excepta discrepantia Numeri, quæ in lingua Chaldæa regulariter se habet, prout in linguis cæteris.

*Constructio Specialis Verborum prorsus cum
lingua Hebræa convenit.*

PARS

PARS RESIDUI

GRAMMATICÆ
CHALDAICÆ,
DE CORREPTIONE
PUNCTORUM IN NOMI-
NIBUS.

b

General.

General. Suffixorum punctatio per omnia convenit cum Demonstrativo, abscisso מ.

non mutatur, nisi in Regimine in

[A מִּי patahato est Emphaticum רָמָא plurale רָמִין &c.]

· eodem modo mutatur, ut in Hebræo.

Ex Hebræorum forma סָפֵר סָפֵר est סָפֵר סָפֵר & eundem punctandi modum (ut Hebræa) sequitur, sed uniformiter. tam in Singulari quàm in Plurali. cum quidem Hebræis Pluralis Absolutus variet.)

Ex Hebræorum forma חָטֵר est חָטֵר, convenit cum Hebræo.

[Nam · breve & cognatæ sunt vocales.]

Hæ quoque cum Hebræo conveniunt.

Ex Hebræorū forma in רְבִיעִיתָא est Chaldæa in מִ, רְבִיעִיתָא
 Index Singularis numeri est הַ & הַ רְבִיעִין רְבִיעִיתָא
 Pluralis verò הַ רְבִיעָאן רְבִיעִיתָא

Hebræa in הַ non facile mutant י, quia Pluralis numerus est rarissimus. Sed in Chaldæo, terminatio hæc frequentissima est in Plurali, mutato י in י mobile.

Aliàs hæc non differt à communi & immutabili flexione.

Suffixorū

				Suffixos.	Regimini.	Demonstr.	Absolut.
רם	רם	רמא	רם	שלטן	שלטן	שלטנא	שלטן
רמ	רמי	רמיא	רמין	שלטנ	שלטני	שלטניא	שלטנין
לב	לב	לבא	לב	טפיש	טפיש	טפשא	טפיש
לב	לבי	לביא	לבין	טפיש	טפשי	טפשיא	טפשין
				ספר	ספר	ספרא	ספר
				ספר	ספרי	ספריא	ספרין
				מלך	מלך	מלכא	מלך
				מלך	מלכי	מלכיא	מלכין
רב	רב	רבא	רב	חטר	חטר	חטרא	חטר
רב	רבי	רביא	רבין	חטר	חטרי	חטריא	חטרין
עם	עם	עמא	עם	עין	עין	עינא	עין
עמ	עמי	עמיא	עמין	עין	עיני	עיניא	עינין
אצבעת	אצבעת	אצבעתא	אצבעת	חכמת	חכמת	חכמתא	חכמת
אצבעת	אצבעת	אצבעתא	אצבען	חכמת	חכמת	חכמתא	חכמן
זרעית	זרעית	זרעיתא	זרעית	מלכות	מלכות	מלכותא	מלכות
זרעית	זרעית	זרעיתא	זרעין	מלכות	מלכות	מלכותא	מלכון

[N. In Chaldaea lingua, status Emphaticus est norma ceterarum mutationum.]

Nomina planè irregularia.

אָבוּ	אָבִי	אָבָא	אָבִי	1
אָבְתָא	אָבְתָא	אָבְתָא	אָבְתָא	2
אָחִי	אָחִי	אָחִי	אָחִי	
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	3
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	4
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	5
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	6
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	7
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	8
אָחָא	אָחִי	אָחִי	אָחִי	

F I N I S.

Johannes Comenius

N. 11

Quorum Corve
~~Est professor~~
ruiq libri

[Faint handwritten notes and scribbles, including a large circular diagram with internal lines and various illegible characters.]

Joaniam Bria Vo fallis

gustavus
quatenus

Latata nyomas

gnoia

liberare foramen B i rambel auffmachen

Regletus

noti Jucius
maius

Jucius quodammodo
mit Anweisung alles guten
zu kommen durch alle die Opta
Vandem

~~J. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z.~~

Wolff by Stadink

Wolff by Stadink

Refort' s'bi
Abi V'x' P'ab'abi
ut f'q' m'ize
V'x' P'ab'abi

I
nunc istis, im
mim

Α Α

Α Α Λ Λ

amen amen

Domina
L'x' N'ab'
N'ab'

Th
5898